

ပုန်ကန်သည့်အရေးတော်၌ အိမ်ရှေ့ကနောင်မင်းသား ကျဆုံးကံတော်ကုန်ခဲ့သဖြင့် လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်သည် မုဆိုးမဖြစ်ကာ သားတော်ထန်းတပင်မင်းသားနှင့် ကျန်ရစ်ခဲ့ရှာသည်။ ခဲအိုတော် မင်းတုန်းမင်းကြီးက ဝတ္တရားကျေစွာပင် မနိမ့်ကျရလေအောင် စောင့်ရှောက်ထားသည်။ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်တို့ သားအမိ နှစ်ဦးလည်း ရွှေဂူမင်းသား၏ ဝင်းအတွင်း အိမ်တော်တွင် စံတော်မူကြသည်။

သက္ကရာဇ် ၁၂၃၇ ခုနှစ် ပြာသိုလဆန်း ၅ ရက်နေ့တွင် ဂီတစာဆိုကျော် လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်သည် သက်တော် ၄၂ နှစ် အရွယ်၌ လူ့လောကကြီးကို စွန့်ခွာသွားလေသည်။

၂၀ ရာစု

ဦးမြင့်ကြည်

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ကလူ - ကျီစယ်သည်။
- ၂။ ကြင်ရာတော် - ခင်ပွန်း၊ ဇနီး။
- ၃။ စုလျား - ပဝါရှည်။
- ၄။ စုလျားရစ်ပတ် - သတို့သားနှင့် သတို့သမီးတို့၏ လက်ကိုပဝါရှည်ဖြင့်ရစ်ပတ်၍ လက်ထပ်ပေးသည်။
- ၅။ ဆင်းရူပါ - ရုပ်အဆင်းသွင်ပြင်။
- ၆။ ပတ်ပျိုး - အခြားသောသီချင်းကြီး သီချင်းခံတို့မှ သင့်နိုးရာအသံများကို ပျိုးယူစပ်ဆိုသော သီချင်းမျိုး။
- ၇။ ဝီဇ - မျိုးရိုး။
- ၈။ ဘောလယ် - ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင်ပေါ်ထွန်းခဲ့သည့် ရှေးရိုးကျဆွဲမျိုးကို အခြေခံ၍ ဖွဲ့ဆိုထားသော သီချင်းတစ်မျိုး။
- ၉။ မြောက်သားတော် - ဘုရင်၊ မင်းသား၊ မင်းသမီး စသည်တို့၏ ကြင်ရာတော်။
- ၁၀။ ယိုးဒယားသီချင်း - ယိုးဒယားလူမျိုးတို့ တီးမှုတ် သီဆိုဟန်ကို အခြေခံ၍ ပြုပြင်ဖွဲ့ဆိုထားသော မြန်မာသီချင်းကြီးတစ်မျိုး။

သင်ခန်းစာဆိုလိုရင်း

ကုန်းဘောင်ခေတ်အမျိုးသမီး ဂီတစာဆိုတစ်ဦးဖြစ်သော လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်မှာ ဘဝက၊ အချစ်ကံ၊ အိမ်ထောင်ရေးကံ ခေရာလွန်းသူဖြစ်ကြောင်း၊ သူ၏ဘဝနှင့် ခံစားချက်များကို သူ၏ ဂီတလက်ရာ ဘောလယ်များတွင် ကရုဏာသက်ဖွယ်တွေ့ရကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိတွင် ဘဝမှတ်တိုင်မည်မျှပါသနည်း။ ရှာဖွေကြည့်ပါ။
- ၂။ ဘဝမှတ်တိုင် အနိမ့်အမြင့်များကို ပုံပြုဖျဉ်း ထုတ်ကြည့်ပါ။

နှစ် → ၀	၁၀	၂၀	၃၀	၄၀
----------	----	----	----	----

မွေးဖွားခြင်း

- ၃။ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်၏ဘဝ၌ မည်သည့်အောင်မြင်မှုများရရှိခဲ့သနည်း။ ထို့အတွက် မည်သည့် ပေးဆပ်မှုမျိုး ပြုခဲ့ရသနည်း။
- ၄။ ဤအတ္ထုပ္ပတ္တိကိုရေးသားရာ၌ စကားအသုံးအနှုန်းများသည် “မွေးသည်” “သေသည်” “ယောက်ျား ယူသည်” စသည့်ကြိယာများကို မည်သို့ရေးပြထားသနည်း။ အဘယ်ကြောင့်ထိုသို့ ရေးသားသည် ထင်သနည်း။
- ၅။ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကိုဖတ်ပြီး မည်သို့ထင်မြင်သုံးသပ်မိပါသနည်း။

DBE BOX - Copyright Protected

ရသစာတမ်း

အိုးစည်သံ

(လွတ်လပ်ရေးခေတ်)

“အိုးစည်သံ”ကို မင်းသုဝဏ်နှင့် အခြားစာဆိုများရေးသားသည့် “ကံ့ကော်မြိုင်စာတမ်း” စာအုပ်မှ ကောက်နုတ်သည်။

မင်းသုဝဏ်သည် ကွမ်းခြံကုန်းမြို့၊ ဇာတိဖြစ်၍ ၁၉၀၉ ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်သူဖြစ်သည်။ အမည်ရင်းမှာ မောင်ဝန်ဖြစ်သည်။ မိဘနှစ်ပါးမှာ ဦးလွန်းပင်နှင့် ဒေါ်မိတို့ဖြစ်သည်။ မွန်မြန်မာမျိုးရိုး ကုန်သည်များဖြစ်ကြသည်။ မွေးချင်း ၇ ယောက်တွင် ဒုတိယမြောက်ဖြစ်သည်။

ကွမ်းခြံကုန်းမြို့၊ ဆရာဦးဖိုးလှိုင်ကျောင်းတွင် စတင်ပညာသင်သည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်း တက်ရောက်ရာ ဝိဇ္ဇာ(ဂုဏ်ထူး)ဘွဲ့ရသည်။ ပထမတန်းဂုဏ်ထူးတန်းဖြင့် အောင်မြင်သည်။ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရပြီးနောက် ပညာတော်သင်အဖြစ် အင်္ဂလန်နိုင်ငံ အောက်စဖို့ဒ် တက္ကသိုလ်တွင် ပညာဆည်းပူးရာ စာပေဝိဇ္ဇာ (ဘီလစ်)ဘွဲ့ရသည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ယေးတက္ကသိုလ်တွင် ဘာသာဗေဒပညာ ဆည်းပူးခဲ့သည်။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာနတွင် အချိန်ပိုင်းနည်းပြအဖြစ် စတင်တာဝန်ထမ်းဆောင် ပြီး ရာထူးအဆင့်ဆင့် တိုးမြင့်ထမ်းဆောင်ရသည်။ တက္ကသိုလ်များ ဘာသာပြန်နှင့် စာအုပ်စုဆောင်းရေး ဌာန၊ ဌာနမှူး(စာတည်းမှူး)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာနပါမောက္ခ၊ ပညာရေး အထူးအရာရှိ တာဝန်များ ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ဂျပန်နိုင်ငံ အိုဆာကာ နိုင်ငံခြားဘာသာသင် တက္ကသိုလ်တွင် မြန်မာစာဉာဏ်ပါမောက္ခ အဖြစ်လည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း ပညာတံခွန်အသင်း တွင် အဘိဓာန်လုပ်ငန်းကို ဦးဆောင်ခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသုတေသနအသင်းဥက္ကဋ္ဌ၊ မြန်မာနိုင်ငံ သမိုင်းကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်၊ မြန်မာနိုင်ငံစာပေလုပ်သားဥက္ကဋ္ဌ တာဝန်များကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ခေတ်စမ်းစာပေလှုပ်ရှားမှုတွင် ဦးဆောင်ပါဝင်သူ တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ကဗျာ၊ ပုံပြင်၊ ဝတ္ထုတို၊ ဆောင်းပါး၊ ဝေဖန်ရေးစာပေ စသည်ဖြင့် စာပေအမျိုးမျိုးရေးသားခဲ့သည်။ ကလေးကဗျာများကို အထူးအာရုံစိုက်၍ဖွဲ့သည်။ “မောင်ခွေးဖို့ ကဗျာများ” ထင်ရှားသည်။ “သပြေညိုနှင့် အခြား ကဗျာများ”၊ စာပေလောက(ဇော်ဂျီနှင့်တွဲ၍ပြုစုသည်)၊ ပန်းနှင့်ပင်စည်၊ မြန်မာစာ မြန်မာမှု၊ တက္ကသိုလ် မြန်မာအဘိဓာန် ၅ တွဲ နှင့် တက္ကသိုလ်မြန်မာသတ်ညွှန်းတို့သည် မင်းသုဝဏ်၏ ထင်ရှားသော စာအုပ်များဖြစ်သည်။ “လီယာမင်းကြီးပြဇာတ်” ဘာသာပြန်ဖြင့် အမျိုးသားစာပေဆု (ဘာသာပြန် ရသ)ကို ရရှိခဲ့သည်။ ရှေးဟောင်းစာတမ်းများတည်းဖြတ်ခြင်း၊ သုတေသနစာတမ်းများဖတ်ကြား ခြင်း တို့ကိုလည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဝဏ္ဏကျော်ထင်ဘွဲ့၊ သီရိပျံချီဘွဲ့များ ရရှိသည်။ ၂၀၀၄ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်တွင် ကွယ်လွန်သည်။

အိုးစည်သံ

“ရှမ်းပေထုံ၊ မီးဆာလုံ၊ မီးဆာလုံ၊ ရှမ်းပေထုံ” ဟု ဟစ်အော်ကြွေးကြော်ရင်း မျက်စိက မိုးကိုမျှော်၍ လက်ကအိုးစည်ကိုထုလျက် ကျွန်တော်တို့သည် ငယ်စဉ်အခါက ပျော်ပါးခဲ့ကြ၏။ ရွာလမ်းမတွင် ကျွန်တော်တို့၏ အိုးစည်သံနှင့် တေးသံတို့သည် သူသာငါနိုင် ပြိုင်ဆိုင်ခဲ့ကြ၏။ သစ်ရိပ်ကောင်းကောင်းမှနေ၍ ကျွန်တော်တို့သည် အိုးစည်သံနှင့် တေးသံတို့ဖြင့် နေမင်းကို ပူဇော်ခဲ့ကြ၏။ တလင်းပြောင်ပြောင်မှနေ၍ လမင်းကို ပူဇော်ခဲ့ကြ၏။ နေမင်းလမင်းတို့ပေးသောဆုတွင် ခိုလှုံလျက် ကျွန်တော်တို့သည် ခုန်ပေါက်သီကကာ ပျော်ပါးခဲ့ကြ၏။ ကျန်းမာခဲ့ကြ၏။ ထိုသို့ဖြင့် အမိနို့ရည်သည် ကျွန်တော်တို့၏သွေးသားနှင့် ရောနှောပေါင်းစပ်နေသကဲ့သို့ အိုးစည်သံ တေးသံတို့သည်လည်း ကျွန်တော်တို့၏ အသွေးအသားနှင့် ရောနှောပေါင်းစပ်လျက် ရှိလေတော့သည်။

နေ့ရောညပါ ရွာလမ်းတွင် ပျော်ပါးသော အိုးစည်ကလေး လက်သီးဆုပ်၏အသံကို အားကျသည့်အလား ဝါလသီတင်းအကျွတ်တွင် အိုးစည်ကြီးများ၏အသံသည် ပေါ်ထွက်လာလေသည်။ ရွာထိပ်မှလည်း ပေါ်ထွက်လာ၏။ ရွာတောင်မှလည်း ပေါ်ထွက်လာ၏။ ရွာမြောက်မှလည်း ပေါ်ထွက်လာ၏။ ရွာကလေးတွင် အိုးစည်သံသည် မိုးမွန်လေပြီ။ ညဦးလရောင်အောက်တွင် ရွာကလေးကို ထုတ်ချင်းခပ် မြည်ဟိန်းသွားသော မုန့်ဆန်းထောင်းလက်ဆုံသည် အိုးစည်သံနှင့် သမီးမောင်နံ့ပမာ ဘုရားသွားကျောင်းတက် အတူထွက်ပေါ်လာလေသည်။ အိုးစည်ကြီးတို့သည် ပလွေနှင့် လင်းကွင်း၊ လက်ခုပ်နှင့်မောင်းတို့ကိုလည်း အဖော်ခေါ်ခဲ့ကြသေး၏။ ၎င်းရဲဘော် တစ်စုတို့သည် သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့၌ ပဒေသာပင်များတွင်ရံ၍ ဘုန်းကြီးကန်တော့သွားကြသည်။ သံချပ်တွေ တမြိုင်မြိုင်နှင့် အလွန်ပျော်ပါးကြလေသည်။ တန်ဆောင်မုန်း လပြည့်နေ့တွင် ကထိန်သင်္ကန်းကပ်ရန် ထွက်ရပြန်၏။ တောင်ပိုင်းအိုးစည်နှင့် မြောက်ပိုင်းအိုးစည်၊ အရှေ့ပိုင်းအိုးစည်နှင့် အနောက်ပိုင်းအိုးစည်တို့သည် ကျောင်းပရိဝုဏ်အတွင်းတွင် ပျော်ပွဲကိုကျင်းပကြ၏။

ထို့နောက် နတ်တော်၊ ပြာသို ၂ လတွင် အိမ်တွင်း၌ ခဏကွေးကြ၍ တပို့တွဲလပြည့်ဆီသို့ ရောက်ပြန်သောအခါ ထွက်လာကြပြန်၏။ ထိုအခါတွင်ကား ကျောင်းသို့မသွား၊ ည လသာသာ အိမ်ရှေ့တလင်းကွင်းရှိ မီးဖိုနား၌ ပျော်ပါးကြော်ကြွေးကြလေသည်။ ထမနဲထိုးသောသူများ၊ ဝေသောသူများ၊ စားသောသူများသည် အိုးစည်သံဖြင့် ကရတော့မလိုလို၊ ခုန်ရတော့မလိုလို တရိုးရိုးတရွရွ ဖြစ်နေကြကုန်၏။ သီတင်းကျွတ် တန်ဆောင်မုန်းလဆီတွင် လွတ်ခဲ့သော မီးပုံးပျံကြီးများ မှိုင်းဝသောအခါ တရွရွ တလှုပ်လှုပ် ဖြစ်နေသည်နှင့် တူလေတော့သည်။

တပေါင်းလတွင် ခဏအနားယူကြပြန်၏။ အားမွေးကြပြန်၏။ တန်ခူးလ သင်္ကြန်တွင်းသို့ ရောက်သောအခါ တစုတဝေးကြီး ထွက်လာကြပြန်၏။ ထိုအချိန်ကား နွေခေါင်ခေါင်တည်း။ ရေ

လည်းပူ၏။ လေလည်းပူ၏။ သစ်ပင်တို့သည်လည်း ကျိုးတိကျိုးတဲနှင့် ခပ်မွဲမွဲပင်ရှိကြ၏။ ရွာလမ်းတို့သည် ဖုတ်တထောင်းထောင်းနှင့် ဖြစ်လေသည်။ အထက်ပူ၊ အောက်ပူ၊ ရှေ့ပူ၊ နောက်ပူ၊ ဝဲယာနှစ်ဖက်လည်းပူသော တန်ခူးလအပူထဲတွင် အိုးစည်အသံ စိညံညံသည် ရွာရိုးတွင် မြည်ဟိန်းပြန်၏။ သင်္ကြန်ထမင်းကျွေးသော အိမ်ရှေ့ဆီကလည်း မြည်၏။ လူမျောက်ပွဲဆီကလည်း မြည်၏။ ဘေးမဲ့နွားကြီးအတွက် အလှူခံသည့်ဆီကလည်း မြည်၏။

ဤသို့ဖြင့် ညိုသောအသားရောင်သည် မြန်မာတို့၏ အမျိုးသားအရောင်ဖြစ်သကဲ့သို့ အိုးစည်သံသည်လည်း မြန်မာတို့၏ အမျိုးသားတူရိယာသံ ဖြစ်လေသည်။ အိုးစည်သံကိုကြား၍ စိတ်မတုန်လှုပ်သော မြန်မာကားရှားလေမည်။ ဤမြေမျက်နှာပေါ်တွင် အိုးစည်သံ မပျောက်သေးသမျှ မြန်မာအမျိုးတိမ်ကောပျောက်ပျက်ရန် ခဲယဉ်းလေမည်။ “အိုးစည် အိုးစည် အိုးစည်သားဗျ။ လူရည်၊ လူရည်၊ လူရည်ခြားစ” ဟူသော တေးသံမဆိတ်သေးသမျှ မြန်မာတို့အတွက် ပျော်ရေးရွှင်ရေး လမ်းကြောင်းကြီးသည် ဖြူးလျက်ပင် ရှိလေဦးတော့မည်တည်း။

၂၀ ရာစု

မင်းသုဝဏ်

ဧကန်ဆန်အဖွင့်

- ၁။ ကျိုးတိကျိုးတဲ - အနည်းငယ်ကျဲလျက်။
(ကျိုးတိုးကျဲတဲ)
- ၂။ တလင်း - ညီညာရှင်းလင်းသော မြေမျက်နှာပြင်။
- ၃။ တုန်လှုပ် - ချောက်ချားသည်။
- ၄။ တိမ်ကော - မှေးမှိန်ပျောက်ကွယ်သည်။
- ၅။ ပဒေသာပင် - လှူဖွယ်ပစ္စည်းမျိုးစုံကို ဝေဖြာအောင် ဆွဲဆင်ထားသောအရာ။
- ၆။ ပရိဝုဏ် - ဘုရားကျောင်းကန်အဆောက်အအုံ၏ အကာအရံတံတိုင်း။
- ၇။ ဖြူး - ဖြောင့်စင်းသော။ ချောပြေသော။
- ၈။ ဘေးမဲ့ - အသက်အန္တရာယ်ထိပါးခြင်းမခံရမည့် အခွင့်အလမ်းကိုပေးသည်။
- ၉။ မိုးမွန် - များပြားလွန်ကဲစွာ (အသံဗလံ၊ အငွေ့အသက်တို့)။
- ၁၀။ သမီးမောင်နံ - ဇနီးမောင်နံ။
- ၁၁။ အားမွေး - အားအင်တိုးတက်ပြည့်ဝလာအောင်ပြုသည်။

သင်ခန်းစာဆိုလိုရင်း

အလှူပွဲ၊ ရှင်ပြုပွဲများတွင် ကြားရလေ့ရှိသော အိုးစည်သံအကြောင်းကို ကြည်နူးဖွယ် တင်ပြထားသည်။ အိုးစည်သံ မပျောက်သေးသမျှ မြန်မာအမျိုး တိမ်ကောပျောက်ပျက်မည် မဟုတ်ကြောင်းကို ဆက်စပ်ဖော်ပြထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ အိုးစည်သံ ရသစာတမ်းတွင် ဖတ်ရှုရသော အိုးစည်ဝိုင်း၏ တူရိယာပစ္စည်းများကို ဖော်ပြပါ။
- ၂။ အိုးစည်သံကို မည်သည့်အချိန်အခါမျိုးတွင် ကြားရလေ့ရှိသနည်း။
- ၃။ “ဝါလသီတင်းအကျွတ်တွင် အိုးစည်ကြီးများ၏အသံသည် ပေါ်ထွက်လာလေသည်။ ရွာထိပ်မှ လည်း ပေါ်ထွက်လာ၏။ ရွာတောင်မှလည်း ပေါ်ထွက်လာ၏။ ရွာမြောက်မှလည်း ပေါ်ထွက် လာ၏။ ရွာကလေးတွင် အိုးစည်သံသည် မိုးမွန်လေပြီ။”ဟူသောစာသားသည် သင်၏အကြား အာရုံ၌ မည်သို့ ဖြစ်ပေါ်လာသနည်း။
- ၄။ “အိုးစည်ကြီးတို့သည် ပလွေနှင့် လင်းကွင်း၊ လက်ခုပ်နှင့်မောင်းတို့ကိုလည်း အဖော်ခေါ်ခဲ့ ကြ သေး၏။ ၎င်းရဲဘော်တစ်စုတို့သည် သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့၌ ပဒေသာပင်များတွင်ရံ၍ ဘုန်းကြီး ကန်တော့သွားကြသည်။ သံချပ်တွေတမြိုင်မြိုင်နှင့် အလွန်ပျော်ပါးကြလေသည်။”ဟူသော စာသားကိုဖတ်ရသည့်အခါသင်၏အကြားအာရုံ၌ မည်သို့ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်လာသနည်း။
- ၅။ အိုးစည်သံရသစာတမ်းကိုဖတ်ပြီးနောက် သင်မည်ကဲ့သို့ ခံစားရသနည်း။

ဝတ္ထုတို

လူ့မနော
(လွတ်လပ်ရေးခေတ်)

“လူ့မနော”ကို သော်တာဆွေရေးသော “ဤလောက မြေမဟီဝယ်” စာအုပ်မှ ကောက်နုတ်သည်။ သော်တာဆွေသည် ပေါင်းတည်မြို့နယ် ကြို့ပင်ရွာဇာတိဖြစ်သည်။ ၁၉၁၉ ခုနှစ် မေလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ဖွားမြင်သည်။ အမည်ရင်းမှာ ဦးကျင်မောင်ဖြစ်သည်။ ဦးကြင်ဆွေဟုလည်း ခေါ်တွင်သည်။ မိဘများမှာ လယ်သမားကြီးဦးဘိုးဆယ်နှင့် ဒေါ်လှရင်တို့ဖြစ်သည်။ မွေးချင်းရှစ်ယောက်တွင် တတိယမြောက်ဖြစ်သည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဩဂုတ်လထုတ် ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းတွင် “ဘရန်ဒီတစ်ပုလင်း” ဝတ္ထုတိုဖြင့် စာပေလောကထဲသို့ ဝင်ရောက်လာခဲ့သည်။ ဟာသဝတ္ထုတိုများကို ဆက်တိုက်ရေးသားခဲ့ပြီး ၁၉၅၃ ခုနှစ်တွင် “ကြုံခဲ့ရသည်” ဝတ္ထုတိုမှစ၍ ဘဝသရုပ်ဖော်စာပေများကို ရေးသားခဲ့သည်။ ဝတ္ထုတိုဇာတ်ဆောင်များတွင် “ဖြတ်စ၊ ကျော်စံကေး၊ ပေါ်ဦး၊ အေးဆွေ”တို့မှာ ထင်ရှားသည်။ “ရန်အောင်ရတနာ၊ ဘွန္တောကြက်သူခိုး၊ အမြဲတေရတနာ၊ မခင်နှင်းဆီ၊ ပပဝတီ”တို့မှာ ထင်ရှားသည်။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံနှင့် အရှေ့ဂျာမနီသို့ ချစ်ကြည်ရေးစာရေးဆရာခန့်သည်အဖြစ် သွားဖူးသည်။

သော်တာစာပေတိုက်ကိုထူထောင်၍ သူ၏စာအုပ်များကိုထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဟာသမဂ္ဂဇင်း တစ်စောင်ဖြစ်သော “အဟိ” မဂ္ဂဇင်းကိုလည်း ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် ပဒေသာအဖွဲ့၏ တာဝန်ခံအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဖ-ဆ-ပ-လ အစိုးရလက်ထက်တွင် စာရေးဆရာအသင်း၏အမှုဆောင် တစ်ယောက်အဖြစ်လည်းကောင်း တာဝန်ယူခဲ့သည်။

“ဘဝထိုထို” ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ်စာအုပ်ဖြင့် ၁၉၆၁ ခုနှစ်တွင် စာပေဗိမာန်စာမူဆုကိုလည်းကောင်း၊ “သတ္တဝါတို့၏ သံသရာ” စာအုပ်ဖြင့် ၁၉၆၄ ခုနှစ်တွင် အမျိုးသားစာပေဆုကိုလည်းကောင်း၊ “ဤလောက မြေမဟီဝယ်” စာအုပ်ဖြင့် ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်တွင် အမျိုးသားစာပေဆုကိုလည်းကောင်း ရရှိခဲ့သည်။

သူ၏ဝတ္ထုများအနက် “ဘွန္တောကြက်သူခိုး”၊ “ကိုဘခန့်” တို့သည် ရုပ်ရှင်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ သူပထမဆုံးပါဝင်ခဲ့သော ရုပ်ရှင်ကားမှာ ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် အသံတိတ် “ယုလေးလုံး” ဖြစ်သည်။ ထို့နောက် ရှုမဝမှရိုက်ကူးသည့် “လာလုလုငေး”၊ သာဓု၏ “ဧည့်သည်”၊ “အကယ်၍သာ”၊ “ဖတ်စကလပ်”၊ “ကိုယ်ထင် ခုတင်ရွှေနန်း”၊ “ဇာခန်းဆီးနောက်ကွယ်မှာ”တို့တွင် ပါဝင်သရုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ ဟာသဝတ္ထု၊ ဘဝသရုပ်ဖော်ဝတ္ထု၊ ဆောင်းပါး၊ ဝတ္ထုတို၊ ဝတ္ထုရှည် ဘာသာပြန်များကို စာရေးဆရာဖြစ်စမှ ကွယ်လွန်ခါနီးလေးလအထိ စာရေးသက် ၅၀ နီးနီး လစဉ်မပျက်ရေးသား၍ စာရေးခြင်းအလုပ်ကို တစိုက်မတ်မတ်လုပ်ခဲ့သည်။

၁၉၉၅ ခုနှစ် မတ်လ ၄ ရက်နေ့တွင် ကွယ်လွန်သည်။

လူ့မနော

၁၉၅၅ ခုနှစ်မှ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်အထိ ကျွန်တော်နေခဲ့သော ရွာကလေးတွင် ဖြစ်ပါသည်။ ဤရွာကလေးသည် ရန်ကုန်မြို့မှ ၇-မိုင်ကွာ ပြည်လမ်းမကြီး၏ အရှေ့ဘက်ချောင်ကျကျ (ယခုခေတ် “ပျံကျ” များနေကြသော ကွက်သစ်မျိုးမဟုတ်) ရှေးခေတ်ရွာဟောင်းဖြစ်၍ ပကတိ တောရွာအတိုင်းပင် တစ်အိမ်နှင့်တစ်အိမ် ရင်းနှီးခင်မင်ကြသည်။ တစ်အိမ်က သတင်းစကားကို တစ်အိမ်က ချက်ချင်း နားပေါက်တတ်သည်။ တစ်ရွာလုံးတွင် အချင်းချင်း ဆွေရိပ်မျိုးရိပ် မကင်းကြသည်က များသည်။

တစ်ရံရောအခါဝယ် နတ်တလင်းမြို့မှ ဧည့်သည်များ ကျွန်တော့်အိမ်ရောက်လာရာ သူတို့ ဆီတွင် အလွန်တရာပေါသော ဒန့်သလွန်သီး ၁၀၀ စည်း တစ်စည်းပါလာသည်။ ဤအချိန်ဝယ် နတ်တလင်းမြို့မှာ ဤတစ်ရာစည်းသည် နှစ်ကျပ်မျှဖြစ်သော်လည်း ကျွန်တော်တို့ဆီမှာမူ တစ်တောင့် ဆယ်ပြား၊ တစ်မတ် သုံးတောင့်မျှသာ ရသေးသည်။ သို့သော် ဤမျှများပြားသော ဒန့်သလွန်သီးတွေ ကို ကျွန်တော့်အိမ်တွင် ဘာလုပ်ပါမည်နည်း။ စိတ်ကူးရသည်နှင့် တစ်ခါနှစ်ခါချက်မျှ ၁၅ တောင့်သာ ဖယ်ထားပြီး ကျန် ၈၅ တောင့်ကို လက်ဆွဲခြင်းထဲထည့်ကာ ဈေးသို့သွားရန် ရွာရိုးသို့ ထွက်ခဲ့သည်။

ပထမဆုံး အိမ်ရှေ့ မျက်စောင်းထိုးအိမ်မှ သန်းသန်းက

“ကိုဆွေ လက်ဆွဲခြင်းထဲက ဘာတွေလဲ၊ ဘယ်သွားမလို့လဲ”

“ဒန့်သလွန်သီးတွေဗျာ၊ ဧည့်သည်တွေယူလာတာ၊ အိမ်မှာများနေတာနဲ့ ဈေးသွား ရောင်းမလို့”

“ဒါဖြင့်လာစမ်းပါအုံး”

သူ့အိမ်ရှေ့ကြမ်းပြင်ပေါ် လက်ဆွဲခြင်းချလိုက်တော့ သူက

“ဘယ်လိုရောင်းသလဲ”

“ဈေးမှာ ပေါက်ဈေးပေါ့ဗျာ၊ တစ်တောင့် ၁၀ ပြား၊ တစ်မတ်ဖိုး သုံးတောင့်ယူပေါ့”

“လေးတောင့်ထားပါလားရှင့်၊ ကိုယ့်ရွာသားချင်းပဲ”

“ယူဗျာ”

သူ့အိမ်မှ ထွက်ခဲ့ရာ ကျွန်တော်တို့ကို လှမ်းကြည့်နေသော နောက်အိမ်မှ ဒေါ်ကြည်စုက

“စာရေးဆရာကြီး လက်ဆွဲခြင်းထဲက ဘာတွေလဲဗျာ၊ လာစမ်းပါအုံး”

“ဧည့်သည်တွေယူလာတဲ့ ဒန့်သလွန်သီးတွေဗျာ၊ ဈေးသွားရောင်းမလို့”

သူ့အိမ်ရှေ့ရောက်တော့

“ဘယ်လိုရောင်းသလဲဗျ”

“တစ်မတ်သုံးတောင့်ဆိုတာ ဟော့ဟို သန်းသန်းက လေးတောင့်ဆစ်တာနဲ့ လေးတောင့်ပဲ ပေးခဲ့တယ်”

“ဟာ. . . ကျွန်တော်တော့ ငါးတောင့်ပေးဗျာ”

“ယူဗျာ”

သူ့အိမ်မှ ပြန်ထွက်ခဲ့၏။ နောက်တစ်အိမ်က လှမ်းခေါ်ပြန်၏။

“ဘာတွေတုံး ဦးသော်တာရေ”

“ဒန့်သလွန်သီးတွေဗျာ မအေးသာရဲ့”

“ရောင်းဖို့လား”

“လာစမ်းပါအုံး ဘယ်လိုရောင်းသလဲ”

“ဟော့ဟို ဒေါ်ကြည်စုက တစ်မတ်ငါးတောင့်ဆစ်လို့ ငါးတောင့်ပဲ ပေးခဲ့တယ်ဗျာ”

“ဟာ ကျုပ်တော့ ခြောက်တောင့်ပေးတော်”

“ယူဗျာ”

တစ်အိမ်နှင့်တစ်အိမ် လှမ်းမြင်ရနေသည်ဖြစ်၍ နောက်တစ်အိမ်ခေါ်စိန်ဥက လှမ်းခေါ်ပြန်၏။

“ဆရာကြီးက ဘယ်ကများ ဒန့်သလွန်သီးတွေရခဲ့တုံး”

“နတ်တလင်းက ဧည့်သည်တွေ ယူလာတာဗျ”

“ဒါနဲ့များ လျှောက်ရောင်းနေရသေးသလား၊ အလကားပေးရောပေါ့၊ ဟဲဟဲ”

“ယူလေဗျာ၊ ဘယ်နှတောင့်ယူမတုံး”

“အလကားပြောတာပါရှင်၊ သူများလိုပဲ ဝယ်ရမပေါ့၊ ဘယ်လိုရောင်းတုံး”

“မအေးသာက တစ်မတ်ခြောက်တောင့်ဆစ်လို့ ခြောက်တောင့်ပဲပေးခဲ့တယ်”

“ကျုပ်တော့ ခုနစ်တောင့်ပေးတော်”

“ယူဗျာ”

ဒေါ်စိန်ဥအိမ်မှအထွက် နောက်တစ်အိမ် မလေးနွယ်ကခေါ်၍

“အောင်မယ်လေး၊ စာရေးဆရာကြီးက ဒန့်သလွန်သီးတွေ လျှောက်ရောင်းနေတယ်၊ ခေါင်းပုံဖြတ် အမြတ်ကြီးစားဖြစ်နေရောပေါ့”

“ရောင်းသူနဲ့ ဝယ်သူ နှစ်ဦးသဘောတူ ရောင်းကြ၊ ဝယ်ကြတာပဲဗျာ၊ ခေါင်းပုံဖြတ်တယ် အမြတ်ကြီးစားတယ်ထင်ရင် မဝယ်ချင်နေပေါ့”

“အောင်မယ်လေး၊ ဝယ်ပါ့မယ်ရှင်၊ ဘယ်လိုရောင်းလဲ”

“တစ်မတ်ခြောက်တောင့်ဆိုတာကို ဟောဟို လောဘကြီးတဲ့ ဒေါ်စိန်ဥကြီးက ခုနစ်တောင့် ဆစ်လို့ ခုနစ်တောင့်ပေးခဲ့တယ်ဗျာ”

“ဟီး . . . ဟီး . . . ကျွန်မတော့ ရှစ်တောင့်ပေးတော်”

“ယူဗျာ”

ယင်းသို့လျှင် ကျွန်တော်သည် တစ်အိမ်တစ်တောင့်တိုးနှင့် ဆစ်တိုင်းပေးခဲ့ရာ နောက်ဆုံး ခင်ငြိမ်းကြည်အိမ်တွင် ၁၃ တောင့်နှင့် ကိစ္စပြတ်၍ လက်ဆွဲခြင်းခေါင်းစွပ်ကာ အိမ်သို့ ပြန်လာခဲ့ပါ တော့သည်။ ကျွန်တော်သည် ၁၀ အိမ်ရောင်းခဲ့ရာ ၁၀ မတ်ရခဲ့၍ ၎င်းမတ်စေ့လေးတွေ ထပ်ပြီး စားပွဲပေါ်သို့ တင်ထားလိုက်ပါသည်။

မကြာမီ ပထမဦးဆုံး ဈေးဦးပေါက် သန်းသန်းရောက်လာကာ စတင်ရန်တွေ့တော့သည်။

“ကိုဆွေ - ကျွန်မတော့ တစ်မတ်လေးတောင့်ပေးခဲ့ပြီး ဒေါ်ကြည်စု အိမ်ကျတော့ ငါးတောင့် ပေးသွားဆို”

ဒုတိယ ဒေါ်ကြည်စု ရောက်လာပြန်ကာ

“ဆရာကြီး ကျွန်တော်တော့ ငါးတောင့်တည်းပေးပြီး မအေးသာ အိမ်တော့ ခြောက်တောင့် ပေးသွားတယ်ဆို”

တတိယ မအေးသာ

“ဒီမှာရှင် ကျွန်မတော့ ခြောက်တောင့်တည်းပေးသွားပြီး ဒေါ်စိန်ဥအိမ်တော့ ခုနစ်တောင့် ပေးသွားတယ်ဆို”

စတုတ္ထ ဒေါ်စိန်ဥ

“ဒီမှာ ကျုပ်တော့ ခုနစ်တောင့်ပေးပြီး မလေးနွယ်တော့ ရှစ်တောင့်ပေးသွားတယ်၊ စာရေးဆရာ လုပ်နေပြီး ဒါတရားသလား”

“ဟောဗျာ”

ကျွန်တော်သည် ဤသို့ တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက် လာရန်တွေ့ကြသည်ကို နောက်ဆုံး အများကြီးရသွားသော ခင်ငြိမ်းကြည်မှတစ်ပါး ဒုတိယ နောက်ဆုံး မခင်ရွှေရောက်လာသည်အထိ ထိုင်နားထောင်ပြီးနောက်

“ကဲ-ဒေါ်ဒေါ်တို့၊ မမတို့၊ ကျွန်တော်တစ်ယောက်စီ ရှင်းပြပါရစေ။ ပထမဦးဆုံး မသန်းသန်း၊ ကျွန်တော်က တစ်မတ်သုံးတောင့် ဆိုတာကို ခင်ဗျားက လေးတောင့်ဆစ်လို့ လေးတောင့်ပဲ ပေးခဲ့တယ်။ ခင်ဗျားကျေနပ်လို့ ခင်ဗျားယူထားလိုက်တယ်”

“ဒုတိယ ဒေါ်ကြည်စုက ကျွန်တော်က သန်းသန်းအိမ်က လေးတောင့်ဆစ်လို့ လေးတောင့်ပဲ ပေးခဲ့တယ်။ ခင်ဗျားလဲ လေးတောင့်ယူပါဆိုတာကို ခင်ဗျားက ငါးတောင့် ပေးပါဆိုလို့ ကျွန်တော်က ငါးတောင့်ပဲ ပေးခဲ့တယ်”

“တတိယ မအေးသာ၊ ဒေါ်ကြည်စုမှာ ငါးတောင့်ပေးခဲ့တယ်ဆိုတာကို ခင်ဗျားကကျုပ်တော့ ခြောက်တောင့်ပေးပါဆိုလို့ ကျွန်တော် ခြောက်တောင့် ပေးခဲ့တယ်”

“ကဲဗျာ- တစ်ယောက်စီပြောနေ ရှည်ပါတယ်။ ခင်ဗျားတို့ ဆစ်တိုင်းပဲ တစ်အိမ် တစ်တောင့် တိုး ကျွန်တော်ပေးခဲ့တယ်။ အဲဒါ ခင်ဗျားတို့က ကျွန်တော့်ကို ခုမှ ဝိုင်းပြီး မကျေနပ်ကြဘူး ဆိုတော့ ကျွန်တော် ဘယ်နှယ်လုပ်ရမလဲ”

“ရှင့်ဟာက ဘုရားဒကာ ရန်တိုက်လုပ်တာကိုတော့”

“အောင်မယ်-အောင်မယ်-ဘယ်နှယ် ဘုရားဒကာရန်တိုက်တုံးဗျ။ ခင်ဗျားတို့ ဆန္ဒအရ ခင်ဗျားတို့ဆစ်တိုင်း ကျွန်တော်ပေးခဲ့တာပဲဗျ။ ကဲဒီမှာ ဒေါ်စိန်ဥ ခင်ဗျားကို ကျွန်တော် အလကားယူလဲ ပေးမယ်လို့ ပြောခဲ့တယ်မဟုတ်လား”

သူတို့ ခေတ္တမျှ တွေဝေနေကြပြီးနောက် မအေးသာက

“ဆရာဟာက ဒီလိုလုပ်ဖို့ မကောင်းဘူး။ တကယ်ဆို တစ်မတ်ခြောက်တောင့်ဖြင့် ခြောက်တောင့်၊ ခုနစ်တောင့်ဖြင့် ခုနစ်တောင့် အညီအမျှစီ ရောင်းဖို့ကောင်းတယ်”

ဤတွင် တစ်မတ်ဖိုး ၁၀ တောင့်၊ ၁၁ တောင့်၊ ၁၂ တောင့်ရသူတွေက မခံနိုင်

“အောင်မယ် အောင်မယ်၊ ဒီလိုတော့လဲ ဘယ်ပြန်လုပ်နေနိုင်တော့မလဲ၊ ကျွန်မတို့အိမ်မှာ ချက်ဖို့ တုံး-တစ် တောင် ပြီးခဲ့ပြီ”

“ကဲ-မဟာတို့၊ ခင်ဗျားတို့ကြားကြတဲ့အတိုင်းပါပဲဗျာ။ ကျွန်တော် ဘာတတ်နိုင်တော့မလဲ”

အားလုံး တွေဝေစဉ်းစားနေကြတယ်။ အနည်းဆုံးရလိုက်၍ သူ့အနစ်နာဆုံးထင်နေသော သန်းသန်းက

“ကိုဆွေရယ် - ကျွန်မတော့ လေးတောင့်တည်း ရလိုက်တာ၊ ပိုက်ဆံတောင် ပြန်ပေးဖို့ ကောင်းတယ်”

“အာ-ဟုတ်ပေ ဒေါ်သန်းသန်းရေ ရော့ရော့ ခင်ဗျားပိုက်ဆံ ပြန်ယူဗျာ”

ဟု သူ့ပိုက်ဆံတစ်မတ် ကို ပြန်ပေးလိုက်၏။ ယင်း၌ ဒေါ်ကြည်စုက

“ကျုပ်လဲ ငါးတောင့်ပဲဟာ၊ ပိုက်ဆံပြန်ပေးဗျာ”

“ရော့ဗျာ”

ဤတွင် မအေးသာကလည်း

“ကျွန်မလဲ ပြန်ပေးတော်”

“ကဲ-ကဲ-ရော့-ရော့- အားလုံးပြန်ယူကြ၊ ခင်ငြိမ်းကြည်ပါ ပြန်ပေးမယ်။ ဒါမှအေးမယ်”

ဆိုပြီး သူတို့ ပိုက်ဆံအားလုံးကို ပြန်ပေးလိုက်သည်။ သို့တိုင် မအေးသေးချေ။ အလကားရတာချင်း အတူတူ သူတော့များတယ်။ ငါ့တော့ နည်းတယ်နဲ့ ပွစိပွစိလုပ်နေကြသေးသဖြင့် ကျွန်တော်က

“တကတဲဗျာ ‘လူ့အလို နတ်မလိုက်နိုင်’ ဆိုတဲ့စကားဟာ ကြားဖူးပါတယ်။ ခုတော့ ‘လူ့အလို သော်တာဆွေမလိုက်နိုင်’ ဆိုတာ ဖြစ်နေပြီ”

ဟု ပြောလိုက်တော့ အင်မတန်နတ်ကိုးကွယ်သော ဒေါ်စိန်ဥက

“အောင်မယ်- သူကပဲ နတ်ထက်ကြီးကျယ်နေသလိုလို”

“အောင်မယ်-ကျုပ်က ဘာလို့ နတ်ထက်မကြီးကျယ်ရမှာတုံးဗျာ။ ကဲ ဘယ်နတ်ကများ ခင်ဗျား တို့ကို ဒန့်သလွန်သီးတစ်တောင့် အလကားပေးဖူးသလဲ၊ ပြောစမ်းပါအုံး”

ယင်းမှ သူတို့သည် ပြုံးစိစိနဲ့ ပြန်သွားကြကုန်သတည်း။

၂၀ ရာစု

သော်တာဆွေ

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ခေါင်းပုံဖြတ် - သူတစ်ပါးလုပ်၍ ရသော အကျိုးအမြတ်ကို ဖြတ်စားလျှပ်စားလုပ်သည်။ အညွန့်ခူးသည်။
- ၂။ နားပေါက် - သတင်းစကားရောက်သွားသည်။
- ၃။ ယုံကျ - အလုပ်အကိုင် အတည်တကျမရှိဘဲ ကြိုသလို နေထိုင် လုပ်ကိုင်သူ။
- ၄။ မနော - စိတ်၊ စိတ်ထား။
- ၅။ မျက်စောင်းထိုး - မျက်နှာမူရာရှေ့တည့်တည့် မဟုတ် ခပ်စောင်းစောင်း။ ဓားလွယ်ခုတ်။
- ၆။ ရွာရိုး - ရွာလမ်းမတစ်လျှောက်။ ရွာစဉ်တစ်လျှောက်။
- ၇။ အမြတ်ကြီးစား - အလွန်အမင်း အမြတ်ယူသူ။

သင်ခန်းစာဆိုလိုရင်း

သူ့ထက်ငါ အသာရလိုသော လောဘနှင့်အတ္တကြီးမားလှသည့် လူ့အတွင်းစိတ်မနောကို နားလည်သိရှိလိုက်ရပုံကို ဇာတ်လမ်းဆင်ရေးသားထားခြင်းဖြစ်သည်။ မရောင့်ရဲနိုင်သော လောဘစိတ်ကို ထင်ရှားပေါ်လွင်အောင်ဖော်ပြထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ စာရေးသူသည် မည်သည့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဤဝတ္ထုတိုကို ရေးသားထားသည်ဟု ထင်မြင်ပါသနည်း။
- ၂။ လူ့မနောဝတ္ထုတွင် လူ့သဘောလူ့သဘာဝကို မည်ကဲ့သို့ တွေ့ရှိရသနည်း။
- ၃။ လူ့မနောဝတ္ထုတိုအား ဖတ်ရှုလေ့လာခြင်းဖြင့် မည်သည့် ခံစားချက်များရရှိသနည်း။
- ၄။ လူ့မနောဝတ္ထုတိုမှ မည်သည့် သင်ခန်းစာများရရှိသနည်း။
- ၅။ လူတို့၏စိတ်သည် အလွန်ဆန်းကြယ်သည်ဟူသောအဆိုကို လူ့မနောဝတ္ထုကို အခြေခံပြီးဆွေးနွေးရေးသားပါ။

DBE BOX - Copyright Protected

အခန်း - ၂
မြန်မာကဗျာရွေးချယ်ချက်

ဧကပိုဒ်ရတု

သီကုံးပန်းသွင် နေ့တိုင်းဆင်
(အင်းဝခေတ်)

‘သုစိပုဘာ၊ ဝိလိသိဓာ’ အစချီသော ဤကဗျာသည် အင်းဝခေတ် ရဟန်းစာဆို ‘ရှင်မဟာ ရဋ္ဌသာရ’ စပ်ဆိုခဲ့သည့် ကဗျာတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရကို သက္ကရာဇ် ၈၃၀ ပြည့်နှစ် (ခရစ်နှစ် ၁၄၆၈)တွင် မွေးဖွားသည်။ ဇာတိမှာ အင်းဝဖြစ်သည်။ ငယ်မည်မှာ မောင်မောက်ဖြစ်သည်။ မင်းဆွေစိုးမျိုးဖြစ်၍ နန်းတွင်းမှာ ကြီးပြင်းခဲ့ သည်။ ဝရစက္ကပါလမထေရ်နှင့် သီဟိုဠ်ရောက်ဆရာတော်ကြီးတို့ထံတွင် နက္ခတ်၊ ဗေဒင်၊ ဆန်း၊ အလင်္ကာ၊ ပါဠိ၊ သက္ကတစသည်တို့ကို သင်အံ့လေ့လာခဲ့သည်။

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရသည် အင်းဝခေတ် ပျို့ကဗျာလောကကို ရှေ့ဆောင်ပျိုးထောင်ခဲ့သူတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ဘူရိဒတ်ဇာတ်ပေါင်းခန်းပျို့၊ ကိုးခန်းပျို့၊ ဂမ္ဘိသာရပျို့၊ သံဝရပျို့တို့ကိုရေးသားခဲ့သည်။ တံတားဦးတည်မော်ကွန်း၊ ပုံတောင်နိုင်မော်ကွန်း၊ ရွှေစက်တော်သွားတောလား၊ ဆုံးမစာများနှင့် ရတုများကိုလည်း ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ သံဝရပျို့ကို နောက်ဆုံးရေးပြီးနောက် မြန်မာသက္ကရာဇ် ၈၉၂ ခန့် (ခရစ်နှစ် ၁၅၃၀ ခန့်) သက်တော် ၆၂ နှစ်တွင် ပြည်မြို့၌ ယုံလွန်တော်မူသည်။

‘သုစိပုဘာ၊ ဝိလိသိဓာ’ ချီ ကဗျာကို ရတုပုံစံဖြင့်ရေးဖွဲ့ထားသည်။ တစ်ပိုဒ်တည်း ရေးဖွဲ့ထား၍ ‘ဧကပိုဒ်ရတု’ဟု ခေါ်သည်။ ရတုကို လေးလုံးစပ်နည်းဖြင့် ရေးဖွဲ့သည်။ ဤရတုသည် ကျောင်းသား လူငယ်တို့အတွက် စာပေသင်ယူလေ့လာနည်းကို ညွှန်ပြထားသောကဗျာ ဖြစ်သည်။ ရှေးခေတ်ပညာ သင်ကြားရေးစနစ်ကို သိနိုင်သည်။

သီကုံးပန်းသွင် နေ့တိုင်းဆင်

သုစိပုဘာ၊ ဝိလိသိဓာ
 အက္ခရာစွဲသုံး၊ ဤရှစ်လုံးကို
 သီကုံးပန်းသွင်၊ နေ့တိုင်းဆင်လော့။
 စာသင်ပျို့နု၊ အခြေပြုတို့
 ဥဇုဘူတ၊ လုံ့လပြင်းစွာ
 သူထက်ငါဟု၊ နှုတ်မှာရွှေရွှ
 ကြိုးပမ်းကလျှင်၊ သိပ္ပကျေးဇူး
 အထူးသိမြင်၊ ပညာရှင်ဟု
 မထင်မပေါ်၊ မကျော်စောဘဲ
 တီမှာလွဲအံ့။
 အရဲကြိုးကုတ်၊ ကြက်ရဲစုတ်သို့
 အားထုတ်ခုံမင်၊ မသင်မအံ့
 မကြံမမေး၊ ဆွေးနွေးရောနှော
 ပြောဟောမဲ့ထွေ၊ ပေချပ်ရေဖြင့်
 ကုန်စေဆန်းသာ၊ သင်ချေပါလည်း
 ဘယ်မှာဂုဏ်ရှင်၊ ကျော်စောထင်ချိမ့်။
 စာသင်ဟူက၊ ကျမ်းထိုမျှကို
 တွေ့ကမရွှေောင်
 ကြောင်ပုစွန်စား၊ ကျွတ်ကျွတ်ဝါးသို့
 လွှဲသွားပမာ၊ ကျောက်ထက်စာသို့
 လိုရာရအောင်၊ ကြံဆောင်လေ့ကျက်
 အနက်မိပ္ပာယ်၊ နှုတ်ဝယ်ရွှေရွ
 ထားချေမှတည့်။

တစ်စပေါ်လျှင်၊ ချည်စင်င်သို့
 သဘင်ပွဲမှောက်၊ ဆိုရေးရောက်က
 လန်ကြောက်မရှိ၊ သတိမြီခိုင်
 ကျောက်တိုင်ပမာ၊ ကေသရာသို့
 ရွံရှာမဲ့လျှင်း၊ ဆိုခင်းနည်းနာ
 အဖြာဖြာကို၊ မကြာနှုတ်လျှောက်
 ခန့်ချင့်ထောက်လော့။
 အံ့လောက်ဖွယ်သာ၊ ဂါထာပါဌ်သာ
 စကားဝိုက်လည်၊ စဉ်ရှည်ရှေးတီး
 စကားကြီးက၊ စသည်ထိုထို
 ဝိဂြိုဟ်ဝစနတ်၊ ဓာတ်ရပစ္စည်း
 ထုံးနည်းပမာ၊ ဂါထာဆန်းဂိုဏ်း
 ကရိုဏ်းဌာန်စစ်၊ ဖွင့်လှစ်ဋီကာ
 အဋ္ဌကထာပါဠိ၊ အောက်ထက်ညို၍
 ကဝိလက္ခဏာ၊ အဖြာဖြာကို
 သေချာဆည်းဆာ၊ ဆိုဝံ့ကလျှင်၊
 ဘဝဤတွင်၊ ခုမျက်မြင်လည်း
 မထင်ဘယ်မှာ၊ ရှိဘိရာအံ့။
 သံသရာလည်း၊ ပမာကဲလွန်
 အဆုံးစွန်မူ၊ ညီမွန်တုလွတ်
 သုံးလူနတ်ဝယ်
 အကျွတ်ဘယ်မှာ ဝေးတော့မည်။
 ၁၅ ရာစု ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ကရိုဏ်း - အကွရာအသံတို့၏ဖြစ်ကြောင်း။
- ၂။ ကဝိလက္ခဏာ - ပညာရှိစာဆိုတို့၏ သဘောလက္ခဏာ။
- ၃။ ကေသရာ - လည်ဆံမွေးရှိသောခြင်္သေ့။
- ၄။ ကုန်စေဆန်းသာ - ကုန်စေရုံမျှသာ။
- ၅။ ကျောက်ထက်စာ - ကျောက်ပေါ်တွင်ရေးထိုးထားသောစာ။ကျောက်စာ။
- ၆။ ခန့်ချင့်ထောက် - ခန့်မှန်းချင့်ချိန်ထောက်ထားသည်။
- ၇။ ခုံမင် - စုံစုံမက်မက်။
- ၈။ ချိမ့် - ချေအံ့။
- ၉။ ဂါထာ - ဆန်းကျမ်းစည်းကမ်းတို့နှင့် အညီရေးစပ်ထားသော ပါဠိကဗျာ။
- ၁၀။ စကားကြီး - စကားကြီးဆယ်မျိုး။

- (၁) ရေကူးညာတင်ပြောနည်း။
- (၂) ကောက်ပင်ရိတ်လှီးပြောနည်း။
- (၃) ရေစီးဖောင်ဆန်ပြောနည်း။
- (၄) အိုးတန်ဆန်ခတ်ပြောနည်း။
- (၅) ဆီပွတ်ကျည်ပွေ့ပြောနည်း။
- (၆) ဆင်ဝှေ့ရန်ရှောင်ပြောနည်း။
- (၇) တောင်သူယာခုတ်ပြောနည်း။
- (၈) ကြက်ဆုတ်ခွပ်ပစ်ပြောနည်း။
- (၉) ရေစစ်ကရားပြောနည်း။
- (၁၀) ခက်တင်မောင်းနင်းပြောနည်း။

- ၁၁။ စဉ်ရှည် - ရှေးအစဉ်အလာ။
- ၁၂။ ဆိုခင်း - ပြောဆိုရန်အကြောင်း။
- ၁၃။ ဆည်းဆာ - ဆည်းပူးချိန်ဆသည်။

- ၁၄။ ဆန်းဂိုဏ်း - ဆန်းကျမ်းနှင့်အညီ ရေဖွဲ့ရသော အက္ခရာ သုံးလုံးစုအဖွဲ့။ ပါဠိဂါထာ ဖွဲ့ဆိုနည်းအတတ်။
- ၁၅။ ညီမွန်တုလွတ် - ပွင့်တော်မူပြီးဖြစ်သော ကကုသန်၊ ကောဏာဂုံ၊ ကဿပ၊ ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရားတို့၏ ညီတော်အလား နောင်ပွင့်တော်မူမည့် အတုမရှိသော အရိမေတ္တေယျ မြတ်စွာဘုရား။
- ၁၆။ ဋီကာ - အဖွင့်ကျမ်း၊ အဋ္ဌကထာကို အကျယ်ဖွင့်ဆိုရေးသားသောကျမ်း။
- ၁၇။ ဌာန် - စကားသံဖြစ်ရာလည်ချောင်း၊ အာစောက်စသောနေရာ။
- ၁၈။ တီမှာ - အဘယ်မှာ။
- ၁၉။ ထုံးနည်း - လိုက်နာဖွယ်အစဉ်အလာ။ ဥပဒေသ။
- ၂၀။ ဓာတ် - ပုဒ်တစ်ခု၏မူလတည်ရင်း။
- ၂၁။ ပမာ - ဥပမာ။
- ၂၂။ ပါဠိ - ဗုဒ္ဓ၏စကားတော်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ စာပေရေးသားရာ ရှေးဟောင်းဘာသာ တစ်မျိုး။ ဘုရားဟော တရားတော်၊ ဗုဒ္ဓ၏ဒေသနာတော်။
- ၂၃။ ပေချပ် - ရှေးခေတ်က အသုံးပြုသော စာရေးရန် ပြုလုပ်ထားသည့် ပေရွက်။
- ၂၄။ ပစ္စည်း - အနက်ကို ပြည့်စုံအောင် ပုဒ်ရင်းတွင် ထပ်ဖြည့်ရသောစကားလုံး။
- ၂၅။ ပါဠိသား - ပါဠိပုဒ်၊ ပိဋကတ်စာကိုယ်စာသား။ ပါဠိတော်၊ ပါဠိစကား။
- ၂၆။ ပြောဟောမဲ့ထွေ - ပြောဟောခြင်းမရှိဘဲ။
- ၂၇။ ပွဲမှောက် - အများ၏ရှေ့မှောက်။
- ၂၈။ မဲ့ - မရှိ။
- ၂၉။ ရွရွ - ပေါ့ပါးသွက်လက်စွာ။
- ၃၀။ ရွံရှာ - ကြောက်ရွံ့သည်။
- ၃၁။ လျှင်း - အလျှင်း၊ လုံးဝ။
- ၃၂။ ဝစနတ် - စကားလုံး၏အနက်၊ ပုဒ်၏အနက်။
- ၃၃။ ဝိဂြိုဟ် - ပုဒ်၏အနက်ကိုအထူးယူဆဖွင့်ပြချက်။
- ၃၄။ သဘင် - ပြောဆိုစည်းဝေးရာ အစုအဝေး။

၃၅။ သုစိပုဘာ၊ ဝိလိသိဓာ = စာပေသင်ယူလေ့လာနည်းများ။

- ၁။ သု = သုဏေယျ၊ ကြားနာရာ၏။
- ၂။ စိ = စိန္တေယျ၊ ကြံရာ၏။
- ၃။ ပု = ပုစ္ဆေယျ၊ မေးရာ၏။
- ၄။ ဘာ = ဘာသေယျ၊ ပြောဆိုရာ၏။
- ၅။ ဝိ = ဝိစာရေယျ၊ စူးစမ်းဆင်ခြင်ရာ၏။
- ၆။ လိ = လိခေယျ၊ ရေးမှတ်ရာ၏။
- ၇။ သိ = သိက္ခေယျ၊ လေ့ကျင့်ရာ၏။
- ၈။ ဓာ = ဓာရေယျ၊ နှုတ်တက်ဆောင်ရာ၏။

၃၆။ သံသရာ = ဘဝသစ်ဖြစ်ခြင်းဖြင့် အစဉ်မပြတ်ဘဲ အဖန်တလဲလဲ ကျင်လည်ရာဘဝဆက်။

၃၇။ သိပ္ပ = အတတ်ပညာ။

၃၈။ အက္ခတ် = သံသရာဝင်၍ ဒုက္ခမှ ကျွတ်လွတ်ခြင်း။

၃၉။ အနက်အဓိပ္ပာယ် = စကားလုံး၊ ပုဒ်၊ ဝါကျစသည်တို့၏ ဆိုလိုရင်းသဘော။

၄၀။ အရဲကြီးကုတ်
ကြက်ရဲစုတ်သို့ = ကြက်ရဲတို့သည် မဆုတ်မဆိုင်းဘဲ ရှေ့သို့တိုးကာ ကြိုးစားသကဲ့သို့။ ('ကြက်ရဲသုတ်သို့' ဟုလည်း မှုကွဲရှိသည်။)

၄၁။ ဥဒုဘူတ = ဖြောင့်မတ်သောအဖြစ်။

၄၂။ အက္ခရာ = စာရေးသားရာ၌အသုံးပြုသောဗျည်း၊ သရတို့၏ အမှတ်လက္ခဏာစာလုံး။

၄၃။ အဋ္ဌကထာ = ဘုရားဟောပါဠိတော်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ဆိုသောကျမ်း။

သင်ခန်းစာဆိုလိုရင်း

ပညာရေးနှင့်ပတ်သက်၍ စာသင်သားတို့ ကြိုးစားအားထုတ်မှုထက်သန်ပါက မည်သို့ အကျိုးရှိမည်။ အားထုတ်မှုလျော့နည်းပါက မည်သို့အကျိုးယုတ်မည်ကို ရေးဖွဲ့ထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ စာသင်သားလူငယ်တို့ ကြိုးစားအားထုတ်မှု ထက်သန်ပါက မည်သို့အကျိုးရှိမည်ဟု ရှင်မဟာ ရဋ္ဌသာရက ဆိုပါသနည်း။ ကြိုးစားအားထုတ်မှု လျော့နည်းပါက မည်သို့အကျိုးယုတ်မည်နည်း။
- ၂။ ပညာသင်ယူရာတွင် စာသင်သားလူငယ်တို့ နေ့စဉ်ဆောင်ရွက်ရမည့် သင်ယူရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ရှင်းပြပါ။
- ၃။ ဤကဗျာတွင်ပါဝင်သော ဥပမာများကို ဖော်ပြပါ။ ဥပမာများက စာသင်သားများအတွက်မည်သို့ အကျိုးပြုသနည်း။
- ၄။ “သူ၊ စိ၊ ပု” ဟူသော လေ့လာသင်ယူမှုနည်းစနစ်ကို သင်မည်သို့နားလည်သနည်း။
- ၅။ “ဘာ - ဘာသေယျ” ကျောင်းသားအချင်းချင်း ဆွေးနွေးပြောဆိုခြင်းသည် ပညာသင်ယူရာတွင် အထောက်အကူပြုသည်ဟု သင်ထင်မြင်ပါသလား။

ရာပြည့်အိုင်ချင်း

နမထွေး မယ့်ကိုလိုလျှင်
(ညောင်ရမ်းခေတ်)

‘ချစ်တဲ့သူငယ်လေ’ အစချီသော ဤကဗျာသည် ညောင်ရမ်းခေတ်စာဆို ‘တောင်တွင်း ရှင်ငြိမ်းမယ်’ စပ်ဆိုခဲ့သည့် ကဗျာတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။

အိုင်ချင်းသည် ပထမအင်းဝခေတ်ကပင် စတင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော ကဗျာအမျိုးအစားဖြစ်သည်။ ညောင်ရမ်းခေတ်(ဒုတိယအင်းဝခေတ်)နှင့် ကုန်းဘောင်ခေတ်တို့တွင် ဆက်လက်ထွန်းကားခဲ့သည်။ ကြာရှည်သံကျမ်းသံမပါဘဲ ကျေးတောသံပါသည့် တေးကဗျာဖြစ်သည်။

အိုင်ချင်းများသည် ကျေးလက်ရိုးရာ တေးတစ်မျိုးဖြစ်၍ မူလသီဖွဲ့သူစာဆိုတို့၏ အမည်ကို အသိရနည်းသည်။ အိုင်ချင်းအချို့ကို “တောင်တွင်းရှင်ငြိမ်းမယ်” ဖွဲ့ဆိုကြောင်းသိရသော်လည်း ရှင်ငြိမ်းမယ်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကိုမူ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ မသိရသေးချေ။ လက်ဝဲသုန္ဒရနှင့် ကင်းဝန်မင်းကြီးကဲ့သို့ သော ပညာရှိစာဆိုတို့သည်လည်း အိုင်ချင်းများရေးခဲ့ကြသေးသည်။

အိုင်ချင်းဆိုသည်မှာ အသံအိုင်အိုင် အသံမြိုင်မြိုင်ဖြင့် အများဝိုင်းဖွဲ့သီဆိုရသော တေးကဗျာ တစ်မျိုးဖြစ်သည်။ အိုင်ချင်းတို့၏အစတွင် “ချစ်တဲ့သူငယ်လေ၊ သူငယ်ချင်းကောင်း ယောက်မတို့ လေ. . .” ဟူသော အာလုပ်စကားဖြင့် အစချီလေ့ရှိသည်။ ရွှေဘိုမြောက်လက်တွင် အိုင်ချင်းကို “ကောက်စိုက်အိုင်” ဟူ၍လည်းကောင်း “ကောက်စိုက်မ အိုင်ချင်း”ဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ရိုးရှိခဲ့ သည်။

နန်းတွင်း၌ ရတု၊ တေးထပ်တို့ တွင်ကျယ်ခဲ့သည်။ ကျေးလက်၌ အိုင်ချင်း၊ အဲချင်းတို့ တွင်ကျယ်ခဲ့သည်။ ရတု၊ တေးထပ်တို့တွင် နန်းမူနန်းရာကို တွေ့နိုင်၏။ အိုင်ချင်း၊ အဲချင်းတို့တွင် တောမူ တောရာကို တွေ့နိုင်၏။

အောက်ပါအိုင်ချင်းသည် တောင်တွင်းရှင်ငြိမ်းမယ်၏ အိုင်ချင်းတစ်ပုဒ် ဖြစ်သည်။ မြန်မာ သက္ကရာဇ် ၁၁၀၀ ပြည့်လောက်ကပေါ်ခဲ့သော အိုင်ချင်းကဗျာမျိုးဖြစ်၍ “ရာပြည့်အိုင်” ဟု ခေါ်သည်။

နှမထွေး မယ့်ကိုလိုလျှင်

ချစ်တဲ့သူငယ်လေ. . . .
 သူငယ်ချင်းကောင်း ယောက်မတို့လေ။
 နှမထွေး မယ်တို့အိမ်ကို
 သိလိုချင်မှု
 နတ်ခရိုင်နှင့်၊ ဈေးဆိုင်နှင့်
 အိမ်ရှေ့ကမူ၊ အုတ်ပလ္လင်နှင့်၊ ညောင်ပင်နှင့်
 အိမ်တောင်ကမူ၊ ကြက်သွန်ခင်းနှင့်၊ ရေတွင်းနှင့်
 အိမ်မြောက်ကမူ၊ စပါးလင်နှင့်၊ ဒန်းပင်နှင့်
 အိမ်နောက်ကမူ၊ မိဿလင်နှင့်၊ ချင်းပင်နှင့်
 မိဿလင်နှင့်၊ ချင်းကိုလိုလျှင်
 ဝါဆိုငယ်မှဝါဦး၊ မြေနူးနူးကို
 တူးလှည့်ပါရှင်။
 မိဿလင်နှင့် ချင်းကိုမလို
 နှမထွေးမယ့်ကိုလိုလျှင်
 တပေါင်းငယ်မှ တန်ခူး၊ ရွှေဖိဦးကို
 ခူးလှည့်ပါရှင်။
 အလို အပျိုဖြူ သူနှင့်ဆုံသည်
 ဂုံချိုကုံးငယ်နှင့်
 ဆောင်လုံးညီးလေး။

၁၇ ရာစု

တောင်တွင်းရှင်ငြိမ်းမယ်

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ချင်း - (ဂုဏ်းဟုအသံထွက်သည်) ဟင်းချက်ရာ၊ ဆေးဖော်ရာတို့တွင် အသုံးဝင်သော အပင်ငယ်တစ်မျိုး။
- ၂။ ချစ်တဲ့သူငယ်လေ - ချစ်ခင်တဲ့သူရေ . ဟု ခေါ်သော အာလုပ်စကား။
- ၃။ ဂုံချို - အရွက်ကို ဟင်းချက်စားရသော နွယ်ပင်တစ်မျိုး။ အပွင့်ဝါ စိမ်းစိမ်းရှိသည်။ (ဂုံခါးလည်းရှိသောကြောင့် ဤနေရာတွင် ဂုံချိုဟု ဆိုထားခြင်းဖြစ်သည်။)
- ၄။ ဂုံချိုကုံး - ဂုံချိုပန်းကုံး။
- ၅။ ဆောင်လုံးညီး - တစ်ဆောင်လုံးကို ထိန်လင်းစေသူ။
(မိန်းမပျိုကလေး၏ အလှကို ချီးမွမ်းဖွဲ့ဆိုသောစကား)
- ၆။ ဒန်းပင် - အရွက်နှင့်အညွန့်ကို လက်သည်းခြေသည်းအနိဆိုးရာတွင် သုံးလေ့ရှိသော အပင်ငယ်။ အပွင့်ရောင်စုံပွင့်သော ပန်းပင်ငယ်တစ်မျိုး။
- ၇။ နတ်ခရိုင် - နတ်စင်။
- ၈။ ယောက်မ - မိန်းမအချင်းချင်းရင်းနှီးချစ်ခင်သဖြင့်ခေါ်ဝေါ်သော အာလုပ်စကား။
- ၉။ ရွှေဖီဦး - တပေါင်း၊ တန်ခူးလတွင် ဦးစွာပွင့်တတ်သော သရဖီပန်း။
- ၁၀။ ဝါဦး - ဝါဝင်စအချိန်။
- ၁၁။ အုတ်ပလ္လင် - ညောင်ပင်ရင်းတွင်ပတ်၍ ပြုလုပ်ထားသော အုတ်ခုံမြင့်။

သင်ခန်းစာဆိုလိုရင်း

မိန်းမပျိုကလေးသည် မိမိကို မေတ္တာသက်ဝင်နေသူအား မိမိနေအိမ်ကို သိရှိအောင် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တကွ သရုပ်ဖော်ပြပြီး စကားပရိယာယ်ဖြင့် ဖိတ်ခေါ်ပုံကို ရေးဖွဲ့ထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ မယ်ကလေးသည် မိမိ၏နေအိမ်ကို မည်သို့လမ်းညွှန်သနည်း။
- ၂။ မယ်ကလေးသည် မိမိကို မေတ္တာသက်ဝင်နေသူအား စကားပရိယာယ်ဖြင့် မည်သို့ ဖိတ်ခေါ်သနည်း။
- ၃။ အောက်ပါ အဖွဲ့နှစ်ရပ်ကို နှစ်သက်ဖွယ်ရေးပါ။
 - (က) ဝါဆိုငယ်မှဝါဦး၊ မြေနှူးနှူးကို တူးလှည့်ပါရှင်။
 - (ခ) တပေါင်းငယ်မှတန်ခူး၊ ရွှေဖီဦးကို ခူးလှည့်ပါရှင်။
- ၄။ နှမထွေး မယုံကိုလိုလျှင် ကဗျာကိုဖတ်ရှုပြီးနောက် မည်သည့်ရသကို မည်သို့ခံစားရသနည်း။
- ၅။ ညောင်ရမ်းခေတ်မိန်းမပျိုတို့၏ ချစ်ခြင်းမေတ္တာနှင့် ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာကို သုံးသပ်တင်ပြပါ။

ကျာချင်း

ဝသန်ကာလ မိုးကျတည့်လျှင်
(ညောင်ရမ်းခေတ်)

‘ဝသန်ကာလ၊ မိုးကျတည့်လျှင်’ အစချီသည် ဤကဗျာသည် ညောင်ရမ်းခေတ်စာဆို ‘ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ’ စပ်ဆိုခဲ့သော ကဗျာတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။

စာဆို ‘ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ’ (မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၀၄၅ ခုနှစ်ခန့် - ၁၁၁၆ ခုနှစ်) (ခရစ်နှစ် ၁၆၈၃ ခုနှစ်ခန့် - ၁၇၅၄ ခုနှစ်)သည် စနေမင်း၊ တနင်္ဂနွေမင်းတို့ထံတွင် စတင်၍ မင်းမှုထမ်းခဲ့သည်။ မဟာဓမ္မရာဇာဓိပတိဘွဲ့ခံ ဟံသာဝတီရောက်မင်းလက်ထက်တွင် အထူးချီးမြှောက်ခံရသည်။ ဟံသာဝတီ ရောက်မင်းသည် ကိုယ်တိုင်ကပင် စာပေကျမ်းဂန် လေ့လာလိုက်စားသော စာဆိုတစ်ဦးဖြစ်သည့် အလျောက် စာဆိုဝန်ကြီးကို ကြည်ညိုယုံမှတ်သောအားဖြင့် ‘ပဒေသရာဇာ’ဟူသောဘွဲ့ဖြင့် ချီးမြှင့်ကာ ‘စာဆိုကြီး’ဟု လေးမြတ်စွာ ခေါ်ဆိုခဲ့သည်။ နတ်ရှင်နောင်ဘွဲ့၊ မြို့တွင်းနတ်ရှင်ဘွဲ့၊ မြို့တွင်းဘုရင်ဘွဲ့ စသော ဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူး အမျိုးမျိုးတို့ဖြင့်လည်း ချီးမြှင့်မြှောက်စားခဲ့သည်။ စာဆိုဝန်ကြီးသည် ‘စာနု ကိုလည်း မချစ်နှင့်၊ သူ့ဇာကိုလည်း မပစ်နှင့်’ ဟု ကျော်ကြားသော သူ့ဇာပျို့နှင့်တကွ အခြားပျို့ ၁၃ စောင် တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဧချင်း၊ ရတု၊ လင်္ကာနှင့် သီချင်းများစွာတို့ကိုလည်းကောင်း ရေးခဲ့သည်။ နတ်သံအဲနှင့် ထံကျာတေရှင်ဟု လူသိများသော ပုစဉ်းတောင်သံကြီးတို့ကိုလည်း ရေးခဲ့သည်။ အင်းဝ ပျက်၍ ဟံသာဝတီသို့ဘုရင်ပါတော်မူသောအခါ စာဆိုကြီးလည်းအတူပါခဲ့၍ သန်လျင်၌ ကွယ်လွန် ခဲ့သည်။

စာဆိုကြီးသည် လယ်သမား၊ ထန်းတက်သမား၊ လှေသမား၊ တောင်ပိုင်တက်၊ ဆင်ဖမ်း သမားဘွဲ့ ကျာချင်းများကို ဖွဲ့ဆိုခဲ့သည်။

ကျာချင်းဆိုသည်မှာ မြန်မာဂီတတွင် ထံ၊ ကျာ၊ တေ၊ တျော စသော သံစဉ်များရှိရာ သာယာနာပျော်ဖွယ်ဖြစ်သော ‘ကျာ’သံဖြင့် သီဆိုရသော တေးကဗျာတစ်မျိုးဖြစ်သည်။ ပဒေသရာဇာ ၏ ကျာချင်းများတွင် အစုဝင်မင်းမှုထမ်းမဟုတ်သည့် ဆင်းရဲသားပြည်သူတို့၏ဘဝကို ရေးဖွဲ့ထား သည်ကို တွေ့နိုင်သည်။ ဤသို့ရေးဖွဲ့ရာတွင် ဆင်းရဲသားပြည်သူတို့ကို ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ ရှုတ်ချခြင်းအလျှင်း မပါ။ သနားချစ်ခင်ခြင်း၊ ချီးကျူးဂုဏ်တင်ခြင်းတို့သာပါသည်။ ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ၏ကျာချင်းများ သည် မြန်မာစာပေတွင် တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ဆန်းသစ်ခဲ့သည်။

ဝသန်ကာလ မိုးကျတည့်လျှင်

ဝသန်ကာလ၊ မိုးကျတည့်လျှင်
 ပျော်ပျော်ပါးပါး၊ မယားနှင့်ဆွေငယ်လင်
 လက်တွဲငယ်ခြေငင်၊ ကိုယ်တွင်အဝတ်
 ပုဆိုးအင်္ကျီ စုတ်ပြီပြီ
 ချည်နီဖောင်းတွတ်တွတ်ကယ်နှင့်လေး။
 မိုးရေစွတ်လို့၊ အဝတ်ကယ်မပါ
 သားသမီးကို၊ ကိုယ်ထီးပွေ့လို့သာ
 ဆေးတံတစ်ထွာ၊ ကိုက်ကာထွန်ရင်း
 လယ်ကွက်ကယ်တစ်ခွင်၊ ထွန်ရေးငင်
 ရေဝင်ပုစွန်တွင်းငယ်နှင့်လေး။
 ဖားပေါင်စင်းငယ်၊ မြင်းပလိုင်းဝယ်
 ခရုပီလော၊ ရောနှော၍သာလွယ်
 ဟင်းရွက်ကယ် နုနယ်၊ တစ်သွယ်ကန်စွန်း
 ဆူးပုပ်ကယ် ကင်းပုံ၊ အလုံးစုံ
 ဖူးငုံသာရော၍ ပြွမ်းသည်နှင့်လေး။
 ချိုလည်းချိုလွန်း၊ ရည်ရွမ်းများစွာ
 ကြိုဟင်း ကြွက်နားပေါင်း
 သောင်းပြောင်းရော၍သာ
 အိမ်သို့ရောက်ခါ၊ လျင်စွာချက်ပြုတ်
 ထမင်းကပူ၊ ဟင်းကပူ
 ရှုရှုသာ ရှမ်းငရုတ်ကယ်နှင့်လေး။
 အလုတ်ကယ်ဧရာသာ၊ ငုံ့ကာလွေးတော့သည်။
 သားမြေးငယ်မာချာ၊ ဘယ်ညာထွေးတော့သည်။

၁၇ရာစု

ဝန်ကြီးပဒေသရာစာ

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ကိုယ်ထီး - တစ်ကိုယ်ထီးတည်း။
- ၂။ ကြံ့ဟင်း - အရိုးသုံးမြှောင့်ရှိသော နွယ်ပင်။
(အရိုး၊ အရွက်ကို ဟင်းချက်စားရသည်။)
- ၃။ ကြွက်နားပေါင်း - ဟင်းရွက်တစ်မျိုး။
- ၄။ ဆွေငယ်လင် - ခင်ပွန်း။ ယောက်ျား။
- ၅။ တွတ်တွတ် - အလွန်အမင်း နီရဲသော။
- ၆။ ပလိုင် - ကြိမ်၊ နီးစသည်ဖြင့် ရက်လုပ်ထားသော လွယ်ရသည့် ထည့်စရာ ခြင်းတောင်းရှည်။
- ၇။ ပီလော - ခွဲကျိသော ဟင်းချိုရွက်တစ်မျိုး။
- ၈။ ပြွမ်း - အမျိုးမျိုး အထွေထွေ ရောနှောသည်။
- ၉။ ဖားပေါင်စင်း - ပေါင်တံသွယ်သော ဖားတစ်မျိုး။
- ၁၀။ ဗောင်း - ခေါင်းပေါင်း။
- ၁၁။ ရွမ်း - အရည်များသော။
- ၁၂။ လွေး - အားရပါးရ စားသောက်သည်။
- ၁၃။ ဝသန် - မိုးအခါ။
- ၁၄။ သောင်းပြောင်း - အရောရော အနှောနှော။
- ၁၅။ အလုတ် - ထမင်းလုတ်။
- ၁၆။ ဧရာ - အလွန်ကြီးမားသော။

သင်ခန်းစာဆိုလိုရင်း

မိုးအခါ လယ်ထဲဆင်းကြသော လယ်သမားမိသားစု ဆင်းဆင်းရဲရဲဝတ်စားပုံ၊ စားသောက်ပုံ၊ လယ်လုပ်ငန်းခွင်ဝင်ပုံ၊ ဆင်းရဲသော်လည်း ပျော်ရွှင်ရောင့်ရဲစွာနေကြပုံကို ရေးဖွဲ့ထားသည်။

လေ့ကျင့်ရန်မေးခွန်းများ

- ၁။ ဤကဗျာတွင်ပါဝင်သော ဟင်းလျာနှင့်အသီးအရွက်များကို ဖော်ပြပါ။
- ၂။ ညောင်ရမ်းခေတ် လယ်သမားမိသားစုတစ်စု၏ နေ့စဉ်ဘဝအပေါ် ကျေနပ်ရောင့်ရဲနိုင်ပုံကို ရေးသားပါ။
- ၃။ “အလုတ်ကယ်ဧရာသာ၊ ငုံ့ကာလွေးတော့သည်။ သားမြေးငယ်မာချာ၊ ဘယ်ညာထွေးတော့သည်။” ဟူသည့် စာသားကို သင်မည်ကဲ့သို့ နားလည်သနည်း။ ရှင်းပြပါ။
- ၄။ ဝသန်ကာလမိုးကျတည့်လျှင်ကဗျာကိုဖတ်ပြီးနောက် မည်သည့်ရသကို မည်သို့ခံစားမိသနည်း။
- ၅။ တျာချင်းကဗျာ ရွတ်ဆို၊ နားထောင်ခြင်းကို နှစ်သက်ပါသလား။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။

လေးဆစ်

လက်ဆောင်
(ကုန်းဘောင်ခေတ်)

‘မဝယ်ဘူး မယ်ခူးတဲ့ဖက်စို’ အစချီသည့် ဤကဗျာသည် ကုန်းဘောင်ခေတ်စာဆို ‘မယ်ခွေ’ စပ်ဆိုခဲ့သည့် ကဗျာတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။

မယ်ခွေ (မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၁၅၀ ပြည့်နှစ်ခန့် - ၁၂၁၀ ခုနှစ်ခန့်)ကား ရတနာသိယံမြို့နေ စစ်တောင်းဝန် ၏ သမီးနှစ်ယောက်အနက် အငယ်ဖြစ်သည်။ အရွယ်ရောက်သော် အမွေဝန်ဟောင်း မောင်စွက်နှင့် စုံဖက်၏။ မယ်ခွေ၏အစ်မမှာ မယ်ကေဖြစ်သည်။ မယ်ခွေသည် မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၁၄၃ ခုနှစ်တွင် နန်းတက်တော်မူသော ဘိုးတော်မင်းတရားလက်ထက် နန်းတွင်း၌ခစားထမ်းရွက်ကာ အမျိုးသမီးစာဆိုတော်ဟု ကျော်ကြားလာပေသည်။ ပညာရှင်အချို့တို့ မှတ်သားချက်အရမူ မယ်ခွေသည် သက္ကရာဇ် ၁၁၉၉ ခုနှစ်တွင် နန်းတက်တော်မူသော ကုန်းဘောင်မင်းတရားကြီးလက်ထက်တော် တိုင်အောင် ထင်ပေါ်ကျော်ကြားသူဖြစ်၏။ မယ်ခွေသည် ၁၂ လ၊ ၁၂ ရာသီလုံးကိုပင် အဲချင်းကဗျာဖြင့် ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်ဖြစ်ရာ ရှေးကပေါ်ခဲ့ဖူးသော ဆယ့်နှစ်ရာသီဘွဲ့ရတု၊ ဆယ့်နှစ်ရာသီဘွဲ့လူးတားများနှင့် မတူ တစ်မူထူးခြားနေသည်။ ထိုဆယ့်နှစ်ရာသီအဲချင်းအပြင် ရှစ်ဆယ်ပေါ်အဲချင်းများ၊ တျာချင်းများ၊ ငိုချင်းများ၊ လေးဆစ်များ၊ ရတုများကိုလည်း ရေးသားခဲ့ပေသေးသည်။ အထူးသဖြင့် အဲချင်းများနှင့် ငိုချင်းများကြောင့် ထင်ရှားကျော်စောသည်။

လက်ဆောင်

မဝယ်ဘူး

မယ်ခူးတဲ့ဖက်စို။

မီးမကူ နေပူမှာ မကင်အားတာကြောင့်

ထားရတယ်အိပ်ရာအောက်မှာ

မင်း သောက်ဖို့ကို။

ညှာအနား

ရှေ့သွားနှင့်ကိုက်လို့တို

မချိုတောင့်လိပ်ဆေး။

ပိုးမကူ

ဝါချည်ဖြူ တစ်ပင်ရစ်ကယ်နှင့်

ငယ်ချစ်မောင် ရွှေဝသွားကို

ပါးလိုက်ကဲ့လေး။ ။

၁၉ ရာစု

မယ်ဇွေ

ခက်ဆစ်အဖွင့်

၁။ ပါး - လက်ဆောင်ပေးသည်။

၂။ မကင်အား - မကင်ရက်။

၃။ မချိုတောင့် - မချိုစဖူး(ချိုသော)။

၄။ ရွှေဝ - အင်းဝရွှေမြို့တော်။

သင်ခန်းစာဆိုလိုရင်း

ချစ်သူမောင်သောက်ရန်အတွက် ကိုယ်တိုင်ပြုလုပ်သော ဆေးလိပ်တွင် မိန်းမပျိုလေး၏ ချစ်ခြင်းမေတ္တာများ ပါဝင်နေပုံကို ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ မိန်းမပျိုလေးသည် ချစ်သူအား ပေးမည့်လက်ဆောင်ကို မည်သို့ဖန်တီးပြုလုပ်ခဲ့သနည်း။
- ၂။ လက်ဆောင်ကဗျာတွင် တွေ့ရသော မိန်းမပျိုလေး၏ ချစ်သူမောင်အပေါ် ထားရှိသည့် စေတနာ မေတ္တာကို ချီးကျူးရေးသားပါ။
- ၃။ “မီးမကူ နေပူမှာ မကင်အား”ဟူသော စကားကို သင်မည်သို့ နားလည်သနည်း။
- ၄။ လက်ဆောင်ကဗျာမှ မည်သည့်ရသများကို ခံစားရသနည်း။
- ၅။ လက်ဆောင်ကဗျာ၏အသံချိုသာမှုကိုနှစ်သက်ပါသလား။ သင့်ထင်မြင်ချက်ကိုရှင်းပြပါ။

DBE BOX - Copyright Protected

ကောက်စိုက်ပုံကြီးသံ

ပုံတော်သား
(ကုန်းဘောင်ခေတ်)

‘မောင့်ပုံသံ အစာကောင်းလို့’ အစချီသော ဤကဗျာသည် ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည့် ကဗျာတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။

ပုံကြီးသံများသည် ကုန်းဘောင်ခေတ်ဦးလောက်ကစတင်၍ လယ်ကွင်းထဲတွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့ကြသည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ်တစ်လျှောက်လုံး လယ်ကွင်းများတွင် ကောက်စိုက်ပုံကြီးသံများ ယုံ့လွင့်ခဲ့သည်။ လယ်ကွင်းထဲက လယ်သမားများကိုယ်တိုင် သီကျူးခဲ့ကြသောတေးများဖြစ်သောကြောင့် ပုံကြီးသံများသည် လယ်သမားများ၏ဘဝကို ထင်ဟပ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပုံကြီးသံများကို ပြည်သူ့တေးသံများအဖြစ် တန်ဖိုးထားကြသည်။

ပုံကြီးသံများကို ပုံကြီးအတီးနှင့်တွဲဖက်၍ သီဆိုကြသည်။ ဆိုသောအခါ တစ်ပုဒ်စီ၏အဆုံး၌ အများအားဖြင့် “လေ”ထည့်၍ ဆိုလေ့ရှိသည်။ အဖွဲ့ပုံစံမှာ ခွေးချိုး၊ လေးချိုးတို့နှင့် ဆင်ဆင်တူသည်။ တစ်လံလောက်ရှည်သော ပုံကြီးနှစ်လုံးကို တီးသူတို့က တီးလျက် ဆိုကြကကြသည်ကို ပုံပွဲဟုခေါ်သည်။ ပုံပွဲတွင် ပုံကြီးကိုလွယ်၍ တီးသူအမျိုးသားနှစ်ယောက်၊ လင်းကွင်းတီးသူ အမျိုးသားတစ်ယောက်၊ ဆိုရင်းကသူ အမျိုးသမီးတစ်ယောက် အနည်းဆုံး လူလေးယောက် ပါဝင်သည်။ လင်းကွင်းတီးသူမှာ ပုံမင်းသား (ပုံသည်)ဖြစ်၍ လင်းကွင်းကို ကဟန်ကကွက်နှင့်တီးရင်း ပုံမင်းသမီးနှင့် အပြန်အလှန် စောင်းချိတ်သီဆိုသည်။ အချို့ပုံပွဲတွင် နှဲမှုတ်သူနှင့် ဝါးလက်ခုပ်တီးသူတို့ တိုးချဲ့ပါဝင်သည်။ ဝါးလက်ခုပ်တီးသူမှာ ပုံမင်းသားကဟန်ကို တုပ၍ အပြောင်အပြက် ကပြသူဖြစ်သည်။

ပုံကြီးသံကို အလှူမင်္ဂလာ ဘာသာရေးပွဲများတွင် တီးမှုတ်သီဆိုလေ့ရှိသည်။ ကောက်စိုက်ရာတွင်လည်း တီးမှုတ်သီဆိုကြသည်။ ကောက်စိုက်ပုံကြီးသံတို့သည် ရှင်ဘုရင်၏ လယ်ထွန်မင်္ဂလာပွဲများတွင်လည်း တွင်ကျယ်ခဲ့သည်။

ယနေ့အခါတွင် ပုံကြီးသံများကို ရွှေဘိုမြောက်လက် အချို့နေရာတို့၌ ကြားရဆဲဖြစ်သည်။

ဗုံတော်သား

မောင့်ဗုံသံ အစာကောင်းလို့
 မောင်းသံလိုဟည်း
 ချစ်ကြီးသီတဲ့ ပင်ကိုလှရယ်
 မင်းကြွခဲ့ဦး။
 ဗုံပွဲကိုတဲ့ ရှုမယ်လာ
 ကိုက်ဗျာဆံရှည်ပါလှတယ်
 သားများမေလား။
 သားများမအေ
 တကယ်လေ ဗုံတော်သား
 ရဲပါမလား။
 ဗုံပွဲကိုတဲ့ ရှုလှည့်ပါ
 ပြတင်းရယ် လေသာပေါက်က
 မေးထောက်လို့မှာ။
 မယ်မလာ လိပ်ပြာကို စေတဲ့လားကွယ်
 ဘုန်းမယ့်ကိုယ်စား။
 ချစ်ပါတဲ့ ကြိုက်ပါ
 လူပျိုတွေ လယ်ကန်သင်းက
 ပျင်းနေတိုင်းလား။
 မချစ်သာလို့ နေပါသေးတယ်
 မကြိုက်သာလို့ နေပါသေးတယ်
 နှမလေး ကိုယ်မအားတယ်
 ရဲစားနဲ့လေး။
 ရွှေနားတောင်းကိုလ
 ဗုံခေါင်းလောက် ဝတ်စေမယ်။
 ဗုံကြီးသည် လိမ်လည်လှည့်
 နားချဲ့မိတယ်။

မေးပါနဲ့ဟယ်
 ရွှေကိုကွယ် မဆိုထားနဲ့
 ငွေကိုကွယ် မဆိုထားနဲ့
 သူနားမှာ ရွှေပေရွက်ကို
 ပေးရက်တဲ့လား။
 လုပ်ရတယ်တဲ့ ကိုင်ရတယ်
 မောင်ကြီး ထွန်ကိုဖြုတ်လျှင်
 ပျိုးနုတ်ရတယ်။
 လုပ်ငန်းရယ်တဲ့ မတွင်သာ
 နွားပြာပိန် ချိုလိမ်ကော့က
 အားပျော့လို့ဗျာ။
 ထမင်းက ညံ့လိုက်တာ
 မသေရုံ ချဉ်ပေါင်ဟင်း
 တင်းမျိုရရှာ။
 ထွာနံငယ် ခမောက်စုတ်နဲ့
 လူလုပ်ကယ်တဲ့ ညံ့လိုက်တာ
 ဆိုးတဲ့ကံဟာ။
 မိုးမရွာ မြေသာကွဲလို့
 ခန္တနဲ့ ရေကိုတင်
 ပန်းတဲ့ဖြစ်အင်။
 ကောက်တီနဲ့ မယ်စော
 ရောနှောလို့ ပျိုးထောင်
 မိုးလေကခေါင်။
 သည်ပျိုးရယ် ရေအောင်မှ
 မယ်နဲ့မောင် အလှူပေးရမယ်
 မိုးကူပါလေး။

၁၉ ရာစု အမည်မသိရှေးစာဆို

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ကောက်တီ - တပေါင်းလအတုန်တွင် စိုက်ပျိုးရသော မုရင်းစပါးတစ်မျိုး။
- ၂။ ကိုက်ဗျာဆံ - နားရွက်နှစ်ဖက်နောက်သို့ သိမ်းစု၍ နားရွက်အောက်မှ ရှေ့သို့ပြန်၍ အဖျားကော့ထွက်ထားသော ဗျာပါဆံ၊ ဆံပင်စု။
- ၃။ ကိုယ်မအား - သက်ဆိုင်သူ ရှိပြီးသား။
- ၄။ ခန္ဓ - လယ်ထဲသို့ ရေသွင်းရာတွင် အသုံးပြုရသော အရိုးရှည်တပ်ပက်ခွက်။
- ၅။ ချိုလိမ်ကော့ - ကော့လိမ်နေသော ဦးချိုရှိသည့်နွား။
- ၆။ ထွာနံငယ် - တစ်ထွာခန့်ရှိသော နံငယ်ပိုင်း။
- ၇။ ထွန်ကိုဖြုတ် - ထွန်မှ နွားကိုဖြုတ်သည်။ အလုပ်နားသည်။
- ၈။ ပျိုးထောင် - မျိုးစေ့ကို ပျိုးပင်အဖြစ်ရောက်အောင် စတင်စိုက်သည်။
- ၉။ ဗုံတော်သား - ဗုံသမား။
- ၁၀။ မယ်စော - ကောက်လတ်စပါးတစ်မျိုး။
- ၁၁။ ရဲစား - ရည်းစား။
- ၁၂။ ရွှေပေရွက် - နားပေါက်တွင် ပန်ဆင်ရသောပေရွက်လိပ်။
- ၁၃။ ရွှေဘိုမြောက်လက် - ရွှေဘိုခရိုင် မြောက်ဘက်အစွန်ရှိ ရွာကလေးများကိုခေါ်သောအမည်။
- ၁၄။ သားများမအော - သားများစွာတို့၏ မိခင်။
- ၁၅။ ဟည်း - မြည်ဟိန်းသည်။
- ၁၆။ အစာ - ပတ်စာ။ ဗုံများအသံသာစေရန်နှင့် သံစဉ်ညီစေရန် ဗုံမျက်နှာပြင်တွင် ထပ်ပိုးကပ်ရသော ထမင်းနှင့် ပြာနု စသည် နယ်ထားသည့်အရာ။

သင်ခန်းစာဆိုလိုရင်း

တုန်းဘောင်ခေတ် ကျေးလက်ရိုးရာ ဗုံပွဲကျင်းပရာတွင် ဗုံတော်သားနှင့် ကောက်စိုက် သမများ၏ အစောင်းအချိတ်၊ ဟာသများနှင့် ကျေးလက်နေလယ်သမားတို့၏ဘဝကို ထင်ဟပ် ပြကာ တုန်းဘောင်ခေတ် လူမှုဆက်ဆံရေးကို ဖော်ပြထားသည်။

လေ့ကျင့်ရန်မေးခွန်းများ

- ၁။ “မောင့်ပုံသံအစာကောင်းလို့ မှ ပေးရက်ကဲ့လား” အထိ ပါဝင်သည့် အကြောင်းအရာ၏ ခေါင်းစဉ်ကို သင်မည်သို့ အမည်ပေးချင်သနည်း။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။
- ၂။ “လုပ်ရတယ်တဲ့ ကိုင်ရတယ် မှ မိုးကူပါလေး” အထိ ပါဝင်သည့် အကြောင်းအရာ၏ ခေါင်းစဉ်ကို သင်မည်သို့ အမည်ပေးချင်သနည်း။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။
- ၃။ ဗုံတော်သားကဗျာမှ လယ်သမားတို့၏ဆင်းရဲပင်ပန်းသောဘဝသရုပ်ကို ဖော်ထုတ်တင်ပြပါ။
- ၄။ လယ်သမားတို့သည် ဆင်းရဲသော်လည်း ဘဝမျှော်လင့်ချက်ထားရှိသေးပါသလား။ ကဗျာပါ မည်သည့်အထောက်အထားကို ကိုးကား၍ ဖြေဆိုမည်နည်း။
- ၅။ ဗုံတော်သားကဗျာကိုဖတ်ပြီးမည်သို့ခံစားမိသနည်း။

DBE BOX - Copyright Protected

အင်းလေးတိုက်တေး

အင်းလယ်ကရွှေကြာပန်း

(ကုန်းဘောင်ခေတ်နောင်းနှင့် ကိုလိုနီခေတ်ဦး)

“အင်းလယ်ကရွှေကြာပန်း” ကဗျာစုသည် မောင်တင်မြိုင် (အင်းလေး) စုဆောင်းသည့် “အင်းလေးတိုက်တေး ကဗျာများ” စာအုပ်မှ ရွေးချယ်ကောက်နုတ်ထားသော ကဗျာအချို့ဖြစ်ပါသည်။

အင်းလေးဒေသတွင် လူငယ်မောင်မယ်တို့သည် မျက်နှာချင်းဆိုင်၍ တေးကဗျာများကို အပြိုင်အဆိုင်ရွတ်ဆိုကြသော အစဉ်အလာရှိသည်။ ဤသို့ ရွတ်ဆိုကြသောတေးများကို “တိုက်တေး” သို့မဟုတ် “ချိုးတေး” ဟု ခေါ်သည်။ တိုက်တေးများကို ကြိုချိုး၊ လေးချိုးပုံစံများဖြင့်ပင် ဖွဲ့ဆိုလေ့ရှိကြသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ဖြစ်သောအခါတွင် ထိုခေတ် မှေးမှိန်သွားခဲ့သည်ဟု သိရသည်။

အင်းလေးတိုက်တေးတို့သည် ကျေးလက်ရိုးရာတေးများ ဖြစ်သည့်အလျောက် ရေးသူအမည်မထင်ရှား။ တေးတိုက်ပွဲတွင် ဉာဏ်ရွှင်သောမောင်မယ်တို့ အပြန်အလှန် လက်တန်းရွတ်ဆိုကြသော တေးများသာဖြစ်သည်။ ထိုတေးများကို အစဉ်အဆက် နှုတ်တက်ဆောင်ကာ လက်ဆင့်ကမ်းလာခဲ့ကြသည်။

အင်းလေးဒေသက မောင်မယ်တို့သည် ပင်ပန်းလှသော လယ်ယာလုပ်ငန်းတွင် တစ်ဖိုးတွင်းလုံး ကိုယ်ရောစိတ်ပါ နှစ်မြုပ်လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြရသမျှ လုပ်ငန်းသိမ်းသောအခါ တေးတိုက်ပွဲကို ဖျော်ရွှင်စွာ ဆင်နွှဲကြသည်။ စပါးရိတ်သိမ်းပြီးချိန် သီတင်းကျွတ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလများတွင် တိမ်မြောက်စင်၍ လရောင်ထွန်းလင်းသည့် အင်းလေးကန်ထဲတွင် ကြာပန်းများလည်း ဖွေးဖွေးလှုပ်အောင် ပွင့်နေကြသည်။ ဤအခါမျိုးတွင် အင်းလေးမောင်မယ်တို့သည် တစ်ရွာနှင့်တစ်ရွာ အချိန်းအချက်ပြု၍ တေးတိုက်ပွဲ ဆင်နွှဲကြသည်။ အထူးသဖြင့် ဘုရားပွဲတော်များတွင် တေးတိုက်ပွဲမပါလျှင် မပြီးချေ။

တေးတိုက်ပွဲ ဆင်နွှဲသောအခါ လုံမပျိုတို့က အိမ်ပေါ်မှာ နေရာယူကြသည်။ လူလင်ပျိုတို့က လှေပေါ်မှာ နေရာယူကြသည်။ ပွဲလာပရိသတ်သည် လသာသာ ကန်ရေပြင်ထက် လှေပေါ်က နားဆင်ကြသည်။ တေးတိုက်ပွဲကို ညလုံးပေါက်ဆင်နွှဲလေ့ရှိကြသည်။ အပြိုင်အဆိုင် ရွတ်ဆိုကြရာတွင် တုံ့ပြန်၍ တေးမချိုးနိုင်သောဘက်က ရှုံးရသည်။

အင်းလယ်ကရွှေကြာပန်း

မောင်။ ။ သည်မောင်ကို ရမလားလို့
 တစ်ညများ တစ်ခါနှစ်ခါ
 လိမ်းတဲ့နဲ့သာ။
 မောင်မလာ၊ နဲ့သာတဲ့အရှုံး။
 ပါးပေါ်မှာ နဲ့သာစက်ကိုလ
 (မကြီးရယ်) ညည်း ရှက်ပါအုံး။

မယ်။ ။ သည်မယ်ကို ရမလားလို့
 အကျီများ တစ်ထေနှစ်ထေ။
 လဲလှယ်လို့နေ။
 လဲလို့သာနေ မယ့်ကိုလေ ရဘဲ။
 ရွှေအင်းတိမ် ကန်တော်ပွဲမှာ
 (မောင်ကြီးရယ်) ကြွေးတွေကဝဲ။

မောင်။ ။ အင်းလယ်မှာ ရွှေကြာပန်း
 ကြာပန်းလေ နှစ်ပွင့်ဆိုင်။
 ခူးမယ်လို့ကိုင်၊ မပိုင်တဲ့ မောင်က။
 အင်းလယ်မှာ ရွှေကြာပန်း
 (မကြီးရယ်) လှမ်းလို့မရ။

မယ်။ ။ ပန်ပါတဲ့ ပန်ပါ။
 အရှေ့လေ တောင်ပေါ်ထိပ်
 ပန်းရွှေလိပ်ပြာ။
 ပန်ကြပါ၊ ရွာသူမို့ရပ်သား။
 ပန်းလိပ်ပြာ သည်တောင်ကုန်းမှာ
 (မောင်ကြီးရယ်) ဖုန်းစိုက်လို့ထား။

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ တစ်ထေနှစ်ထေ - တစ်ထည်နှစ်ထည်။
- ၂။ ရွှေအင်းတိမ် - အင်းလေးဒေသရှိ အင်းတိမ်ရွာ။

သင်ခန်းစာဆိုလိုရင်း

အင်းလေးဒေသတွင် တေးတိုက်ပွဲ၌ မောင်မယ်တို့ တိုက်တေးဆိုကြပုံ၊ အပြန်အလှန် စောင်းချိတ်သီဆိုပုံ၊ ပျော်ရွှင်စရာကောင်းပုံ၊ ပွဲတော်ကျင်းပလေ့ရှိပုံတို့ကို ရေးဖွဲ့ထားသည်။

လေ့ကျင့်ရန်မေးခွန်းများ

- ၁။ အင်းလယ်ကရွှေကြာပန်းကဗျာတွင် မောင်က မည်သို့တေးတိုက်၍ မယ်ကမည်သို့ ချေပသနည်း။
- ၂။ အင်းလေးတိုက်တေးရွတ်ဆိုသူများ၏ ဖြတ်ထိုးဉာဏ်ရှိပုံကို “အင်းလယ်က ရွှေကြာပန်း” ကဗျာ လာ အကိုးအကားများဖြင့်ရေးပါ။
- ၃။ “ပန်းလိပ်ပြာ သည်တောင်ကုန်းမှာ၊ (မောင်ကြီးရယ်) ဖုန်းစိုက်လို့ထား” ဟူသောစကား၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သင်နားလည်သလို ရှင်းပြပါ။
- ၄။ အင်းလယ်ကရွှေကြာပန်းကဗျာကို ဖတ်ရှုနားထောင်ပြီးနောက် မည်သည့်ရသကို မည်သို့ခံစား ရသနည်း။
- ၅။ အင်းလယ်က ရွှေကြာပန်းကဗျာမှ အင်းလေးဒေသ၏ တိုက်တေးယဉ်ကျေးမှုမလေ့အကြောင်း ကိုရှင်းပြပါ။

လေးဆစ်

ပတ္တမြားရွှေဂူ
(ကိုလိုနီခေတ်)

“ပြစ်မရှိ ပြစ်ရှာ”အစချီကဗျာသည် ကိုလိုနီခေတ်ရဟန်းစာဆို “မန်လည်ဆရာတော်” စပ်ဆို ခဲ့သော ကဗျာတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။

မန်လည်ဆရာတော်၏ ငယ်မည်သည် မောင်မာဖြစ်၍ ဘွဲ့တော်မှာ ဦးဝေနေဖြစ်သည်။ “မာန် မလုပ်ချင်ဘု၊ မာန်လုပ်လျှင် လွယ်သည်သာပ၊ ငယ်မည်မှာ နကိုသတ်ရုံပဲ”ဟု ကိုယ်တော်တိုင်ရေးဖွဲ့ ခဲ့ဖူးသည်။

မန်လည်ဆရာတော်ကို ကုန်းဘောင်ခေတ်နောက်ပိုင်း မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၀၃ ခုနှစ် (ခရစ်နှစ် ၁၈၄၂ ခုနှစ်) တွင် မန်လည်ရွာ၌ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ ဆရာတော်သည် ပိဋကတ်စာပေ၊ သက္ကတစာပေနှင့် ကဗျာလင်္ကာတို့ကို ကျွမ်းကျင်တတ်မြောက်သည်။ ကျမ်းပေါင်းများစွာ ပြုစုသည့် အတွက် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ်ရသည်။ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၈၂ ခုနှစ် ဝါဆိုလ (ခရစ်နှစ် ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်)တွင် ယုံလွန်တော်မူသည်။

မန်လည်ဆရာတော်သည် လောကီလောကုတ္တရာ ဗဟုသုတစုံလင်လှသော မဟာသုတကာရီ မဃဒေဝလင်္ကာသစ်ကြီးကို ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ ထို့ပြင် ကျမ်းဂန်အမျိုးမျိုး၊ အမေးအဖြေအမျိုးမျိုး၊ အဆုံးအဖြတ်အမျိုးမျိုးနှင့် တေးကဗျာအမျိုးမျိုးကို ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်သာမက မင်္ဂလာရတု ပေါင်းချုပ်ကိုလည်း ရေးဖွဲ့ခဲ့သေးသည်။

ပတ္တမြားရွှေဂူကို ဝက်များက ညွှန်လူးပွတ်တိုက်သော်လည်း မညစ်သည့်အပြင် ပိုမို၍ အရောင် ထွက်ကြောင်း ငါးရာငါးဆယ်ဇာတ်တော်လာ ၂၈၅ ဇာတ်မြောက် မင်္ဂလာရတုကို ယူ၍ “ပတ္တမြား ရွှေဂူ” ကဗျာကို ဖွဲ့ဆိုထားခြင်းဖြစ်သည်။

ပတ္တမြားရွှေဂူ

ပြစ်မရှိ ပြစ်ရှာ၊
 လမင်းကို ခွေးဟောင်လို့
 ရွှေလရောင် ပြောင်မပျက်တယ်
 ထွန်းလျက်ပင်သာ။
 မြရွှေဂူ ပတ္တမြားကိုလ
 ဝက်များက ငြုစုစွာ
 ညွှန်လူးကာ တိုက်နဲ။
 ပွတ်လေလေ
 ဂူရွှေမှာ အရောင်ထွက်တယ်
 ရှေးကထက်ကဲ။

၁၉ ရာစု

မန်လည်ဆရာတော်

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ငြုစု = မလိုလား၊ မရွံဆိတ် မကြည်ဖြူဖြစ်သည်။
- ၂။ ညွှန် = စိုစွတ်ပျော့အိသောရွံ့။
- ၃။ တိုက်နဲ = ပွတ်တိုက်သောနည်းဖြင့်တိုက်နည်း။

သင်ခန်းစာဆိုလိုရင်း

အပြစ်မရှိသူကို မည်မျှအပြစ်ရှာစေကာမူ ဂုဏ်သရေညှိုးမိန်မသွားကြောင်းကို ဥပမာပေး၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။

လေ့ကျင့်ရန်မေးခွန်းများ

- ၁။ ‘ပတ္တမြားရွှေဂုံ’လေးဆစ်တွင် စာဆိုဖော်ပြထားသော ဥပမာနှစ်ရပ်ကို ပေါ်လွင်အောင်ဖော်ပြပါ။
- ၂။ အပြစ်မရှိ အပြစ်ရှာတတ်သူများနှင့် ငြုစုတတ်သူများအကြောင်းကို စာဆိုသည် မည်သို့ဖြစ်တင် ဝေဖန်ထားသနည်း။
- ၃။ ပတ္တမြားရွှေဂုံကဗျာမှ ခွေးနှင့်ဝက်တို့တွင် မည်သူက ပိုမိုကဲမဲသည်ဟု ထင်သနည်း။ အကြောင်းပြ ဖြေဆိုပါ။
- ၄။ “ပြစ်မရှိ ပြစ်ရှာ၊ လမင်းကို ခွေးဟောင်လို့၊ ရွှေလရောင် ပြောင်မပျက်တယ်၊ ထွန်းလျက်ပင်သာ။” ဟူသည့်စကားကို သင်မည်သို့ နားလည်သနည်း။
- ၅။ ကိုယ်တွေ့ သို့မဟုတ် စာတွေ့ကြုံဖူးသောမိုက်မဲမှုတစ်ခုအကြောင်းကို စိတ်ဝင်စားဖွယ် ရေးသား တင်ပြပါ။

DBE BOX - Copyright Protected

လေးချိုး

လှိုင်းကလေးသင်

(ကိုလိုနီခေတ်)

‘လှိုင်းကလေးသင်’ ကဗျာသည် ကိုလိုနီခေတ်စာဆို ဇော်ဂျီ၏ ကဗျာတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။

ဆရာဇော်ဂျီသည် ၁၉၀၇ ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်သူဖြစ်သည်။ ဖျာပုံမြို့ ဇာတိဖြစ်သည်။ အမည်ရင်းမှာ ဦးသိန်းဟန်ဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်က ဖျာပုံအမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်း၊ ရန်ကုန်မြို့မှ အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်းတို့တွင် ပညာသင်ခဲ့ပြီး ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ မြန်မာစာမဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့နှင့် အင်္ဂလိပ်စာမဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့တို့ကိုရရှိခဲ့သည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်စာကြည့်တိုက်မှူး၊ တက္ကသိုလ်များဗဟိုစာကြည့်တိုက်မှူးတာဝန်များကို နှစ်ပေါင်းများစွာ ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ စာပေဆိုင်ရာ၊ ပညာရေးဆိုင်ရာ တာဝန်အမျိုးမျိုးကိုလည်း ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ကဗျာ၊ ဝတ္ထုတို၊ ပြဇာတ်၊ စာပေယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ဆောင်းပါး၊ သုတေသနစာတမ်းစသည်ဖြင့် စာပေအမျိုးမျိုးရေးသားခဲ့သည်။ ခရစ်နှစ် ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်တွင် ကွယ်လွန်သည်။

ဆရာဇော်ဂျီသည် ခေတ်စမ်းစာပေလှုပ်ရှားမှုကို ဦးဆောင်သူ တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ပိတောက်ရွှေဝါကဗျာများ၊ ဗေဒါလမ်းကဗျာများ၊ ဇော်ဂျီကဗျာပေါင်းချုပ်၊ ရှေးခေတ်ပုဂံကဗျာများနှင့် အခြားကဗျာများ၊ မဟာဆန်ချင်သူပြဇာတ်၊ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းဇိုကာ၊ သိန်းနှင့်ကျားဇိုကာ၊ ပလေတိုနီဒါန်း၊ ရသစာပေအဖွင့်၊ ရသစာပေနိဒါန်း၊ မိုးကြယ်မိုးလားနှင့် နိဘယ်ဆုရဝတ္ထုတိုများ၊ လမ်းသစ်နှင့် အခြားဝတ္ထုတိုများ၊ နင်လားဟဲ့ချစ်ဒုက္ခနှင့် အခြားဝတ္ထုတိုများစသည့် စာအုပ်များသည် ဆရာဇော်ဂျီ၏ ထင်ရှားသော လက်ရာများဖြစ်သည်။

လှိုင်းကလေးသင်

ပြင်ကျယ်ကျယ် ပင်လယ်စခန်းဆီက. . .

သည်ကမ်းယံ စေတီဦးဆီသို့

ဖူးမြော်ရန် ရောက်လာရင်းပေလား

ဘော အိုအချင်း လှိုင်းကလေးသင်။

ကမ်းရောက်ပြန်တော့. . .

တဖြောက်မြည်သံကျ၍

နဂိုမူ စွန့်ကာပစ်ပါလို့

မူသစ်တစ်ဆင်ခြယ်၍

ပြင်ကျယ်ကျယ် ပင်လယ်စခန်းဆီသို့

မြန်းကြွမည့်သွင်း။

ဘယ်ဒေသဆီက. . .

သင်ကြွကာ သည်ကိုလာ၍

ဘယ်နေရာ ဘယ်ဆိပ်ကမ်းဆီသို့

မြန်းမယ်လို့ သင်ဟန်ပြင်

ကြံချင်ဘူး သည်အရေး။

သို့ကတဲ. . .

စိတ်ထဲ ငါဆင်ခြင်ခဲ့

သင်လာစဉ် ပင်လယ်လမ်းမှာဖြင့်

မုန်တိုင်းလေ လှိုင်းရေကြမ်းသော်ကြောင့်

ပန်းခဲသူ စင်ရော်ငှက်ကိုလ

ကျောထက်ဝယ် ဆောင်ယူသယ်၍

ဖောင်သဖွယ် သင် ကူ မ တယ်လို့

တွေးဆကာ သည်အလွမ်းရယ်နဲ့

ဝမ်းမြောက်တယ်လေး ။ ။

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ကမ်းယံ - ကမ်းနား။
- ၂။ ပန်း - ပင်ပန်းသည်။
- ၃။ ဘော အို အချင်း - အာလုပ်စကား။
- ၄။ မြန်း - သွားသည်။
- ၅။ ရောက်လာရင်းပေလား - ရောက်လာခြင်းပေလား။
- ၆။ သို့ကတဲ - သို့သော်လည်း။

သင်ခန်းစာဆိုလိုရင်း

လှိုင်းကလေးက စင်ရော်ကလေးကို ကျောပေါ်တွင်တင်ပြီး ဆောင်ယူကယ်ဆယ်သည့် အတွက် ချီးကျူးဖွယ်ကောင်းပုံကိုရေးဖွဲ့ကာ သူတစ်ပါးအကျိုးဆောင်ရွက်ခြင်း၏ဂုဏ်ကို ဖော်ထုတ်ထားသည်။

လေ့ကျင့်ရန်မေးခွန်းများ

- ၁။ လှိုင်းကလေးသင်ကဗျာ၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို ရှင်းပြပါ။
- ၂။ လှိုင်းကလေး သွားလာလှုပ်ရှားနေပုံကို ရေးပြပါ။
- ၃။ လှိုင်းကလေးသင်ကဗျာတွင် ‘သင်’ဟူသောစကားလုံးကို အကြိမ်ကြိမ်ထပ်သုံးထားသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဤသို့သုံးထားသနည်း။
- ၄။ လှိုင်းကလေးသည် ဘယ်ကလာ၍ ဘယ်ကိုသွားမည်ဟု ကြံစည်ခြင်းထက် မည်သည်ကပို၍ အရေးကြီးသည်ဟု ကဗျာဆရာက ယူဆသနည်း။
- ၅။ “မုန်တိုင်းလေ လှိုင်းရေကြမ်းသော်ကြောင့်၊ ပန်းခွဲသူ စင်ရော်ငှက်ကိုလ၊ ကျောထက်ဝယ် ဆောင်ယူသယ်၍၊ ဖောင်သဖွယ် သင် ကူ မ တယ်လို့၊ တွေးဆကာ သည်အလွမ်းရယ်နဲ့၊ ဝမ်းမြောက်တယ်လေး”ဟူသောအဖွဲ့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ရှင်းပြပါ။

လေးချိုး

သပြေညို (ကိုလိုနီခေတ်)

“သပြေညို” ကဗျာသည် စာဆို “မင်းသုဝဏ်”၏ ကိုလိုနီခေတ် ကဗျာဖြစ်သည်။

ဆရာမင်းသုဝဏ်သည် ကဗျာများစွာကိုရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ ကဗျာရေးရာ၌ မေယုဝန်-ကွမ်းခြံကုန်းမြို့၊ စိန်ဂွမ်းပျော်-ကွမ်းခြံကုန်းမြို့၊ ကွမ်းခြံကုန်းတောင်စုအလွန်က မောင်သုဝဏ်၊ စန်းသော်တာ၊ ခင်သိင်္ဂီ (ဟံသာဝတီ)၊ သုဝဏ်၊ မောင်သုဝဏ်၊ ဦးဝန်၊ မင်းသုဝဏ်၊ တက္ကသိုလ်မင်းသုဝဏ် စသည့် ကလောင် အမည်များကိုသုံးခဲ့သည်။

ခေတ်စမ်းစာပေလှုပ်ရှားမှုတွင် ဦးဆောင်ပါဝင်သူတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ကဗျာ၊ ပုံပြင်၊ ဝတ္ထုတို၊ ဆောင်းပါး၊ ဝေဖန်ရေးစာပေ စသည်ဖြင့် စာပေအမျိုးမျိုးရေးသားခဲ့သည်။ ကလေးကဗျာများကို အထူးအားရုံစိုက်၍ ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ ကလေးသူငယ်များ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ချစ်ခင်စိတ်၊ စူးစမ်း လေ့လာလိုစိတ်ဖြစ်ပေါ်စေရန် ၎င်းကဗျာပေါင်း ၃၀ ကျော်နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ကဗျာများစပ်ဆိုခဲ့ သည်။ “မောင်ခွေးဖို့ကဗျာများ” စာအုပ်မှာ ထင်ရှားသည်။ သပြေညိုနှင့် အခြားကဗျာများ၊ ကဗျာ ရေးချင်စာစပ်သင်၊ ပျဉ်းမငုတ်တို၊ အင်းလျားကန်သို့ အိုကုတို၊ မောင်ခွေးဖို့နှင့် မထွေးဖို့ကဗျာများ၊ မင်းသုဝဏ်ကဗျာပေါင်းချုပ်စသည့် ကဗျာစာအုပ်များကိုရေးသားခဲ့သည်။

ဆရာမင်းသုဝဏ်သည် သပြေညိုကဗျာကို ၁၉၃၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့တွင်ရေးဖွဲ့ခဲ့ သည်။ လေးချိုးကဗျာအမျိုးအစားဖြစ်သည်။ ထိုကဗျာကိုရေးဖွဲ့စဉ်က ဆရာမင်းသုဝဏ်သည် အင်္ဂလန်ပြည် အောက်စဖို့တက္ကသိုလ်၌ အရှေ့တိုင်းဘာသာစကားများနှင့် အထွေထွေဘာသာဗေဒကို သင်ယူနေခိုက် ဖြစ်သည်။ ခရစ္စမတ်ကျောင်းပိတ်၍ ဝေလပြည်မြောက်ပိုင်း ဟာဒင်ရွာရှိ စိန်ခိုင်းနီးယဲ စာကြည့်တိုက်သို့ သွားကာ စာကြည့်နေခိုက် ဖွဲ့ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ မင်းသုဝဏ်၏ကဗျာများတွင် လွတ်လပ်ရေးစိတ်ဓာတ်ကို လှုံ့ဆော်သောကဗျာများစွာကို တွေ့မြင်ရသည်။ ထိုကဗျာများအနက် “သပြေညို” ကဗျာမှာ အထူး ထင်ရှားသည်။ ထိုကဗျာရေးဖွဲ့ပြီး ၁၀ နှစ်အကြာ ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့တွင် လွတ်လပ်ရေး ရရှိခဲ့သည်။

သပြေညို

သူခေါင်းမှာတဲ့ သပြေညို
 ငါ့ခေါင်းမှာတဲ့ သပြေညို။
 တို့ပြေ(ပြည်)မှာ တို့မေ ကမ်းပါတဲ့
 သပြေညို ရွှေဘိုပန်းဟာက
 လန်းလျက်ပါကို။
 ဘာမလျှော့လေနဲ့
 လာတော့မကွဲ့ ရွှေပဟိုရ်
 လေချိုက အသွေး။
 လင်းကြက်အဆော်
 ကွင်းထက်မှာ တူပျော်ပျော်နဲ့
 စည်တော်ကို ရည်မျှော်မှန်းကာပ
 ရောင်နီမှာ အောင်စည်ရွှမ်းရအောင်
 သပြေညို ရွှေဘိုပန်းရယ်နဲ့
 လှမ်းကြစို့လေး။

၂၀ရာစု

မင်းသုဝဏ်

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ စည်တော် - ထီးသုံးနန်းသုံးစည်ကြီး။
- ၂။ ရွှေပဟိုရ် - မြန်မာဘုရင်လက်ထက်တွင် အချိန်နာရီအချက်ပေး တီးခတ်သည့်စည်ကြီး။
- ၃။ လင်းကြက်အဆော် - အရက်တက်ချိန်တွင် တွန်သောကြက်ဖ၏တောင်ပံရိုက်ခတ်၍ ကြွေးကြော်နေစဉ်။
- ၄။ အောင်စည်ရွှမ်း - အောင်စည်တီးသည်။

- ၅။ လေချို - လေပြည်လေညင်း။
- ၆။ အောင်စည် - အောင်မြင်သည့်အနေဖြင့် တီးသောစည်။

သင်ခန်းစာဆိုလိုရင်း

ပြည်သူလူထုသည် သူ၊ ငါ အားလုံးစည်းရုံးတက်ကြွစွာ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ကြပါက လွတ်လပ်ရေးရရှိမည်၊ လွတ်လပ်ရေးရောင်နီလာခါနီးပြီ၊ လင်းကြက်တွန်သံကို ကြားနေရပြီဟု အားမာန်ပေးဖွဲ့ဆိုထားသည်။

လေ့ကျင့်ရန်မေးခွန်းများ

- ၁။ သပြေညိုကဗျာသည် မည်သည့်အကြောင်းကို ရေးဖွဲ့ထားသည့်ကဗျာဖြစ်သနည်း။ ပြည့်စုံစွာ တင်ပြပါ။
- ၂။ ကဗျာတွင် “သပြေညို ရွှေဘိုပန်း”ဟူသည် မည်သည်ကို ရည်ရွယ်သနည်း။
- ၃။ “လာတော့မကွဲရွှေပဟိုရ် လေချိုကအသွေး” အဖွဲ့၏ဆိုလိုရင်းကို ရှင်းလင်းရေးသားပါ။
- ၄။ သပြေညိုကဗျာသည် လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲဝင်သူများအတွက် အင်အားဖြစ်ခဲ့သည်ဟူသော အဆိုကိုဆွေးနွေးတင်ပြပါ။
- ၅။ သပြေညိုကဗျာကိုရေးခဲ့ပြီး ဆယ်နှစ်အကြာတွင် လွတ်လပ်ရေးရရှိခဲ့သည်။ ထိုတိုက်ဆိုင်မှုကို မည်သို့ထင်မြင်ယူဆမိသနည်း။ သင်၏အတွေးကိုဖော်ပြပါ။

လေးချိုး

အလွမ်းပြေစာတစ်စောင် (လွတ်လပ်ရေးခေတ်)

“အလွမ်းပြေစာတစ်စောင်” ကဗျာသည် လွတ်လပ်ရေးခေတ်စာဆို ဆရာတင်မိုး၏ ကဗျာ တစ်ပုဒ် ဖြစ်သည်။

ဆရာတင်မိုးကို ၁၉၃၃ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၉ ရက်တွင် မြင်းခြံခရိုင်၊ တောင်သာမြို့နယ် ကန်မြို့ကျေးရွာ၌ အဖဦးဘအိုနှင့် အမိဒေါ်စံထယ်တို့မှ မွေးဖွားခဲ့သည်။ အမည်ရင်းမှာ ဦးဘလှမ်းဖြစ် သည်။

၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင် တစ်နိုင်ငံလုံး မြန်မာစာရမ္မတ်အများဆုံးဖြင့် ဒသမတန်းအောင်မြင်ကာ ၁၉၅၈ ခုနှစ်တွင် မန္တလေးတက္ကသိုလ် တက်ရောက်သည်။ ၁၉၆၅ ခုနှစ်တွင် မန္တလေးတက္ကသိုလ်မှ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ရခဲ့သည်။ ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ် သီတင်းကျွတ်အထူးထုတ် မန္တလေးမြို့ ဗဟိုစည်သတင်းစာတွင် ဝါကျွတ်သဘင် ကဗျာကို “ကန်မြီသက်နှင်း” ကလောင်အမည်ဖြင့် ရေးဖွဲ့၍ စာပေလောကသို့ စတင်ခြေချသည်။ ၁၉၅၁ ခုနှစ်တွင် အထက်ဗမာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်း၏ စာဆိုတော်မဂ္ဂဇင်းတွင် “ကန်မြီ နန်းမြင့်နွယ်” ကလောင်အမည်ဖြင့် “လယ်ထဲက တေးသံချို” ကဗျာကိုရေးစပ်သည်။ ၁၉၅၅- ၅၈ ခုနှစ်တွင် ကိုရင်လှမ်း၊ စန်းရောင် ကလောင်အမည်ခွဲများဖြင့် ရေးသားသည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလထုတ် သွေးသောက်မဂ္ဂဇင်းတွင် “အခိုးခံရသော ကာရန်လေးများ” ကဗျာမှစ၍ တင်မိုး ကလောင်အမည်ကို ယူခဲ့သည်။

၁၉၆၃-၆၇ ခုနှစ်တွင် အထက်ဗမာနိုင်ငံစာရေးဆရာအသင်း အမှုဆောင်အဖြစ်တာဝန် ယူသည်။ ၁၉၆၅ ခုနှစ်တွင် မန္တလေးတက္ကသိုလ်က ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရရှိသည်။ ဖန်မီးအိမ်စာအုပ်တိုက်ကို တည်ထောင်သည်။ ၁၉၆၆-၆၇ ခုနှစ်တွင် လူထုသတင်းစာ ကဗျာကဏ္ဍအယ်ဒီတာအဖြစ်ဆောင် ရွက်သည်။

ဆရာတင်မိုးပြုစုခဲ့သော ကဗျာစာအုပ်များအနက် ဖန်မီးအိမ်ကဗျာများစာအုပ်ဖြင့် ၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် စာပေဗိမာန်ကဗျာဆု ရရှိခဲ့သည်။ ပိတောက်မှ သရဖီ ၁၉၆၉ခုနှစ် (အမျိုးသားစာပေဆု) ထီးကလေးနှင့်မနီ ကဗျာစာအုပ်ဖြင့် ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ် အမျိုးသားစာပေဆု (ကလေးစာပေ)ရရှိခဲ့ သည်။ ခွပ်ဒေါင်းအလံခေါ်ရာသို့ (၂၀၀၂)၊ သစ်ရွက်ကြွေကလေးပေါ်မှာ ရေးတဲ့မှတ်တမ်း (၂၀၀၄)၊ အညာလမ်းက တမာတန်း (၂၀၀၆) ကဗျာ စာအုပ်များကို ပြည်ပတွင် ထုတ်ဝေခဲ့ပြီး ကွယ်လွန်ချိန် အထိ ကဗျာများရေးခဲ့သူဖြစ်သည်။ ၂၀၀၄ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် နယ်သာလန်နိုင်ငံမှ စာပေဆု ချီးမြှင့်ခြင်း ခံရသည်။

ဆရာတင်မိုးသည် ၂၀၀၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၂ ရက်တွင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ ကယ်လီဖိုးနီးယားပြည်နယ် လော့စ်အိန်ဂျလိစ်မြို့၌ ကွယ်လွန်ခဲ့ပါသည်။

အလွမ်းပြေစာတစ်စောင်

အလွမ်းပြေ အမေရေးတဲ့
 ကောက်ကွေးကွေး အကွရာ။
 ခဲတံကို တံတွေးဆွတ်လို့
 ဖျက်ပွတ်ရာ အစုံစုံနဲ့
 စာသတ်ပုံ မမှန်ကန်လဲ
 အမေ့ဉာဏ် ဘယ်လိုကောင်းပါလိမ့်
 ပျောင်းညွတ်သည့်စာ။
 ဖိုးသာယာကျောင်းမှာတုန်းဆီက
 သင်ပုန်းကုန်ကျွတ်အောင် မတတ်သော်လဲ
 အမေ့မှာ စေတနာဓာတ်တွေက
 ဖျတ်ခနဲ ယိုလို့လာ
 လွမ်းစာတဲ့ဆောင်ပါး။
 အမေ မရှိသော်လဲ
 ဖြေမိ ဖြေစရာပေါ့
 သည်လွမ်းစာ သည်လက်ရေးရယ်က
 ပဲတီချဉ်သွယ်သွယ်ကွေးလိုပ
 စီရေးပုံ မပြေပါလဲ
 စေတနာအလွန်သန့်တာမို့
 အမေ့စာတကယ်ခွဲတယ်
 အံ့မိပါတကား။

၂၀ ရာစု

တင်ဖိုး

ခက်ခဲအဖွင့်

- ၁။ ဆောင်ပါး - ပစ္စည်းတစ်စုံတစ်ရာကို လူလွတ်၍ဖြစ်စေ၊ လူကြိုအပ်၍ဖြစ်စေ ရပ်ဝေးသို့ ပေးပို့သည်။
- ၂။ ဖျောင်းညွတ် - နူးညံ့သိမ်မွေ့သော။
- ၃။ သင်ပုန်းကုန် - သင်ပုန်းကြီးသင်ခန်းစာ ပြီးမြောက်သည်။
- ၄။ အကွရာ - စာရေးသားရာ၌ အသံကို ကိုယ်စားပြုသော အမှတ်သင်္ကေတ။

သင်ခန်းစာဆိုလိုရင်း

အမေ၏လက်ရေး မလှပသော်လည်း သတ်ပုံမမှန်ကန်သော်လည်း အမေ၏စေတနာ မေတ္တာတရားတို့ ကိန်းအောင်းနေသော စာကလေးတစ်စောင်မှ အမေ၏မေတ္တာတရားကို ခံစားရသည့်အကြောင်း ရေးဖွဲ့ထားသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းမေးခွန်းများ

- ၁။ အလွမ်းပြေစာတစ်စောင်ကဗျာမှ အမေအကြောင်းကို သရုပ်ဖော်ရေးသားပါ။
- ၂။ ကဗျာမှအမေစာသည်အဘယ်ကြောင့်လွမ်းစရာဖြစ်ရသနည်း။ ရှင်းပြပါ။
- ၃။ “သည်လွမ်းစာ သည်လက်ရေးရယ်က၊ ပဲတီချဉ် သွယ်သွယ်ကွေးလိုပ၊ စိရေးပုံ မပြေပါလဲ၊ စေတနာ အလွန်သန့်တာမို့၊ အမေစာ တကယ်ခံတယ်၊ အံ့မိပါတကား” ဟူသည့် စာသားမှ မည်သည့် ခံစားမှုများကို ရရှိသနည်း။
- ၄။ အလွမ်းပြေစာတစ်စောင်ကဗျာကို ဖတ်ရှုနားထောင်ရသော ကဗျာအသံသည် လွမ်းစရာအကြောင်း အရာကို လွမ်းမိအောင် အထောက်အပံ့ပေးသည်ဟု ထင်ပါသလား။ နားလည်သလို ရှင်းပြပါ။
- ၅။ သင်ကိုယ်တိုင် အလွမ်းပြေစာတစ်စောင်ကို ရဖူးပါသလား။ အတွေ့အကြုံကိုရှင်းပြပါ။

အပိုင်း - ၃
အရေးသင်ခန်းစာ

အခန်း - ၁
စာအရေးအသားအခြေခံလမ်းညွှန်

စာရေးရာတွင် မှန်ကန်မှုသုံးရပ်သည် အခြေခံလိုအပ်ချက်များဖြစ်သည်။ စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံ မှန်ရမည်။ သဒ္ဒါအသုံးအနှုန်းမှန်ရမည်။ ဝါကျဖွဲ့ထုံးမှန်ရမည်။ မှန်ဖို့အတွက် အများလက်ခံထားသော စည်းကမ်းများရှိသည်။ ထိုစည်းကမ်းများနှင့်အညီရေးမှ ရေးသူဆိုလိုသော အဓိပ္ပာယ်ကို ဖတ်သူက မှန်မှန်ကန်ကန် နားလည်မည်။

အရေးအသားမှန်ကန်ပြီဆိုလျှင် နောက်တစ်ဆင့်အနေနှင့် စာရေးသူ ဆိုလိုသော အဓိပ္ပာယ်ကို စာဖတ်သူ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း နားလည်အောင်၊ စာဖတ်သူထံသို့ ချောချောမွေ့မွေ့ ပြေပြေပြစ်ပြစ် ရောက်အောင်၊ လိုရင်းကို အချိန်တိုတိုအတွင်း နားလည်အောင်၊ ရေးသည့်အကြောင်းအရာနှင့် လိုက်ဖက်ဆီလျော်အောင် ရေးသားနိုင်ရန်လိုအပ်သည်။ ရှင်းလင်းမှု၊ ပြေပြစ်မှု၊ ကျစ်လျစ်မှု၊ လိုက်ဖက်မှုတို့သည် စာအရေးအသားကောင်းရန် လက္ခဏာများ ဖြစ်ပါသည်။

သိကောင်းစရာများကို အချိန်နည်းနည်းနှင့် သိနိုင်ဖို့အတွက် အရေးအသား ကျစ်လျစ်ဖို့၊ တိုတိုနှင့် လိုရင်းရောက်ဖို့လည်း လိုအပ်ပါသည်။ ကွေ့ဝိုက်လှည့်ပတ်မနေဘဲ စကားလုံးအနည်းဆုံးနှင့် အဓိပ္ပာယ်အများဆုံးပါအောင် ရေးထားသော စာမျိုးကို ကျစ်လျစ်မှုရှိသည်ဟု ဆိုရပါမည်။

စာရေးသူ၏ ဆိုလိုချက်ကို အတိမ်းအစောင်းမရှိ တိတိကျကျ နားလည်ဖို့လည်း လိုပါသည်။ ကိန်းဂဏန်းများက အစ အလွန်သိမ်မွေ့သော အဓိပ္ပာယ်ကွာခြားချက်များအထိ တိတိကျကျရှိဖို့ဖြစ်ပါသည်။

စာရေးသူ၏ ဆိုလိုချက်သည် စာဖတ်သူထံ အထစ်အငေါ့မရှိဘဲ ချောချောမွေ့မွေ့ ပြေပြေပြစ်ပြစ် ရောက်ဖို့လည်း လိုပါသည်။ ပြေပြစ်မှုသည် စာအရေးအသားအတွက် လိုအပ်ချက်တစ်ခုဖြစ်သည်။

ရေးသောအကြောင်းအရာနှင့် အလေးအပေါ့၊ အခွဲအသွက် လိုက်ဖက်ဖို့လည်း လိုအပ်ပါသည်။ လိုက်ဖက်မှလည်း အဆီအငေါ့တည့်သော စာဟုဆိုနိုင်ပါလိမ့်မည်။

မြန်မာစာကိုအသုံးချရာတွင် ယခုဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အရေးအသားမှန်ကန်ဖို့၊ ရှင်းလင်းဖို့၊ ကျစ်လျစ်ဖို့၊ တိကျဖို့၊ ပြေပြစ်ဖို့၊ လိုက်ဖက်ဖို့အတွက် သတိပြုစရာများကို စူးစမ်းလေ့လာခြင်းဖြင့် ထိထိရောက်ရောက် အသုံးချနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

သဒ္ဒါအသုံးအနှုန်းမှန်ကန်ခြင်း

မြန်မာစာကို စနစ်တကျရေးတတ်ပြီး မြန်မာစကားကို စနစ်တကျပြောတတ်ရန်မှာ သဒ္ဒါ အထားအသို မှန်ကန်ရေးသည် အဓိကကျလှပါသည်။ အများအားဖြင့် မှားသုံးမိတတ်သည့် သဒ္ဒါ စကားလုံးတို့မှာ “က နှင့် မှ” “ကို နှင့် အား” “တို့၊ များ၊ တွေ” “နှင့်၊ ဖြင့်” “အနက်၊ တွင်” “သည် နှင့် မှာ” “ဖြစ်စေ--- ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ်၊ သော်လည်းကောင်း ---သော်လည်းကောင်း” “နည်းတူ၊ ကဲ့သို့” “စသော၊ ဟူသော” “မျှ၊ မဆို” “၍၊ လျက်၊ ကာ” စသည့် အသုံးအနှုန်းများဖြစ်ပါသည်။

က နှင့် မှ

ကတ္တား(ပြုလုပ်သူ) ဖြစ်ကြောင်းပြသော “က” နေရာတွင် “မှ” ကို မှားသုံးလေ့ရှိကြပါသည်။ “ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီးမှ မိန့်ခွန်းမြွက်ကြားပါတော့မည်”၊ “ပါမောက္ခမှ ဆုချီးမြှင့်ပါတော့မည်” ဟူသော အသုံးအနှုန်းမျိုးဖြစ်ပါသည်။ “ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီးက၊ ပါမောက္ခက” ဟုသုံးမှ မှန်ပါလိမ့်မည်။ “မှ” သည် ထွက်ခွာရာပြသည့် စကားဖြစ်ပါသည်။ “ရန်ကုန်မှ မန္တလေးသို့သွားမည်၊ အိမ်မှထွက်လာ သည်” ဟူ၍သုံးကြပါသည်။ “က” နေရာတွင် “မှ” ကိုသုံးသောအခါ အချို့နေရာတွင်အဓိပ္ပာယ် ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သွားတတ်ပါသည်။

- ၁။ သမဝါယမအသင်းက လူသုံးကုန်များကို ဝယ်ယူသွားသည်။
- ၂။ သမဝါယမအသင်းမှ လူသုံးကုန်များကို ဝယ်ယူသွားသည်။

ဤဝါကျနှစ်ခုသည် အဓိပ္ပာယ် တောင်နှင့် မြောက် ဆန့်ကျင်ခြားနားသွားပါသည်။ ဝါကျ (၁) တွင် ပြုလုပ်သူကိုပြသော “က” ကိုသုံးသည့်အတွက် သမဝါယမအသင်းသည် လူသုံးကုန်ဝယ်ယူသည့် ဌာနဖြစ်ကြောင်း သိရပါသည်။ ဝါကျ (၂) တွင်မူ ထွက်ခွာရာပြသော “မှ” ကိုသုံးသည့်အတွက် သမဝါယမ အသင်း၏ လူသုံးကုန်များကို အခြားဌာနတစ်ခုက ဝယ်ယူသွားသည့်သဘောဖြစ်သွားပါသည်။ ဝါကျ ၁ တွင် သမဝါယမအသင်းသည် ဝယ်ယူဖြစ်၍ ဝါကျ ၂ တွင် သမဝါယမအသင်းသည် ရောင်းသူဖြစ်သွား ပါသည်။

ကို နှင့် အား

- ‘ခွေးအားရိုက်သည်။’
- ‘သူ့ကိုလက်ဆောင်ပေးသည်။’

ဟူသည့်ဝါကျများသည် သဒ္ဒါအသုံးမှားနေသည့် ဝါကျများဖြစ်ပါသည်။ ‘ကို’သည် ‘ကံ နောက်ဆက်’ ဖြစ်၍ အပြုခံရသူ၊ အပြုခံရသည့်အရာကို ဖော်ပြရာ၌သုံးသည်။ ‘အား’သည် လက်ခံပြုနောက်ဆက်

ဖြစ်၍ လက်ခံသူကိုဖော်ပြရာ၌သုံးသည်။ ထို့ကြောင့်

‘ခွေးကိုရိုက်သည်။’

‘သူ့အားလက်ဆောင်ပေးသည်။’

ဟု ရေးရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ‘ကို’ နှင့် ‘အား’ ကိုဝါကျတစ်ကြောင်းထဲ၌သုံးပါက

‘နာရီကိုဆရာကြီးအားပေးသည်။’

ဟုရေးရမည်ဖြစ်သည်။ နာရီသည်အပေးခံရသည့်အရာဖြစ်၍ ဆရာကြီးသည် လက်ခံသူဖြစ်သည်။ ထိုဝါကျကို

‘နာရီအားဆရာကြီးကိုပေးသည်။’

ဟုရေးလျှင်သဒ္ဒါအသုံးအနှုန်းမှားသည်။

အနက် နှင့် တွင်

မောင်မောင်သည် ကျောင်းသားများအနက်တွင် အတော်ဆုံးဖြစ်သည်။

ဟူသည့် ဝါကျသည် သဒ္ဒါအသုံးမှားနေသည့် ဝါကျဖြစ်ပါသည်။ “ အနက်၊ တွင်” ဟူသည့် စကားလုံးများသည် အစုအပေါင်းမှ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို ခွဲထုတ်ပြသော စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အစုအပေါင်းထဲမှ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို ခွဲထုတ်ပြလိုလျှင် “အနက်” သို့မဟုတ် “တွင်” ကို သုံး၍

မောင်မောင်သည် ကျောင်းသားများအနက် အတော်ဆုံးဖြစ်သည်။

မောင်မောင်သည် ကျောင်းသားများတွင် အတော်ဆုံးဖြစ်သည်။

ဟု ရေးရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ‘အနက် နှင့် တွင်’ ကို တွဲ၍ “အနက်တွင်” ဟု မသုံးရချေ။

သည် နှင့် မှာ

မောင်မောင်မှာ စာတော်၍ မမသည် အားကစားထူးချွန်သည်။

ဟူသည့်ဝါကျမှာ သဒ္ဒါအသုံးမှားနေသည့် ဝါကျဖြစ်သည်။ ကတ္တားနောက်ဆက်များဖြစ်သည့် “သည်၊ မှာ” ဟူသည့်အသုံးကို နေရာတကျသုံးစွဲမှ သဒ္ဒါအထားအသို မှန်ကန်မည်ဖြစ်သည်။ ဝါကျတစ်ကြောင်းထဲတွင် “သည်နှင့်မှာ” ကို တစ်ပြိုင်နက် သုံးရမည်ဆိုပါက ရှေ့ကတ္တား၏ နောက်တွင် “သည်” လိုက်ပြီး၊ နောက်ကတ္တား၏ နောက်တွင် “မှာ” ကို သုံးကာ

မောင်မောင်သည် စာတော်၍ မမမှာ အားကစားထူးချွန်သည်။

ဟု ရေးရမည်ဖြစ်သည်။ “သည်” က သာမန်ကိုဖော်ပြ၍ “မှာ” က ရှေ့ကတ္တားနှင့် နောက် ကတ္တားကို ခွဲခြားဖော်ပြသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

နည်းတူ နှင့် ကဲ့သို့

“နည်းတူ ကဲ့သို့” ဟူသည့်အသုံးသည် အငြင်းပြစကားလုံး “မ”မပါသော ကြိယာနှင့် တွဲသုံးလျှင် တူညီသည့်အနက်ဖြင့် သုံးခြင်းဖြစ်သည်။

သာဓက-

မောင်မောင်နည်းတူ ကျွန်တော် စားနိုင်သည်။

မမကဲ့သို့ ကျွန်မ စာတော်သည်။

စသော နှင့် ဟူသော

“စသော” ဟူသည့် စကားလုံးကို အချက်အလက်အားလုံးမဖော်ပြဘဲ အချို့ကိုသာ ဖော်ပြသည့်အခါတွင်သုံးသည်။

သာဓက-

ဆင်းရဲခြင်း၊ ချမ်းသာခြင်းစသော လောကဓံတရား ၈ ပါး

ဘုရား၊ တရား စသော ရတနာ ၃ ပါး

ဟူသည့် ဝါကျတို့တွင် လောကဓံတရား ၈ ပါးတို့မှာ ဆင်းရဲခြင်း၊ ချမ်းသာခြင်း၊ အခြွေရံနည်းခြင်း၊ အခြွေရံများခြင်း၊ လာဘ်ရခြင်း၊ လာဘ်မရခြင်း၊ ကျော်စောခြင်း၊ မကျော်စောခြင်း ဟူသည့် လောကဓံတရား ၈ ပါးကို အကုန်မဖော်ပြဘဲ အချို့ကိုသာ ဖော်ပြထားသဖြင့် “စသော” ဟူသည့် စကားလုံးနှင့် တွဲပေးရခြင်းဖြစ်သည်။

“ဟူသော” ဆိုသည့် စကားလုံးကိုမူ အချက်အလက် အပြည့်အစုံကို ဖော်ပြသည့် အခါတွင် သုံးသည်။

သာဓက-

ကြေး၊ ကြီး၊ သားရေ လေ၊ လက်ခုပ် ဟူသော မြန်မာ့တူရိယာ ၅ ပါး ရှိသည်။

ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ဟူသော ရတနာ ၃ ပါး။

ဟူသည့် ဝါကျတို့တွင် မြန်မာ့တူရိယာ ၅ ပါးတို့ကို အကုန်ဖော်ပြထားသဖြင့် “ဟူသော” စကားလုံးနှင့် တွဲပေးရခြင်းဖြစ်သည်။

မျှ နှင့် မဆို

“မည်သူ၊ မည်သည်” တို့၏နောက်တွင် “မျှ၊ မဆို” ကိုသုံးနိုင်သည်။ “မျှ” သည် တားမြစ်ခြင်း အနက်ဖြင့်သုံးသောစကားလုံးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် “မျှ” ကိုသုံးလျှင် ကြိယာ၏ရှေ့တွင် “မ” ဟူသည့်

အငြင်းပြစကားလုံး ထည့်ပေးရမည်။ “မဆို” သည် ခွင့်ပြုခြင်းအနက်ဖြင့်သုံးသော စကားလုံးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် “မဆို” ကိုသုံးလျှင် ကြိယာ၌ “မ” ဟူသည့် အငြင်းပြ စကားလုံး ထည့်စရာမလိုပေ။

သာဓက (၁)

မိသားစုထမင်းဝိုင်းတွင် လူကြီးမိဘများ မစားရသေးခင် မည်သူမျှမစားရ။

ဟူသည့် ဝါကျတွင် “မည်သူ” ၏နောက်တွင် “မျှ” ဟူသည့် စကားလုံးကို တွဲထားသဖြင့် ကြိယာ “စား” ၏ ရှေ့တွင် “မ” ဟူသည့် အငြင်းပြစကားလုံး ထည့်ပေးရမည်။

သာဓက (၂)

ဤပန်းဥယျာဉ်အတွင်းရှိ မည်သည့်ပန်းကိုမျှ ပိုင်ရှင်မသိဘဲ မခူးရ။

ဟူသည့်ဝါကျတွင် “မည်သည်” ၏နောက်တွင် “မျှ” ဟူသည့် စကားလုံးကို တွဲထားသဖြင့် ကြိယာ “ခူး” ၏ ရှေ့တွင် “မ” ဟူသည့် အငြင်းပြစကားလုံးကို ထည့်ပေးရမည်။

သာဓက (၃)

မေမေဝယ်လာသည့်မုန့်ကို မည်သူမဆိုစားနိုင်သည်။

ဟူသည့်ဝါကျတွင် “မည်သူ” ၏နောက်တွင် “မဆို” ဟူသည့် စကားလုံးကို တွဲထားသဖြင့် ကြိယာ “စား” ၏ ရှေ့တွင် “မ” ဟူသည့် အငြင်းပြစကားလုံး ထည့်ရန်မလိုပေ။

၍၊ လျက်၊ ကာ

“၍” ဟူသည့် နောက်ဆက်ကို တစ်ခုပြီးတစ်ခုဆောင်ရွက်သည်ကိုပြရာ၌သုံးသည်။

သာဓက-

အိမ်စာလုပ်ပြီး၍ ကစားသည်။

ဟူသည့်ဝါကျတွင် အိမ်စာလုပ်ခြင်းသည် အလုပ်တစ်ခု၊ ကစားခြင်းသည် အလုပ်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ အိမ်စာလုပ်ခြင်း အလုပ်ပြီးမှ ကစားသည့်အလုပ်ကို လုပ်သည်ဖြစ်ရာ ထိုအလုပ်နှစ်ခုကြားတွင် “၍” ကို ထားခြင်းဖြစ်သည်။

“လျက်၊ ကာ” ဟူသည့်စကားလုံးတို့ကို တစ်ပြိုင်နက်ဆောင်ရွက်ကြောင်းပြရာ၌သုံးသည်။

သာဓက-

ရုပ်ရှင်ကြည့်လျက်ထမင်းစားနေသည်။

ရုပ်ရှင်ကြည့်ကာထမင်းစားနေသည်။

ဟူသည့်ဝါကျတွင် ထမင်းစားခြင်းသည် အလုပ်တစ်ခု၊ ရုပ်ရှင်ကြည့်ခြင်းသည် အလုပ်တစ်ခုဖြစ်သည်။

ထမင်းစားခြင်းအလုပ်နှင့် ရုပ်ရှင်ကြည့်ခြင်းအလုပ်ကို တစ်ပြိုင်နက်လုပ်ခြင်းဖြစ်ရာ ထို အလုပ်နှစ်ခု ကြားတွင် “လျက်၊ ကာ” ကို ထားခြင်းဖြစ်သည်။ “လျက်၊ ကာ” ၏ နေရာတွင် “၍” ကိုထား၍ ရုပ်ရှင်ကြည့်၍ ထမင်းစားနေသည်။

ဟု သုံးပါက အသုံးမှားဖြစ်ပါသည်။

တို့၊ များ၊ တွေ

အများပြုနောက်ဆက် “တို့၊ များ၊ တွေ” ဟူသည့် စကားလုံးများကိုလည်း အသုံးမှန်အောင် သတိပြုရမည်ဖြစ်သည်။ “တို့” ဟူသည့် အများပြုနောက်ဆက်ကို တစ်မျိုးတည်း သို့မဟုတ် နီးနွယ် ပတ်သက်နေသည့်အမျိုးအစားတို့ကို အကြွင်းအကျန်မရှိ တပေါင်းတစည်းတည်း ဖော်ပြလိုလျှင်သုံး ရသည်။

သာဓက-

ငါတို့ မနက်ဖြန် ဘုရားသွားကြရအောင်။

“များ၊ တွေ” ဟူသည့် အများပြုနောက်ဆက်များကိုမူ တစ်ခုမကများပြားသော အရေအတွက်ရှိ သည့် အမျိုးအစားကို ဖော်ပြလိုသောအခါ အရေးတွင် “များ” ကိုသုံး၍ အပြောတွင် “တွေ” ကို သုံးရ သည်။

သာဓက-

ပန်းများသည် ရနံ့သင်းယုံ့စွာ ဖူးပွင့်နေကြသည်။ (အရေး)

ခြံထဲမှာ ပန်းတွေ ပွင့်နေကြတယ်။ (အပြော)

“များ၊ တွေ” ကို ကိန်းဂဏန်းများ၊ နာမ်စားများ၊ တစ်ဦးဆိုင်နာမ်များနှင့် တွဲ၍မသုံးနိုင်ချေ။ တွဲသုံးပါက ပစ္စည်းနှင့် မှားယွင်းတတ်သည်။

သာဓက-

၆၈ များ၊ ၂ များ

ငါများ၊ နင်များ

ဧရာဝတီများ၊ ချင်းတွင်းမြစ်များ

စသည်တို့သည် သဒ္ဒါအသုံးမှားများဖြစ်သည်။

ဖြစ်စေ--- ဖြစ်စေ၊ သော်လည်းကောင်း ---သော်လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ်

တစ်ခုမဟုတ်တစ်ခု ပြုမူဖြစ်ပျက်သည်ကို ပြလိုလျှင် “ဖြစ်စေ--- ဖြစ်စေ”၊ “သော်လည်းကောင်း ---သော်လည်းကောင်း”၊ “သို့မဟုတ်” တို့ကို တစ်ခုမဟုတ်တစ်ခု သုံးနိုင်ပါသည်။

“ဖြစ်စေ”ကိုသုံးလျှင် “---ဖြစ်စေ---ဖြစ်စေ-----”၊ “သော်လည်းကောင်း” ကို သုံးလျှင် “----- သော်လည်းကောင်း ---သော်လည်းကောင်း-----” နှစ်ခါသုံးရမည်ဖြစ်သည်။ “သို့မဟုတ်” ကိုသုံးလျှင်မူ “-----သို့မဟုတ်-----” တစ်လုံးတည်းသာ သုံးရမည်ဖြစ်သည်။

သာဓက-

မောင်မောင် ဖြစ်စေ မမ ဖြစ်စေလာပါ။

မောင်မောင် သို့မဟုတ် မမ လာပါ။

မောင်မောင် သော်လည်းကောင်း၊ မမ သော်လည်းကောင်း လာပါ။

လေ့ကျင့်ခန်း

၁။ အောက်ပါကွက်လပ်များတွင် ကို၊ အား အသုံးကို မှန်ကန်အောင်ဖြည့်ပါ။

(၁) မောင်ပုသည် အမဲရိုး----ပါပီ---ကျွေးသည်။

(၂) အဖေသည် ဧည့်သည်များ----ဘုရားလိုက်ပို့သည်။

(၃) မေမေသည် ကျွန်တော် --- မွေးနေ့လက်ဆောင်ပေး၏။

(၄) ဆရာကြီးသည် အာဇာနည်နေ့အကြောင်း---ကျောင်းသားများ----ဟောပြောသည်။

(၅) သူ့ရေးသည့်စာအုပ်များ---ကြိုက်သည်။

၂။ အောက်ပါဝါကျများကို မှားမှန်ရွေးပါ။ မှားနေသည့်ဝါကျများကို အမှန်ပြင်ရေးပါ။

(၁) မီးသတိပေးပို့စတာကြီးအား လမ်းထိပ်၌စိုက်ထူထားသည်။ (-----)

(၂) ပန်းမန်ပြပွဲကို မြေပဒေသာကျွန်း၌ ကျင်းပနေသည်။ (-----)

(၃) ဆရာဝန်သည် ဆေးအား လူနာကိုပေးသည်။ (-----)

(၄) လက်သမားသည်သစ်သားကို လွှဖြင့်ဖြတ်၏။ (-----)

(၅) လယ်သမားဦးကြီးများသည် သီးနှံတို့ကို မိုးရာသီတွင်စိုက်ပျိုးကြသည်။ (-----)

၃။ ဝိုက်ကွင်းတွင် ဖော်ပြထားသည့် အသုံးအနှုန်းနှစ်ခုအနက် မသင့်လျော်သည့် အသုံးကို ကြက်ခြေ ခတ်ပါ။

(၁) ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီး (မှ၊ က) မိန့်ခွန်းစကား ပြောကြားပါမည်။

(၂) ဗျို၊ ဦးနီ ဈေး (မှ၊ က) ပြန်လာပြီလားဗျ။

(၃) ဖခင် (မှ၊ က) သားအား မှန်ဖိုးပေးသည်။

(၄) မိတ္ထီလာကန်တော်အောက် (မှ၊ က) ဖားကောက်ခဲ့ပါ။

(၅) ကျွန်တော် အိမ် (မှ၊ က) ကျောင်းအထိ နေ့တိုင်းလမ်းလျှောက်သည်။

၄။ အောက်ပါဝါကျတို့၌ မည်သူမဆို၊ မည်သူမျှ ဟူသည့်စကားများကို ဆီလျော်အောင် ဖြည့်ပေးပါ။

(၁) ဤအပန်းဖြေရိပ်သာ၌-----နေနိုင်သည်။

(၂) စာသင်နေစဉ်-----စကားမပြောရ။

(၃) ရိုးသားဖြောင့်မတ်သူကို -----သဘောကျသည်။

(၄) သူ့သိချင်သည့်အဖြေကို-----မဖြေနိုင်ပါ။

(၅) -----အလှပတရားကို ခံစားတတ်ကြသည်။

၅။ အောက်ပါဝါကျများမှ စသော၊ ဟူသောအသုံး မှန်လျှင်(✓) မှားလျှင်(✗)ခြစ်ပါ။

(၁) ကျွန်တော်တို့အိမ်မှာ နွားညို၊ နွားနီဟူသော နွားညီနောင်ရှိပါသည်။

(၂) နွေရာသီမှာ ကံ့ကော်၊ ငှက်၊ စိန်ပန်းစသော ပန်းများပွင့်ကြသည်။

(၃) ကျောင်းစာကြည့်တိုက်မှာ ပုံပြင်၊ ကဗျာ၊ ကာတွန်း၊ မဂ္ဂဇင်း ဟူသောစာအုပ်များကို ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

(၄) တပည့်များဟာ ညီညာထကြွ၊ ဆုံးမနာယူ၊ လာမူကြိုဆီး၊ ထံနီးလုပ်ကျွေး၊ သင်တွေးအံ့ရွတ်စသော တပည့်ဝတ် ၅ ပါးနဲ့အညီနေထိုင်သင့်ပါသည်။

(၅) မြန်မာ့သစ်တောများက ကျွန်း၊ ပျဉ်းကတိုး၊ သစ်ရာ၊ အင်ကြင်း စသော သစ်များထွက်သည်။

၆။ သဒ္ဒါအသုံးအနှုန်းအမှန်ရွေးပါ။

(၁) အနော်ရထာ၊ ကျန်စစ်သား၊ ဘုရင့်နောင်၊ အလောင်းဘုရား၊ ပန္နုလ (ဟူသော၊ စသော) ကျောင်းကောင်စီအသင်း ၅ သင်းရှိပါသည်။

(၂) မိကျောင်း၊ လိပ်၊ ဖား (ဟူသော၊ စသော) အကောင်များသည် ကုန်းနေရေနေသတ္တဝါများဖြစ်သည်။

(၃) အိုးပုတ်၊ ချိုးရုပ်၊ ဖိုးဝရုပ် (ဟူသော၊ စသော) ကစားစရာများကို ဘုရားပွဲဈေးတန်းတွင် တွေ့နိုင်ပါသည်။

(၄) မြန်မာနိုင်ငံတွင် နွေ၊ မိုး၊ ဆောင်း (ဟူသော၊ စသော) ဥတု ၃ ပါးရှိသည်။

(၅) ရောဝတီမြစ်၊ သံလွင်မြစ်၊ ချင်းတွင်းမြစ်၊ စစ်တောင်းမြစ် (ဟူသော၊ စသော) မြစ်ကြီး ၄ စင်းသည် ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံ၏ အဓိကမြစ်ကြီးများဖြစ်သည်။

၇။ အောက်ပါဝါကျတို့တွင် (၍၊ လျက်၊ ကာ) အသုံး မှန် မမှန်စစ်ဆေးပေးပါ။

(၁) အောင်အောင်သည်ဘောလုံးကို ခေါင်းနှင့်တိုက်ကာ ဝိုင်းသွင်းလိုက်သည်။

(၂) ဘကြီးဖြိုးသည် ပက်လက်ကုလားထိုင်ပေါ်တွင်ထိုင်ကာ စာဖတ်နေသည်။

(၃) မေမေသည် ကလေးကိုချီ၍လာနေသည်။

(၄) ကြောင်မကြီးသည် ကြောင်ကလေးများကိုချီလျက် ပြေးလာသည်။

(၅) ဖေဖေသည် ခြံရှင်းပြီး၍ ရေချိုးနေပါသည်။

DBE BOX - Copyright Protected

စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံမှန်ကန်ခြင်း

စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံသည် စာပေအရေးအသားဆိုင်ရာ စည်းကမ်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ စာရေးရာတွင် စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံမှန်ကန်အောင်မရေးလျှင် အနက်အဓိပ္ပာယ်လွဲသွားတတ်သည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာစာ အရေးအသားမှန်ကန်ရေးသည် အခြေခံအချက်ဖြစ်သည်။

မှားတတ်သော စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံများ

စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံမှားရခြင်း၏ အဓိကအကြောင်းမှာ အသံတစ်သံအတွက် ဖော်ပြနိုင်သော စာလုံးပေါင်းမှာ နှစ်မျိုး၊ သုံးမျိုး ရှိနေခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ သာဓကအားဖြင့်ဆိုရသော် “ကျင်” ဟူသော အသံအတွက် စာလုံးပေါင်းမှာ “ကျင်၊ ကြင်၊ ကျဉ်၊ ကြဉ်” ဟူ၍ လေးမျိုး ရှိနေသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ မိမိလိုချင်သည့်အဓိပ္ပာယ်အတွက် မည်သည့်စာလုံးပေါင်းကို သုံးရမည်ဟုသိလျှင် စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံမှားတော့မည်မဟုတ်ချေ။

မှားတတ်သော ဗျည်းများ

မှားတတ်သော ဗျည်းများတွင် “ဥ” နှင့် “ည”၊ “ဋ” နှင့် “ဌ” တို့ပါဝင်သည်။

“ဥ” နှင့် “ည” ။ “ဥ” နှင့် “ည” သည် မှားယွင်းရေးသားတတ်သောဗျည်းများဖြစ်သည်။ “ဥ” သည် ပါဠိစာလုံးဖြစ်သည်။ ပါဠိစာလုံးများကို မှားရေးတတ်ခြင်းမှာ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှု မရှိသည့်အတွက် မှားရေးခြင်းဖြစ်ဖို့များပါသည်။ “ဥ”(ညကလေး) သည် ပါဠိစကားလုံးဖြစ်သည်။ (ပါဠိတွင် “ဥ” နှစ်လုံး ဆင့်လျှင် “ည” ဖြစ်သည်။) “ည” သည် မြန်မာစာလုံးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပညာ၊ ပုည ကိုရေးလျှင် (ပဉ် + ဉာ + ပုဉ + ဉ) ဟုဖတ်ရသည်။ ဉာဏ်ကို “ဥ”(ညကလေး) ဖြင့်သာရေးရသည်။

“ဋ” နှင့် “ဌ” ။ ပါဠိစာလုံးအတွက်သုံးသော ဋ နှစ်မျိုးသည်လည်း မှားတတ်သည်။ လည်ရစ်ပါသော ဋ (ဋဝမ်းဘဲ) သည် ဋ နှင့် ဋ ဆင့်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌမ ဟုရေးလျှင် (အဋ်+ဋမ) ဟုဖတ်ရသည်။ ပြဋ္ဌာန်းဟုရေးလျှင် (ပြဋ် + ဋာန်း) ဟုဖတ်ရသည်။ ဋာနကို ဋာန ဟုလည်ရစ်ထည့်ရေးလျှင် စာလုံးပေါင်းမှားသည်။

မှားတတ်သောအသတ်များ

မှားတတ်သည့် အသတ်များမှာ “ c သတ်(---င်)နှင့် ညကလေးသတ် (---ဉ်)” “တ သတ် (---တ်) နှင့် ပ သတ် (---ပ်)” တို့ ဖြစ်သည်။

င သတ် နှင့် ညကလေးသတ်

“လက်ရွေးစင်” ကို “လက်ရွေးစဉ်”၊ “ဖိတ်စဉ်” ကို “ဖိတ်စင်”၊ “စပ်ဖျဉ်းဖျဉ်း” ကို “စပ်ဖျင်းဖျင်း”၊ “ညဉ်းဆဲ” ကို “ညင်းဆဲ” ဟု မှားလေ့ရှိသည်။ အနားကပ်လာသည်ကို “ချဉ်းကပ်” ဟု သုံးပြီး၊ အထဲသို့ ဝင်ရောက်သည်ကို “ချင်းနင်း” ဟု သုံးရသည်ဟု ယှဉ်တွဲမှတ်သားနိုင်ပါသည်။

တ သတ် နှင့် ပ သတ်

“တ်” နှင့် “ပ်” သည် မှားယွင်းတတ်သော စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံဖြစ်သည်။ “လခထုတ်မယ်။” တွင် “တ်” သုံးရသော်လည်း “မုန့်ကို ဖက်နှင့်ထုပ်ထားသည်” တွင် “ပ်” ကို အသုံးပြုရမည်ဖြစ်သည်။ အပြင်ကိုထုတ်လျှင် တသတ်“တ်”၊ အထဲကိုသွင်းလျှင် ပသတ်“ပ်”ဟု ခွဲခြားမှတ်သားနိုင်ပါသည်။

ဆင်တူယိုးမှားစာလုံးပေါင်းသတ်ပုံများ

အသံမတူသော်လည်း အသံချင်းနီးစပ်ပြီး ဆင်တူယိုးမှားဖြစ်နေသော စာလုံးချင်းလည်း မှားတတ်သည်။

“ပဲ နှင့် ဘဲ”

“ပဲနှင့်ဘဲ”သည်လည်း မှားယွင်းတတ်သောအသုံးများဖြစ်သည်။ လူပဲ၊ နတ်ပဲ၊ ဟုတ်တာပဲ အသုံးများတွင် “ပဲ” ကိုသုံးပြီး မသွားဘဲ၊ မလာဘဲ ဟူသောအသုံးများတွင် “ဘဲ” ကိုသုံးပါသည်။ မ-နှင့်တွဲလျှင် “ဘဲ”၊ မ-နှင့်မတွဲလျှင် ပဲဟု ခွဲခြားသတ်မှတ်နိုင်သည်။

“ဖက်” နှင့် “ဘက်”

“ဖက်” နှင့် “ဘက်”သည် မှားယွင်းတတ်သော အသုံးများဖြစ်ပါသည်။ “ဖက်” ဟူသည့် အသုံးကို “စုံဖက်၊ လိုက်ဖက်၊ ယှဉ်ဖက်” ကဲ့သို့ ကြိယာအနက်၊ “ကူဖော်လောင်ဖက်၊ ကြင်ဖော် ကြင်ဖက်” ကဲ့သို့ အဖော်အဖက်၊ “လေးဖက်နာ၊ သုံးဖက်မြင်” ကဲ့သို့ ကိန်းဂဏန်းနှင့် တွဲလျှင် “ဖက်” ကို သုံးသည်။ “ဘက်” ကိုမူ အရပ်မျက်နှာနှင့်တွဲ၍ “အရှေ့ဘက်၊ အနောက်ဘက်”၊ တည်နေရာနှင့်တွဲ၍ “ဈေးဘက်၊ အိမ်ဘက်”၊ အစ စကားလုံး “ဘက်စုံ၊ ဘက်ကန်”၊ အများ၊ သူ၊ ငါ၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ ဟူလျှင် “သူ့ဘက်၊ ငါ့ဘက်” ဟု သုံးသည်။

“ကာ” နှင့် “ခါ”

“ကာ” နှင့် “ခါ” သည် အရေးမတူသော်လည်း အသံထွက်တူသောကြောင့် မှားယွင်းတတ်သော အသုံးများဖြစ်သည်။ အချိန်အခါကို ဆိုလိုလျှင် “ခါ” ဟု သုံးရပြီး လျက်နှင့် အသုံးတူသော စကားဆက်

ကိုမူ “ကာ” ဟုသုံးရသည်။ နံနက်ချိန်ခါ၊ နက်ဖြန်ခါ တို့၌ “ခါ” ဟုသုံးပြီး သွားကာလာကာတွင် “ကာ” ဟုသုံးရသည်။

သာဓက- မြန်မာ့အသံမှ နံနက်ချိန်ခါ တေးသံသာကဏ္ဍကို ကြိုက်နှစ်သက်ပါသည်။
ဆေးလိပ်သောက်ကာ စာဖတ်နေသည်။

“မိ” နှင့် “မိ”

“မိ” နှင့် “မိ”သည် အသံထွက်တူသဖြင့် မှားယွင်းတတ်သော စာလုံးပေါင်းများဖြစ်သည်။ “မိ” ကား “မိ” နှင့်အတူတူပင်ဖြစ်သည်။ “မိ” ဟူသည်မှာ ထိမိ၊ ဆက်စပ်၊ ပေါင်းယှဉ်၊ ပူးတွဲ၊ ညီမျှ၊ ကိုက်ညီသည့်အနက်ဖြစ်ပါသည်။ သာဓက-လက်လှမ်းမီ၊ အချိန်မီ၊ စံချိန်မီ ဟုသုံး၍ အချိန်မတိုင် သေးခင် ဟူသည့် အနက်ဖြင့် “မကြာမီ၊ မစားမီ”စသည်ဖြင့် သုံးသည်။ “မိ” ကိုမူ ယှဉ်ကပ် အားပြခြင်း၊ အားကိုးအားထားပြခြင်းအနက်တို့တွင် အသုံးပြုသည်။

သာဓက- မိခင်၊ မိငြမ်း၊ မိအုံး

“ဖူး” နှင့် “ဘူး”

“ဖူး” နှင့် “ဘူး”သည် အသံထွက်တူသဖြင့် မှားတတ်သော စာလုံးပေါင်းများဖြစ်သည်။ “ဖူး” ကိုအမှန်တကယ် ကြံတွေ့သိမြင် ခံစားဖြစ်ပျက်ခဲ့သည်တို့ကို ထင်ရှားစေလိုသောအခါတွင် “ဖူး”ကို သုံးသည်။

သာဓက- သူ့ကိုမြင်ဖူးသည်။ ရန်ကုန်ကိုသွားဖူးသည်။

“ဘူး” ကိုမူ ငြင်းပယ်ခြင်းအနက်ရှိသည့် “မ”နှင့် တွဲသုံးသည်။ အမှန်တကယ်ကြံတွေ့သိမြင် ခံစားဖြစ်ပျက်ခဲ့ဖူးခြင်း မရှိကြောင်းကို ထင်ရှားအောင်ပြရာ၌ အသုံးပြုသည်။

သာဓက- သူ့ကိုမမြင်ဖူးဘူး။ ရန်ကုန်ကိုမသွားဖူးဘူး။

အသံနှင့်အရေးရောထွေးသောစာလုံးပေါင်းအမှားများ

တစ် နှင့် တ

“တစ်” ဟူသော အရေအတွက်အဓိပ္ပာယ်ဆောင်သည့် စာလုံးများကို တစ်ဟုရေးရန်ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ကိုယ်တော်၊ တစ်ခါတစ်ခေါက်၊ တစ်ခုခု၊ တစ်ခြမ်း၊ လူတစ်စု၊ တစ်ပြိုင်တည်း၊ တစ်သီးပုဂ္ဂလ၊ တစ်ဆင့် စသည်တို့ဖြစ်သည်။ “တစ်” အဓိပ္ပာယ်မရလျှင်မူ “တ” ကိုသုံးရန်ဖြစ်သည်။ တကွ၊ တကွဲတပြား၊ တခြား၊ တငိုငို တရီရီ၊ တစေ့တစောင်း၊ တထစ်ချ၊ တပျော်တပါး စသည်တို့တွင် “တ” သည် ရှေ့ကဆက်သုံးရ သည့် ရှေ့ဆက်စကားမျိုးဖြစ်ပါသည်။

နေ့လည် နှင့် နေ့လယ်

“နေ့လည် နှင့် နေ့လယ်”တွင် စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံအမှန်မှာ “နေ့လယ်” ဖြစ်သည်။ နေ့တစ်နေ့၏ အလယ်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။ “လည်” ကို လည်ပတ်သည့် အနက်ဖြင့်သုံးသည်။ “နှစ်ပတ်လည်နေ့” ဟူသည့်အသုံးမျိုးဖြစ်ပါသည်။

ကို နှင့် ကိုယ်

“ကို” နှင့် “ကိုယ်”သည် အသံတူပြီး အရေးကွဲသည်ကို အကြောင်းပြုပြီး ဇဝေဇဝါ ဖြစ်တတ်သော စာလုံးပေါင်းမှာ “ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်” ဟူသည့် စာလုံးပေါင်းဖြစ်သည်။ အခြားစကားလုံးများဖြင့် ယှဉ်ကြည့်နိုင်သည်။ “သူ့ကိုယ်သူ”၊ “ငါ့ကိုယ်ငါ”၊ “မိမိကိုယ်မိမိ” စသည်တို့ဖြစ်သည်။ “သူ၊ ငါ၊ မိမိ” တို့နေရာ၌ “ကိုယ်”ဟူသည့် နာမ်စားကိုထည့်ကြည့်ပါက “ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်” ဟူသည့်စကားသည် အမှန် ဖြစ်သည်။

မှားတတ်သောစာလုံးများကို မမှားအောင် စာလုံးပေါင်းကွဲသော အသံတူစာလုံးများ၊ အသံချင်း ဆင်တူယိုးမှားသည့် စကားလုံးများကို ယှဉ်တွဲကြည့်ခြင်းအားဖြင့် မှတ်မိနိုင်ပါသည်။

လှေကျင့်ခန်း

- ၁။ အောက်ပါစကားလုံးများတွင် “တစ်” နှင့် “တ” အသုံးမှန်ကိုရွေးပါ။

(၁) တကွ- တစ်ကွ	(၂) တခါတလေ- တစ်ခါတလေ
(၂) တစ်စေ့တစ်စောင်း- တစေ့တစောင်း	(၄) တစ်ထစ်ချ- တထစ်ချ
(၅) တစ်လုံးတစ်စည်း- တလုံးတစည်း	(၆) တကိုယ်ကောင်း- တစ်ကိုယ်ကောင်း
(၇) တခဲနက်- တစ်ခဲနက်	(၈) တခြမ်း- တစ်ခြမ်း
(၉) တပြိုင်နက်- တစ်ပြိုင်နက်	(၁၀) တစ်လျှောက်- တလျှောက်
- ၂။ အသံနှင့်အရေးရောထွေးတတ်သောစကားလုံးများ၏ စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံအမှန်ကို ရွေးပါ။

(၁) စနဲနာ- စနည်းနာ	(၂) မထုံတက်တေး- မထုံတက်သေး
(၃) သန်ဘက်ခါ- သဘက်ခါ	(၄) ကိုယ်စလှယ်- ကိုယ်စားလှယ်
(၅) ဇကောဇက- စကောစက	(၆) စားမာန်ခုတ်- စမန်ခုတ်
(၇) စိစစ်- စိစစ်	(၈) မြား- များ
(၉) ဆွဲလဲ- ဆည်းလည်း	(၁၀) ပြတင်းပေါက်- ပြုတင်းပေါက်

၃။ အသတ် အသုံးအမှန်ကိုရွေးပါ။

(၁) တိတ်ခွေ- တိပ်ခွေ	(၂) ဥပုသ်- ဥပုဇ်
(၃) ပျက်သုန်း- ပျက်သုဉ်း	(၄) ဆုလားဇ်- ဆုလားတ်
(၅) လွင့်စဉ်- လွင့်စင်	(၆) ခွဲစိပ်- ခွဲစိတ်
(၇) အခမ်းအနား- အခန်းအနား	(၈) ထုတ်ဝေ- ထုပ်ဝေ
(၉) အမြင်ကပ်- အမြင်ကတ်	(၁၀) ပုတ်သိုး- ပုပ်သိုး

၄။ ဟ ထိုး အသုံးအမှန်ကိုရွေးပါ။

(၁) လက်လှမ်းမီ- လက်လှမ်းမှီ	(၂) လျှောက်ပတ်- လျှောက်ပတ်
(၃) လျင်မြန်- လျှင်မြန်	(၄) သွားလျှက်လာလျှက်- သွားလျှက်လာလျက်
(၅) အလျှင်မှီ- အလျှင်မီ	(၆) မှင်အိုး- မင်အိုး
(၇) အမွေးအမျှင်- အမွေးအမှင်	(၈) ကောက်နှုတ်- ကောက်နှုတ်
(၉) မူးမတ်- မှူးမတ်	(၁၀) ထုတ်နှုတ်- ထုတ်နှုတ်

၅။ စာလုံးပေါင်းအမှန်ရွေးပေးပါ။

- (၁) ကျောင်းကို အချိန်(မိ၊ မှီ) ရောက်ချင်ပေမဲ့ ရထားချိန် မ(မိ၊ မှီ) လိုက်(ဖူး၊ ဘူး)။
- (၂) ဟိုနားကတိုင်ကို(မိ၊ မှီ)ပြီးရပ်နေတာ (တ၊ တစ်)ခါက ဆိုး(ကာ၊ ခါ) မိုက်(ခါ၊ ကာ) နေလာခဲ့တဲ့ လူမိုက်ကြီးပေါ့။ ကြီး(ခါ၊ ကာ)မှ နောင်တရပြီး လိမ္မာလာတာ၊ ခုတော့ အိမ်မှာကူဖော်လောင် (ဖက်၊ ဘက်) ရလာပါပြီ။
- (၃) မကြာ(မိ၊ မှီ)ရုံတင်တော့မဲ့ ရုပ်ရှင်ကားမှာ (ထုတ်ဝေ၊ ထုပ်ဝေ)သူက မင်းသား ကိုယ်တိုင် (ပဲ၊ ဘဲ)။ (ခုနစ်၊ ခုနှစ်)ရက် (ခုနစ်၊ ခုနှစ်)လီ အောင်ပွဲခဲခဲ့တဲ့စံချိန်(မိ၊ မှီ)ကား ဆိုပေမယ့် (မိ၊ မှီ) ငြိမ်းထားတဲ့ ဇာတ်ခန်းအချို့ ပါနေတယ်လို့(တထစ်ချ၊ တစ်ထစ်ချ) ပြောဆိုနေ (ကျ၊ ကြ)တယ်။
- (၄) ထမင်း (စားနေတုံး၊ စားနေတုန်း)မှာ (ဝယ်နေကျ၊ ဝယ်နေကြ)ဖောက်သည်တွေ လာတော့ (ဖြည်းဖြည်း၊ ဖြေးဖြေး) စားလို့မရတော့(ဘူး၊ ဖူး)။ (မင်၊ မှင်)အိုးနဲ့ ငါး (မြား၊ များ)တံလာ ဝယ်တာ။ (မြား၊ များ)ပြထားတဲ့နေရာမှာ(ပဲ၊ ဘဲ) (မျှား၊ မြား) ကြဖို့ကို သတိပေးလိုက်ရတယ်။ (မသိလိုက်မသိဖာသာ၊ မသိလိုက်မသိဘာသာ) နေလိုက်ရင်ပေမဲ့ (ဒဏ်၊ ဒါဏ်)ငွေဆောင် နေရမှာစိုးလို့ သတိပေးလိုက်တာပါ။
- (၅) (တ၊ တစ်) ကယ်တမ်းပြောရရင် သူ့မွေးနေ့အတွက် အမှတ်(တစ်၊ တ)ရလက်ဆောင် (စိတ်၊ စိပ်) (ပတီး၊ ပုတီး) (တ၊ တစ်)ကုံးဝယ်ဖို့ စိတ်ကူး(ဖူး၊ ဘူး)တယ်။ ဒါပေမဲ့ မဝယ်ဖြစ် ခဲ့ပါ (ဖူး၊ ဘူး)။

ဝါကျဖွဲ့ထုံးမှန်ကန်ခြင်း

စကားပြေရေးရာတွင် ပထမဆုံး လုပ်ရသည့်အလုပ်မှာ ရေးလိုသည့်အကြောင်းကို ဝါကျဖွဲ့ခြင်း ပင်ဖြစ်သည်။ အနည်းဆုံး မိမိဖော်ပြချင်သော အချက်တစ်ချက်ပြည့်စုံအောင် ဝါကျတစ်ခု မဖွဲ့မဖြစ် ဖွဲ့ရပါလိမ့်မည်။ ဝါကျတစ်ခုပြီးဆုံးမှ ဆိုလိုသည့်အချက်တစ်ချက် အဓိပ္ပာယ်ပြည့်စုံပါလိမ့်မည်။ ဝါကျဖွဲ့ရာ၌ စကားလုံးများကို ဘာသာစကားဖွဲ့ထုံး စည်းကမ်းနှင့်အညီ အစီစဉ်တကျဖွဲ့စည်းမှ ဝါကျတစ်ခု ဖြစ်လာ မည်။

စကားလုံးများကို ထားချင်သလိုထား၍ ဝါကျမဖြစ်ပါ။

“ခွေး ကြောင် ကိုက်သည် ကို” က ဝါကျမဖြစ်ဘဲ “ကြောင်ကိုခွေး ကိုက်သည်” ဟု ရေးမှ ဝါကျဖြစ်ရခြင်းမှာ ထိုသဘောပင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဝါကျဖွဲ့ရာတွင် ပါဝင်သည့် စကားလုံး အစီအစဉ်သည် အလွန်အရေးပါ ပါသည်။

ပုဒ်အထားအသို

ဝါကျအတွင်း ပုဒ်အထားအသိုပြောင်းလျှင် အဓိပ္ပာယ်လည်း ပြောင်းတတ်ပါသည်။ ပုဒ်အထား အသိုကြောင့် အဓိပ္ပာယ်နှစ်ခွထွက်ခြင်း၊ အဓိပ္ပာယ်ပြောင်းခြင်းတို့ဖြစ်ရသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ရသည့် အဓိက အကြောင်းမှာ ဆိုင်ရာဆိုင်ရာပုဒ်စုနှင့် နီးနီးကပ်ကပ်မထားသည့်အတွက်ဖြစ်ပါသည်။

၁။ နာမ်အထူးပြုကို သက်ဆိုင်ရာနာမ်နှင့် နီးနီးကပ်ကပ်ထားလျှင် အဓိပ္ပာယ်မရှုပ်နိုင်ပါ။

“အေးချမ်းသော မြို့ကလေး၏ ဆင်ခြေဖုံးရပ်ကွက်” ဟုရေးလျှင် မြို့ကလေးအေးချမ်းသည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရပြီး “မြို့ကလေး၏အေးချမ်းသော ဆင်ခြေဖုံးရပ်ကွက်” ဟုရေးလျှင် ဆင်ခြေဖုံးရပ်ကွက် က အေးချမ်းသည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရလိမ့်မည်။

၂။ ကြိယာအထူးပြုကို သက်ဆိုင်ရာကြိယာနှင့် နီးနီးကပ်ကပ်ထားလျှင် အဓိပ္ပာယ်မရှုပ်နိုင်ပါ။

သာဓက- “စာသင်ခန်းထဲတွင် ရန်မဖြစ်ကြရန် ဆုံးမ၏” ဟုရေးလျှင် စာသင်ခန်းသည် ရန်မဖြစ်ရ မည့် နေရာဖြစ်ကြောင်းဖော်ပြရာရောက်ပြီး “ရန်မဖြစ်ကြရန် စာသင်ခန်းထဲတွင် ဆုံးမ၏။” ဟု ရေးလျှင် စာသင်ခန်းသည် ဆုံးမသည့်နေရာဖြစ်ကြောင်းဖော်ပြရာရောက်သည်။

၃။ ကတ္တားနှင့် သက်ဆိုင်ရာကြိယာတို့ ဝေးနေလျှင် အဓိပ္ပာယ်ရှုပ်တတ်သည်။

သာဓက- “လပြည့်ဝန်းစာပေတိုက်က ကလေးစာပေများကို ထုတ်ဝေရန် စီစဉ်လျက်ရှိသည်။” ဟုသည့်ဝါကျသည် “လပြည့်ဝန်းစာပေတိုက်က ကလေးစာပေများကို ထုတ်ဝေရန် စီစဉ်နေသည်။” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရနေပါသည်။ ထိုဝါကျ၌ လပြည့်ဝန်းစာပေတိုက်သည် ကတ္တားဖြစ်သည်။ ကတ္တားသည်

သူနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ကြိယာနှင့် နီးနီးကပ်ကပ်ရှိရမည် ဖြစ်သည်။ ကြိယာ၏ရှေ့၌မရှိဘဲ ကလေး စာပေဟူသည့် နာမ်ပုဒ်စုရှေ့၌ရှိနေသည့်အတွက် အဓိပ္ပာယ်လွဲချော်ကုန်ပါသည်။ ကတ္တားကို ကြိယာ၏ ရှေ့၌ထား၍ “ကလေးစာပေများကို ထုတ်ဝေရန် လပြည့်ဝန်းစာပေတိုက်က စီစဉ်လျက်ရှိသည်။” ဟု ရေးသားမှ ဆိုလိုချင်သည့် အဓိပ္ပာယ်သို့ ရောက်မည်ဖြစ်သည်။

၄။ ကံနှင့် ကြိယာတို့ဝေးနေလျှင်လည်း အဓိပ္ပာယ်ရှုပ်တတ်ပါသည်။

သာဓက-

“ဆိုင်မှ ပစ္စည်းများ ပျောက်ဆုံးသွားသည့်အတွက် ဆိုင်မန်နေဂျာကို အရေးယူရန်တိုင်ကြား သည်။” ဟူသော ဝါကျတွင် မန်နေဂျာသည် အရေးယူခံရမည့်သူ ဖြစ်သွားခြင်းမှာ “ဆိုင်မန်နေဂျာ ကို” ဟူသော ကံနှင့် “အရေးယူရန်” ဟူသောကြိယာတို့ ကပ်နေသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ မန်နေဂျာမှာ အရေးယူခံရမည့်သူမဟုတ်ဘဲ ဆိုင်ဝန်ထမ်းကို အရေးယူရန်တိုင်ကြားခံရမည့် ပုဂ္ဂိုလ် သာဖြစ်သည် ဆိုလျှင်မူ “ဆိုင်မန်နေဂျာကို” ဟူသောကံကို “တိုင်ကြားသည်” ဟူသော ကြိယာ နှင့် ကပ်ထားရပါမည်။ ကံကို သက်ဆိုင်ရာကြိယာနှင့် နီးနီးကပ်ကပ်ထား၍ “ဆိုင်မှပစ္စည်း များ ပျောက်ဆုံးသွားသည့်အတွက် အရေးယူရန် ဆိုင်မန်နေဂျာကိုတိုင်ကြားသည်။” ဟုရေးမှ ဆိုလိုချင်သည့် အဓိပ္ပာယ်ရောက်မည်ဖြစ်သည်။

လေ့ကျင့်ခန်း

- ၁။ အောက်ပါဝါကျအသီးသီးရှိ ကတ္တားကို အထားအသို အစီအစဉ် သင့်အောင်ပြင်ဖွဲ့ပါ။
 - (၁) ဖိုးသာအောင်က တွေ့ရာကို ချီဖြင့် လိုက်လံခတ်ကာ ရွာသားများကို အနှောင့်အယှက် ပေးနေသောကွဲရိုင်းကို ဖမ်းဆီးလိုက်သည်။
 - (၂) ဆရာဝန်ကြီးများက ဆေးလိပ်ကို အလွန်အကျွံသောက်၍ အဆုတ်ရောဂါဖြစ်ကြသဖြင့် ဆေးလိပ်ကို မသောက်ကြရန် တားမြစ်ကြသည်။
 - (၃) ခိုင်လူကြီးများက ကြမ်းတမ်းစွာကစားသည့်အပြင် ပြိုင်ဘက်ကစားသမားများကို ရန်စတတ် သော ဘောလုံးသမားဖိုးတုတ်ကို ပြင်းထန်စွာ သတိပေးလိုက်သည်။
- ၂။ အောက်ပါဝါကျအသီးသီးရှိ နာမ်အထူးပြုပုဒ်များနှင့် ကြိယာအထူးပြုပုဒ်များ၏ အထားအသို အစီအစဉ် သင့်အောင်ပြင်ဖွဲ့ပေးပါ။
 - (၁) ကျွန်တော်သည် မော်လမြိုင်ကဆရာကို ခူးရင်းသီးဖြင့် ကန်တော့သည်။
 - (၂) မလှသည်မမြအား ယမန်နှစ်က သင်္ဃန်းများကို လက်ဆောင်အဖြစ်ပေးသည်။
 - (၃) မမသည် အပ်ချည်နှင့် ခရေပွင့်များကို သီသည်။

- (၄) ၁၀ ကြိမ်မြောက် ရပ်ကွက်လူငယ်များစာကြည့်တိုက်၏ စာပေဟောပြောပွဲကို ယခုနှစ်တွင် ကျင်းပမည်။
 - (၅) ကျွန်တော်သည် သစ်ပင်ပေါ်က လယ်ကွင်းများကို လှမ်းမြင်ရသည်။
- ၃။ အောက်ပါဝါကျများကို အထူးအသိုမှန်ကန်အောင်စီစဉ်ပါ။
- (၁) ဆရာကြီးက ကျောင်းမှန်မှန်မတက်သည့်အတွက် ကျောင်းသားများကျောင်းကိုမှန်မှန်တက်ကြ ရန် သတိပေးသည်။
 - (၂) ဖေဖေက ချော်လဲ၍ ခြေထောက်နာနေသဖြင့် ငိုနေသောဖိုးဇော်ကို အငိုတိတ်အောင် ချောနေသည်။
 - (၃) ပုံပြင်အလွန်ကြိုက်သော မေမေက မောင်လေးကို ပုံပြင်ပြော၍ သိပ်နေသည်။
 - (၄) အေးချမ်းလှသော ကျွန်တော့်ကိုကိုသည် မေမြို့တွင်နေထိုင်သည်။
 - (၅) အသက် ၁၀၀ ကျော်ပြီဖြစ်သော ဖေဖေသည် ဘွားဘွား၏ အချစ်ဆုံးသားဖြစ်သည်။
- ၄။ အောက်ပါဝါကျများကို မည်သည့်ပုဒ်အထူးအသိုမှားကြောင်းဖော်ပြ၍ ပုဒ်အထူးအသိုမှန်အောင် ပြန်စဉ်၍ ရေးသားပါ။
- (၁) မေမေသည် အိပ်ခန်းထဲတွင် ရန်မဖြစ်ရန် သားသမီးများကို ဆုံးမသည်။
 - (၂) လှပသော မမ၏အရုပ်လေးမှာ သူ၏ဖေဖေက မွေးနေ့လက်ဆောင်အဖြစ် ပေးထားခြင်း ဖြစ်သည်။
 - (၃) အိမ်စာမပြီးသေးသောကြောင့် စိုးရိမ်နေသော မေမေသည် မောင်လေးကို အိမ်စာကူ လုပ်ပေးမည့်အကြောင်း နှစ်သိမ့်နေသည်။
 - (၄) လှပသော ဆရာကြီးမှာ သမီးတစ်ယောက်ရှိသည်။
 - (၅) ညီလေးသည် ခြင်းထဲမှ အစ်ကိုကြီးအား အဝတ်များကို ကူသိမ်းပေးနေသည်။
- ၅။ ပေးထားသည့်ပုဒ်စုများကို အထူးအသိုမှန်သည့် ဝါကျတစ်ကြောင်းဖြစ်အောင်စဉ်ပါ။
- (၁) ခူးသည် ကြာပန်းကို လှေပေါ်က
 - (၂) ဆုံးမသည် လိမ်မပြောရန် တပည့်များကို စာသင်ခန်းတွင် ဆရာက
 - (၃) တပည့်ကို ချစ်သည် လိမ္မာသော ဆရာသည်
 - (၄) အိမ်ပေါ်က ခေါ်သည် မုန့်သည်ကို ကျွန်တော်သည်
 - (၅) ဖက်ရွက်နှင့် မေမေသည် ထုပ်သည် မုန့်ဖတ်များကို

အခန်း - ၂
စာပုံစံအမျိုးမျိုး

စာရေးသားရာတွင် စာပုံစံအမျိုးမျိုးရှိပါသည်။ စာပုံစံအမျိုးမျိုးရေးရာတွင် အရေးစကားပြေ ဖြင့်လည်းရေးကြသည်။ အပြောစကားပြေ ဖြင့်လည်းရေးကြသည်။

အရေးစကားပြေမှာ ရေးဟန်ဖြင့် ရေးသော စာမျိုးဖြစ်သည်။ အပြောစကားပြေမှာ အပြော သုံးစကား၊ ပြောဟန်ဝါကျများဖြင့်ရေးသားသော ဆွေးနွေးချက်၊ မိန့်ခွန်း၊ ဝတ္ထု၊ ပြဇာတ် စသည့်စာမျိုး ဖြစ်သည်။

အရေးစကားပြေသည် စာဟန်ပေဟန်ဖြင့် အစဉ်အဆက် ရေးသားလာသော စကားပြေမျိုး ဖြစ်သည့်အတွက် စာသံပေသံပါပြီး လေးနက်ခံညားသည်ဟု ယူဆကြသည်။ ထို့ကြောင့် လူကြီး၊ မိဘ၊ အထက်အရာရှိ စသည်တို့ထံ ရေးသော ပေးစာများ၊ အစီရင်ခံစာများ၊ လုပ်ငန်းသဘောအရ ရေးသားသောစာများ၊ မှတ်တမ်းများ၊ စာပေကျမ်းဂန်များကို အရေးစကားပြေဖြင့် ရေးလေ့ရှိကြ သည်။

အပြောစကားပြေမှာမူ နေ့စဉ် ပြောဆိုနေကြသော စကားပြောဆိုပုံအတိုင်း ပြေပြစ်အောင် စီစဉ်ရေးသားထားခြင်းဖြစ်သည့်အတွက် အပြောနှင့်နီးစပ်ပြီး ပေါ့ပါးသွက်လက်သည်။ ထို့ကြောင့် စကားပြောဟန်အတိုင်းရေးသော ပေးစာများ၊ ပြောစကားများကို အပြောစကားပြေဖြင့် ရေးလေ့ ရှိသည်။ ဤသို့အားဖြင့် စာပုံစံအမျိုးမျိုးရေးနည်းများကို တင်ပြထားပါသည်။

ပေးစာ

မိတ်ဆွေအချင်းချင်း၊ မိဘနှင့်သားသမီး၊ ဆရာနှင့်တပည့်၊ အလုပ်ရှင်နှင့် အလုပ်လျှောက်သူ စသည်အချင်းချင်းဆက်ဆံရာ၌ အပြန်အလှန် စာပေးစာယူပြုခြင်းသည် အရေးပါသော လူမှုရေး လုပ်ငန်းတစ်ရပ်ဖြစ်၏။ ကျွန်ုပ်တို့သည် နေ့စဉ်လိုပင် တွေ့ဆုံဆက်ဆံ၍ မဖြစ်နိုင်သော ကိစ္စများ အတွက် စာများအပြန်အလှန် ပေးပို့ဆက်ဆံကြရသည်။ ထို့ကြောင့် လူတိုင်းပင် စာများ အပြန်အလှန် ရေးတတ်ရန် လေ့ကျင့်အပ်သည်။ စာပါအကြောင်းအရာ စာပေးပို့သူနှင့် စာ၏ရည်ရွယ်ချက်ကို လိုက်၍ ပေးစာများကို အမျိုးမျိုးခွဲခြားနိုင်၏။ အဓိကအားဖြင့် ပေးစာနှစ်မျိုးရှိ၏။

- (၁) လူမှုရေးသဘောသက်ဝင်သောပေးစာများ
- (၂) လုပ်ငန်းသဘောသက်ဝင်သောပေးစာများ

ပေးစာရေးနည်းပုံစံ

စနစ်ကျသောပေးစာများမှာ ပုံစံရှိ၏။ ပေးစာတစ်စောင်၌ ပါဝင်အပ်သောအင်္ဂါရပ်များနှင့် ပြည့်စုံရ၏။ ထို့ကြောင့် အပြန်အလှန်ပေးစာများသည် အောက်ပါအင်္ဂါရပ်များနှင့် ပြည့်စုံသောပုံစံမျိုး ဖြစ်ရမည်။

- (က) ခေါင်းစဉ်စာတန်း ။ ။ စာတစ်စောင်၏ခေါင်းစဉ်စာတန်းသည် စာရေးသူ၏နေရပ်နှင့် စာရေးသည့်ရက်စွဲကို ဖော်ပြသော အစိတ်အပိုင်းဖြစ်၏။ စာ၌ ပထမမျက်နှာ လက်ယာဘက် ထိပ်ဆုံး၌ တည်ရှိရသည်။
- (ခ) နှုတ်ခွန်းဆက် ။ ။ နှုတ်ခွန်းဆက်မှာ စာပေးပို့သူနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အမျိုးမျိုးပြောင်းလဲသုံးစွဲ ရသည်။ (မိမိထက်ရာထူးဂုဏ်ထူးကြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ဆက်ဆံရာ၌လည်းကောင်း၊ အလုပ် သဘောဆက်ဆံရာ၌လည်းကောင်း၊ “ လူကြီးမင်းခင်ဗျား၊ ” “ ဆရာကြီးခင်ဗျား ”၊ “ အတန်းပိုင် ဆရာခင်ဗျား ” စသည့် နှုတ်ခွန်းဆက်စကားများကို သုံးရမည်။ နှုတ်ခွန်းဆက် စကားသည် စာကိုမစမီ ပထမစာကြောင်း၏ လက်ဝဲဘက်အစွန်း၌ ရှိ၏။)
- (ဂ) စာကိုယ် ။ ။ စာကိုယ်ဆိုသည်မှာ ရေးသားလိုသော စာပါအကြောင်းအရာကို ဆိုလိုသည်။ စာကိုယ်တွင် အောက်ပါအချက်အလက်များကို လိုက်နာရေးသားပါ။
 - (၁) စာရေးဟန်။ ။ ရင်းနှီးသောမိတ်ဆွေချင်းရေးသားသောစာများနှင့် မိမိထက်ဂုဏ်ထူး ရာထူး အသက်ဝါကြီးရင့်သူများထံ ရေးသားသောစာများသည် အကြောင်းအရာချင်း တူစေကာမူ ရေးဟန်မတူနိုင်ချေ။ မိတ်ဆွေချင်းရေးရာ၌ စကားပြောသကဲ့သို့ ရေး

နိုင်၏။ ဂုဏ်ထူးရာထူး ကြီးမြင့်သူများထံ ရေးသောစာနှင့် အလုပ်သဘောသက်ဝင်သော ပေးစာများ၌ စကားပြောသကဲ့သို့မရေးရ။ စာရေးသားဟန်သက်သက်ဖြင့် ရေးသည်။

- (၂) အကြောင်းအရာအချက်အလက်ကိုလိုက်၍ စာပိုဒ်ခွဲပါ။
 - (၃) လွယ်ကူရှင်းလင်း၍ သိသာလွယ်သောစကားများကိုသုံးပါ။
 - (၄) မိမိဖော်ပြလိုသော အချက်အလက်အလုံးစုံပါဝင်အောင်ရေးသားပါ။
 - (၅) ပေးစာရေးရာ၌ သေသပ်သန့်ရှင်းမှုကို အထူးဂရုပြုပါ။
 - (၆) စကားအဖြတ်အတောက်၊ ဝါကျအဖြတ်အတောက်များကို ဂရုပြု၍ ရေးသားပါ။
- (ဃ) ဆုတောင်းစကားနှင့် နိဂုံးနှုတ်ဆက်စကား။ ။ အချို့စာများ၌ ဆုတောင်းစကားများဖြင့် မိမိစာကို အဆုံးသတ်ရေးသားကြ၏။ ဆုတောင်းစကားမှာ မိမိနှစ်သက်ရာ ဆုတောင်းစကားကို အသုံးပြုနိုင်၏။ (အလုပ်လျှောက်လွှာ၊ ခွင့်တိုင်စာမျိုး၌ ဆုတောင်းစကားမလိုပေ။)
- ပေးစာကို တုံးတိတ်ဖြတ်၍ အဆုံးမသတ်သင့်ပေ။ မဖြတ်သင့်ပေ။ စာရေးသူအပေါ်၌ ထားရှိသော မိမိ၏သဘောထားကို အတိုဆုံးအသုံးအနှုန်းဖြင့် ပြသရသည်။ ထိုနှုတ်ဆက်စကားကို နိဂုံးနှုတ်ဆက်စကားဟုခေါ်သည်။ ထိုစကားမှာ မိမိလက်မှတ်၏ အထက်နားတွင် ရှိရသည်။
- (င) လက်မှတ် ။ ။ စာအဆုံးတွင် စာရေးသူ၏လက်မှတ်ရေးထိုးရမည်။ လက်မှတ်မှာ စာအဆုံး လက်ယာဘက်ထောင့်တွင် ရှိရမည်။ လက်မှတ်အောက်၌ မိမိအမည်ကို ကွင်းသွင်းဖော်ပြနိုင်လျှင် ပို၍ကောင်း၏။
 - (စ) လိပ်စာ ။ ။ လိပ်စာကို စနစ်တကျရေးတတ်ရန် များစွာလိုသည်။ ပေးစာစာအိတ်၌ လက်ယာဘက်ထောင့်စွန်းတွင် (လိုအပ်လျှင်) တံဆိပ်ခေါင်းကပ်ရမည်။ လိပ်စာကို လက်ဝဲဘက်မှ စ၍ရေးရသည်။ လိပ်စာရေးရာ၌ အမည်၊ ရာထူး၊ နေရပ်၊ မြို့နှင့် (လိုအပ်လျှင်) ခရိုင်၊ ဒေသ စသည်တို့ကိုပါ ဖော်ပြရမည်။

၃၃ ၊ ဘုရင့်နောင်လမ်း

ချောက်မြို့။

၂၀၂၀ပြည့်နှစ် ၊ ဧပြီလ ၁၇ ရက်။

သူငယ်ချင်း ဖိုးခင်ညို

စာမေးပွဲတွေပြီးလို့ ကျောင်းပိတ်တာနဲ့ ချောက်မြို့ကို မင်းပြန်လာမလားလို့ ငါမျှော်လင့် ခဲ့သေးတယ်။ သင်္ကြန်မတိုင်ခင် မင်းဆီက စာရမှပဲ စာမေးပွဲအောင်စာရင်းထွက်ပြီးတဲ့နောက်မှ မင်းပြန်လာမယ်ဆိုတာသိရတယ်။ ငါတော့ မင်းနဲ့ခွဲခွာနေရတာမို့ မင်းပြန်လာရင် သင်္ကြန်တွင်း မှာ အတူတူပျော်လိုက်မဟဲ့လို့ အားခဲထားတာ အလကားဖြစ်သွားတာပေါ့။

အထူးသဖြင့် သင်္ကြန်တွင်းမှာ မင်းကို ပိုပြီးသတိရတယ် ဖိုးခင်ညိုရာ။ ဟိုး လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်က ဆိုရင် မင်းတို့ငါတို့တစ်တွေ ရေနံချောင်းသွားပြီး ရေကစားကြသေးတယ်။ မင်းမှတ်မိသေး တယ် မဟုတ်လား။ ဩဇာတောနားမှာ မော်တော်ကား ဘီးပေါက်လို့ စိတ်ညစ်ရတာကလွဲရင် တို့တစ်တွေပျော်ခဲ့ကြတယ် မဟုတ်လားကွ။

ဒီနှစ်တော့ ငါတို့တစ်တွေ ပုပ္ပားသွားကြတယ်။ ငါဖြင့်မင်းကို သိပ်သတိရတာပဲ။ ဒီနှစ် ပုပ္ပားရေသဘင်ဟာ အစည်ကားဆုံးပဲ ဖိုးခင်ညိုရေ။ တောင်သာက ကားတွေတောင်လာကြ တယ်။ ရေထွက်ပေါက်နားမှာ အများဆုံး ရေကစားကြတာပေါ့။ ရေကစားရတာထက်တောင် ကလပ်တက်ရတာက ပိုပျော်စရာကောင်းသေးတယ်။ ညနေစောင်းမှာ ပုပ္ပားကပြန်လာခဲ့တာ ညနေ ၆ နာရီလောက်မှ ချောက်ကိုရောက်ကြတယ်။ အတက်နေ့မှာတော့ မြို့ထဲမှာပဲ ရေကစား ကြတယ်။ နှစ်ဆန်းတစ်ရက်နေ့ကျတော့ ငါတို့အိမ်မှာ ဘုန်းကြီးဆွမ်းကပ်တယ်။ မင်းလဲ ရန်ကုန်မှာ တော့ အတော်ပဲပျော်လိမ့်မယ်လို့ ငါမျှော်လင့်ပါတယ်။ စာလဲ အတော်ရှည်လာပြီကွာ။

ဖိုးခင်ညိုရေ ငါတို့အိမ်သားတွေအားလုံးကလဲ မင်းကို အမှတ်ရကြပါတယ်။ စာမေးပွဲ အောင်မြင်စေဖို့လဲ အားလုံးကဆုတောင်းမျှော်လင့်ကြပါတယ်။ ဒါပါပဲသူငယ်ချင်း။

ရွှင်လန်းချမ်းမြေ့ပါစေကွာ
အစဉ်သတိရလျက်
ထွန်းနောင်

နေ့စဉ်မှတ်တမ်း

နေ့စဉ်မှတ်တမ်းဆိုသည်မှာ တစ်နေ့တာ အဖြစ်အပျက်၊ အကြောင်းအရာကို အဖြစ်မှန်အတိုင်း လက်ရေးလက်သားနှင့်ရေးသားထားသည့် ‘စာ’ ဖြစ်သည်။

နေ့စဉ်မှတ်တမ်း ရေးသားနိုင်ရန် အောက်ပါအလေ့အကျင့်ကောင်းများ လိုအပ်ပါသည်။

- (၁) ပထမဆုံးနည်းလမ်းမှာ တိုတိုထွာထွာအချက်လေးများကို မှတ်သားတတ်သည့် အလေ့အကျင့်မှ စရမည် ဖြစ်သည်။
- (၂) အလေ့အကျင့်ရပြီဆိုလျှင် တစ်နေ့တာမှာ တွေ့ကြုံခဲ့ရသည့် အဓိကအကြောင်းအရာများ ထဲမှ အဓိကကျသည့် အချက်အလက်များကို စာမျက်နှာပေါ်၌ အကြမ်းမှတ်သားသည့် အလေ့အကျင့်သို့ ပြောင်းကြည့်ရမည်ဖြစ်သည်။
- (၃) အကြမ်းမှတ်သည့်အခါ လက်ရေးလက်သား ပီသရန်၊ အကြောင်းအရာမှန်ကန်ရန်၊ လိုရင်းကို တိတိကျကျရေးရန် လိုပါသည်။
- (၄) ရေးသည့်အခါ၌လည်း မိမိ၏ တစ်နေ့တာအတွေ့အကြုံများထဲကမှ အဓိကအချက်များဖြစ်သည့် “မိမိ၊ ကျောင်း၊ အိမ်၊ ခရီး၊ နေရာ၊ မိတ်ဆွေ” များကို ရေးမှတ်ထားရမည်ဖြစ်ပါသည်။
- (၅) ထို့နောက် တစ်ချက်နှင့်တစ်ချက် ကြောင်းကျိုးဆီလျော်မှုရှိအောင်၊ အချက်တစ်ချက်နှင့် တစ်ချက် အပ်ချည်နှင့် ဖွဲ့သီထားသလို အစီအစဉ်တကျဖြစ်အောင် ရေးသားရန်လိုပါသည်။

ပုံစံကျသည့် နေ့စဉ်မှတ်တမ်းတစ်စောင်ကို ရေးသားရာတွင်

- (၁) မည်သည့်နေ့၌ မည်သည့်အကြောင်းအရာ ဖြစ်ခဲ့သည်ကို သိရှိရန်အတွက် အချက်အလက် များ၏အပေါ်ဘက် ညာဘက်ထောင့်မှာ “နှစ်၊ လ၊ ရက်၊ နေ့” များကို တိတိကျကျ မှတ်တမ်း ထိုးရမည်ဖြစ်သည်။
- (၂) မိမိ၏အမြတ်တနိုးတန်ဖိုးထားအပ်သောနေ့စဉ်မှတ်တမ်းသည် မိတ်ဆွေတစ်ယောက်နှင့် တူသည်ဟု မှတ်ထားရပါမည်။ ထို့ကြောင့် စာမျက်နှာ၏အပေါ်ဘက် ဘယ်ဘက်ထောင့် တွင် “ကျွန်ုပ်၏နေ့စဉ်မှတ်တမ်း၊ ကျွန်ုပ်၏တစ်နေ့တာ အမှတ်တရများ” စသည့် အမည် ပေးရမည် ဖြစ်ပါသည်။
- (၃) မှတ်တမ်းများကို ရေးသွင်းသည့်အခါ မိမိကိုယ်တိုင် အမှတ်တမဲ့ကြုံတွေ့ ခံစားရသည့် အကြောင်းအရာ အဖြစ်အပျက်လေးများကို အခြေခံသည့် ဝါကျတိုလေးများနှင့် ရိုးရိုး ရှင်းရှင်း ရေးရမည်ဖြစ်သည်။

- (၄) ရေးသည့်အခါ၌ မိမိ၏တစ်နေ့တာ အတွေ့အကြုံများထဲကမှ ကောက်နုတ်ထားသည့် အဓိက အချက်များကိုသာ ဦးတည်၍ ရေးရမည်ဖြစ်သည်။ သာဓကပြရမည်ဆိုလျှင် “မိမိအကြောင်း၊ အိမ်အကြောင်း၊ ကျောင်းအကြောင်း၊ သူငယ်ချင်းအကြောင်း၊ သွားခဲ့သည့်ခရီးအကြောင်း” စသည့် အရေးကြီးသည်များကို ဦးစားပေး၍ ရေးရမည်ဖြစ်သည်။
- (၅) မိမိအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မှတ်တမ်းပြုသည့်အခါ၌ ယနေ့ကြုံတွေ့ရသည့် အဖြစ်အပျက် အကြောင်းအရာများမှတစ်ဆင့် မိမိ၏ခံစားမှုများကို ဖော်ပြနိုင်သည်အထိ ရေးပြရန်လိုအပ် ပါသည်။
- (၆) နေ့စဉ်မှတ်တမ်းရေးသားရာတွင် ရှင်းလင်းပြေပြစ်သည့် အရေးသားကောင်းဖြစ်ရန် လိုပါ သည်။ ထို့ကြောင့်ရေးသည့်အခါတွင် အဖွဲ့အနွဲ့များ၊ အလင်္ကာများ၊ ဥပမာများနှင့် သွယ်ဝိုက် ၍ရေးသားထားသည်များကို တတ်နိုင်သမျှ ရှောင်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

DBE BOX - Copyright Protected

အခန်း - ၃
စာအရေးအသားအတတ်ပညာ

စာကိုရေးသားရာတွင် သဒ္ဒါအသုံးမှန်ကန်ခြင်း၊ စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံမှန်ကန်ခြင်း၊ ဝါကျအထားအသိုမှန်ကန်ခြင်းတို့သည် အခြေခံလိုအပ်ချက်များဖြစ်ပြီး ပို၍အဆင့်မြင့်သည့် စာအရေးအသားအတတ်ပညာ နည်းနာများလည်း ရှိပါသည်။ ထိုနည်းနာများအနက် အဓိကကျသည့်နည်းနာများမှာ သဒ္ဒါလင်္ကာရမြောက်အောင်ရေးဖွဲ့နည်း၊ အတ္ထာလင်္ကာရမြောက်အောင်ရေးဖွဲ့နည်းနှင့် ရသမြောက်အောင်ရေးဖွဲ့နည်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

သဒ္ဒါလင်္ကာရသည် စကားတန်ဆာဆင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အတ္ထာလင်္ကာရသည် အနက်တန်ဆာဆင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သဒ္ဒါလင်္ကာရမြောက်အောင်ရေးဖွဲ့ခြင်းသည် ဂုဏ်မြောက်အောင်ရေးဖွဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အတ္ထာလင်္ကာရမြောက်အောင်ရေးဖွဲ့ခြင်းသည် အလင်္ကာဖြင့် အနက်တန်ဆာဆင် ရေးဖွဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ရသမြောက်အောင်ရေးဖွဲ့ခြင်းသည် ရသကိုးပါးအနက် ရသတစ်ပါးပါးကို ဖြစ်စေ၊ ရသအများကိုဖြစ်စေ ပေါ်လွင်စေပြီး ရသအာနိသင်ရရှိအောင် ရေးဖွဲ့သောနည်းဖြစ်ပါသည်။ ယခု ဒသမတန်းသင်ခန်းစာတွင် သဒ္ဒါလင်္ကာရမြောက်အောင် ရေးဖွဲ့နည်းကို ထည့်သွင်းထားခြင်းမရှိသေးပါ။ အနက်တန်ဆာဆင်ခြင်းဖြစ်သည့် အလင်္ကာငါးမျိုးနှင့် ရသကိုးပါးတို့အကြောင်းကို ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

အလင်္ကာနှင့် ရသတို့၏ သဘောသဘာဝကို ကျေကျညက်ညက်သိရှိပါက စာဆိုများရေးသားထားသည့်စာများကို လေ့လာရာတွင် စာဆို၏စာအရေးအသားအတတ်ပညာကို ခန့်မှန်းနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး စာ၏အနှစ်သာရကို ပိုမိုသိမြင်လာမည်ဖြစ်သည်။ မိမိကိုယ်တိုင် စာပေဖန်တီးရေးသားရာတွင် လဲ အဆိုပါနည်းနာများကို စမ်းသပ်အသုံးပြုရေးသားခြင်းဖြင့် ဆန်းသစ်သော စာပေလက်ရာများကို တီထွင်ရေးသားနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ အလင်္ကာကိုလေ့လာရာတွင် စာ၏ဆိုလိုချက်ကို ထက်ထက်မြက်မြက် ဖြစ်အောင် ပို့ဆောင်ပေးသော အဆင်တန်ဆာအဖြစ် သင်ယူသင့်ပါသည်။ အလင်္ကာကို လေ့လာသင်ယူရာတွင် စာအဆက်အစပ်မရှိဘဲ အလင်္ကာစကားချည်းသက်သက်ကိုကွက်၍ လေ့လာသင်ယူခြင်းကို ရှောင်ကြဉ်သင့်ပါသည်။

ရသသဘောကို လေ့လာရာတွင် မိမိကြုံတွေ့နေရသည့် လူ့လောကကိစ္စ၊ ဘဝအဖြစ်အပျက်တို့၌ ဝမ်းမြောက်ထိုက်သောအရာကို ဝမ်းမြောက်ရမှုန်းသိလာအောင်၊ သနားထိုက်သောအရာအတွက် သနားရမှုန်းသိလာအောင်၊ အားတက်ထိုက်သောအရာအတွက် အားတက်ရမှုန်းသိလာအောင်၊ ရဲရင့်

ထိုက်သောအရာအတွက် ရဲရင့်ရမှုန်းသိလာအောင်၊ အံ့ဩထိုက်သောအရာအတွက် အံ့ဩရမှုန်းသိ
 လာအောင်၊ ချစ်မြတ်နိုးထိုက်သောအရာအတွက် ချစ်မြတ်နိုးရမှုန်းသိလာအောင်၊ စက်ဆုပ်ထိုက်သော
 အရာအတွက် စက်ဆုပ်ရမှုန်းသိလာအောင်၊ ချီးကျူးထိုက်သောအရာအတွက် ချီးကျူးရမှုန်းသိလာအောင်၊
 ကဲ့ရဲ့ထိုက်သောအရာအတွက် ကဲ့ရဲ့ရမှုန်းသိလာအောင် လေ့လာသင်ယူသင့်သည်။ ယင်းသည်ပင်
 ရသကိုးပါးကပေးသော ရသအာနိသင်ဖြစ်သည်။ ရသအာနိသင်ကြောင့် ကျောင်းသားတို့သည် သူ
 ဘဝပတ်ဝန်းကျင်ကို သူ့ခံစားမှုအသိဖြင့် သတိမမိ၍ အမှားအမှန်၊ အကောင်းအဆိုး၊ အကျိုးအပြစ်
 တို့ကို သဘောပေါက်လာနိုင်သည်။ ထိုသို့သော ရသများပေါ်ပေါက်အောင် ဖန်တီးရေးဖွဲ့ခြင်းသည်
 အဆင့်အတန်းမြင့်သော စာရေးနည်းအတတ်ပညာဖြစ်သည်။

DBE BOX - Copyright Protected

အလင်္ကာ

‘အလင်္ကာ’ကျမ်းများ၏ အလိုအရ စာပေအဖွဲ့တစ်ခုသည် အမျိုးသမီးကလေးတစ်ဦး၏ ကိုယ်ခန္ဓာနှင့်တူ၍ အပြစ်ဒေါသများသည် အဆင်းမလှခြင်း၊ နူးနာစွဲခြင်း၊ အကျင့်ယုတ်ခြင်းစသော အပြစ်အနာများနှင့်တူသည်။ အပြစ်ဒေါသမလွတ်သောအဖွဲ့သည် ထိုအပြစ်အနာများရှိသော အမျိုးသမီးနှင့် တူပါသည်။ အပြစ်ဒေါသကင်းသောအဖွဲ့သည် အပြစ်အနာကင်းသော ပင်ကိုချော အမျိုးသမီးနှင့် တူပေသည်။

စာပေအဖွဲ့တစ်ခုသည် ဒေါသလည်းကင်း၊ ဂုဏ်လည်းမြောက်၊ အတ္ထာလင်္ကာရများနှင့်လည်း ပြည့်စုံလျှင် ပင်ကိုကလည်းချော၊ လိမ်လည်းလိမ္မာ၊ အဆင်တန်ဆာနှင့်လည်း ပြည့်စုံသော အမျိုးသမီး ကလေးကဲ့သို့ အလွန်နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းပြီး ပညာရှိတို့၏စိတ်ကို ယိုဖိတ်တပ်မက်စေနိုင်သော အစွမ်း ရှိမည်ဖြစ်ကြောင်း ဥပမာဆောင်ထားပုံကိုကြည့်လျှင် သဒ္ဒါလင်္ကာရဟုခေါ်သော စကားတန်ဆာ၊ အတ္ထာ လင်္ကာရခေါ် အနက်တန်ဆာများ၏ အရေးပါပုံကို သိရှိနိုင်ပါသည်။

အတ္ထာလင်္ကာရနည်းနာများကို အလင်္ကာကျမ်းများတွင် အကျယ်တဝင့်ပြထားပါသည်။ အချုပ် အားဖြင့်ဆိုရလျှင် တိုက်ရိုက်ဖွဲ့ဆိုသော သဘာဝဝုတ္တိအလင်္ကာနည်းငါးနည်းနှင့် သွယ်ဝိုက်ဖွဲ့ဆိုသော ဝက်ဝုတ္တိအလင်္ကာနည်း သုံးဆယ့်ငါးနည်းဟူ၍ ရှိပါသည်။

သွယ်ဝိုက်ဖွဲ့ဆိုသော ဝက်ဝုတ္တိအလင်္ကာနည်း သုံးဆယ့်ငါးနည်းအနက် အလွန် အသုံးများသော “ဥပမာအလင်္ကာ” နည်းနာများအကြောင်းကို စတင်ဆွေးနွေးပါမည်။

ဥပမာအလင်္ကာ

အသုံးတွင်ကျယ်သော အလင်္ကာဖြစ်သည်။

မည်မျှအသုံးတွင်ကျယ်သနည်းဆိုလျှင် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကစ၍ သာမန်လူများ အထိ အသုံးပြုသော အလင်္ကာဖြစ်သည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။ ဘုရားရှင်သည် သတ္တဝါဝေနေယျကို တရားဒေသနာများဟောကြားတော်မူရာတွင် ထင်လွယ်မြင်လွယ်ဖြစ်အောင် ဥပမာအလင်္ကာ အမျိုးမျိုး အသုံးပြု၍ ဟောကြားတော်မူခဲ့သည်။

“မပြစ်မှားထိုက်သူကို ပြစ်မှားမိပါက ထိုမကောင်းမှုသည် ပြစ်မှားသူထံသို့သာ ပြန်လည် ကျရောက် တတ်သည်” ဟူသော သဘောကို “လေညာသို့လွင့်သော မြူမှုန်သည် လွင့်သူထံသို့သာ ပြန်ရောက် သကဲ့သို့” ဟု ဘုရားရှင်က ဥပမာပေးတော်မူခဲ့သည်။

မည်မျှပေါ်လွင်ပါသနည်း။

“မေမေမျက်နှာသည် လပြည့်ဝန်းကဲ့သို့ ကြည်လင်လှပါသည်။”

ဤဥပမာတွင် အဓိကပြောလိုသည့်အကြောင်းသည် မေမေအကြောင်းဖြစ်သည်။ ထို အဓိက ပြောလိုသောအရာကို အနှိုင်းခံ (ဥပမေယျ) ဟု ခေါ်သည်။ မေမေကို ဘာနှင့်နှိုင်းပြသနည်း။ လပြည့်ဝန်းနှင့် နှိုင်းပြသည်။

ထိုသို့နှိုင်းပြသော အရာကို အနှိုင်း (ဥပမာန) ဟု ခေါ်သည်။ မေမေနှင့် လပြည့်ဝန်းသည် မည်သည့်ဂုဏ်ချင်းတူသနည်း။ ကြည်လင်သော ဂုဏ်ချင်းတူသည်။

ထို “ကြည်လင်ခြင်း”ကို တူသောဂုဏ်ဟုခေါ်သည်။

မေမေနှင့် လပြည့်ဝန်းတူကြောင်း မည်သည့်စကားကပြသနည်း။ “ကဲ့သို့” ဟူသော စကားက ပြသည်။ ထိုစကားကို အနှိုင်းပြစကား (ဥပမာဇောတက)ဟု ခေါ်သည်။ “ကဲ့သို့” သာမက “နှယ်၊ သဖွယ်၊ လို၊ တူ၊ အလားသဏ္ဍာန်” စသည့် အနှိုင်းပြစကားအမျိုးမျိုးရှိသေးသည်။

ကဗျာမှာဖြစ်စေ၊ စကားပြေမှာဖြစ်စေ တွေ့ရသောဥပမာအလင်္ကာများကို သဘောပေါက် နားလည်ပြီးနောက် ထိုဥပမာအလင်္ကာသည် သက်ဆိုင်ရာ ကဗျာ၊ စကားပြေတို့ကို မည်သို့မည်ပုံ အထောက်အကူပြုကြောင်း၊ မည်သို့မည်ပုံ အားဖြည့်ပေးကြောင်းကို ဆက်စပ်ကြည့်သင့်ပါသေးသည်။ သို့မှသာ ထိုအလင်္ကာ၏ ဂုဏ်သည် ထင်ရှားလာပါလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။

ရူပကအလင်္ကာ

ဥပမာအလင်္ကာနည်းတူ အသုံးတွင်ကျယ်သော အလင်္ကာတစ်မျိုးမှာကား ရူပကအလင်္ကာ ဖြစ်သည်။ စင်စစ်ရူပကအလင်္ကာသည် ဥပမာအလင်္ကာနှင့် အခြေခံသဘောချင်းတူသည်။ ရူပက အလင်္ကာတွင်လည်း ဥပမာအလင်္ကာကဲ့သို့ပင် အဓိကဖော်ပြလိုသော အနှိုင်းခံ (ဥပမေယျ) နှင့် ထို အနှိုင်းခံနှင့် နှိုင်းပြသော အနှိုင်း (ဥပမာန) တို့ ပါဝင်သည်ပင်ဖြစ်သည်။ ထို အနှိုင်းခံနှင့် အနှိုင်း တို့တွင် တူသောဂုဏ် တစ်ခုခုရှိသည်သာဖြစ်သည်။

သို့သော် ဥပမာအလင်္ကာမှာကဲ့သို့ အနှိုင်းခံနှင့် အနှိုင်းကို နှစ်ခုမကွဲစေဘဲ တစ်ခုတည်း၊ တစ်သားတည်း၊ တစ်ထပ်တည်းဖြစ်အောင် ဖွဲ့စည်းခြင်းကား ရူပကအလင်္ကာ၏ ထူးခြားချက်ဖြစ်သည်။

“ပညာသည် ဆီမီးကဲ့သို့ တထိန်ထိန် တည်းညီး ထွန်းတောက်၏” ဟူသော ဝါကျသည် ဥပမာအလင်္ကာဝါကျဖြစ်သည်။ ပညာ (အနှိုင်းခံ)နှင့် ဆီမီး(အနှိုင်း) ထွန်းတောက်ခြင်း (တူသောဂုဏ်) ဟူသော ဉာဏ်တူမှုကို အခြေခံပြု၍ ခိုင်းနှိုင်းခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသို့ မဆိုဘဲ “ပညာ ဆီမီးသည် တထိန်ထိန်တည်းညီး ထွန်းတောက်၏” ဟု ဆိုလိုက်သောအခါ “ပညာ”နှင့် “ဆီမီး”သည် ကွဲပြား မနေတော့ဘဲ တစ်သားတည်း၊ တစ်ထပ်တည်းဖြစ်သွားသည်။ ဥပမာအလင်္ကာတွင် ပညာနှင့်ဆီမီးသည်

ဂုဏ်ချင်းတူသော်လည်း ခြပ်ဝတ္ထုချင်းမတူ။ ရူပကအလင်္ကာတွင်ကား ပညာနှင့် ဆီမီးသည် ဂုဏ်ချင်း တူသွားသည်။ ခြပ်ဝတ္ထုချင်းလည်း တူသွားသည်။ ပညာသည်ဆီမီး၊ ဆီမီးသည်ပညာ တစ်သားတည်း ဖြစ်သွားသည်။

ဥပမာအလင်္ကာတွင် ပညာနှင့်ဆီမီးသည် တူသည့်အဆင့်သာရှိသည်။ ရူပကအလင်္ကာ တွင်မူ ပညာသည်ပင် ဆီမီးဖြစ်သွားတော့သည်။ ဥပမာအလင်္ကာတွင် တူကြောင်းသာ ပြသော်လည်း ရူပကအလင်္ကာတွင်မူ တကယ်ဖြစ်နေသကဲ့သို့ ပြသည်။ ထို့ကြောင့် ရူပကအလင်္ကာက ပို၍ ခွန်အား ရှိသည်ဟု ဆိုကြသည်။

ရူပကအလင်္ကာကို လေ့လာရာ၌ ရူပကအလင်္ကာဟု သိရုံသာမက ထိုအလင်္ကာ၏တန်ဖိုး၊ ထို အလင်္ကာ၏ နေရာကိုပါ ချင့်တွက်သုံးသပ်ရန်လိုပါသည်။ ကဗျာတစ်ပုဒ် စကားပြေတစ်ပုဒ်တွင် သုံးထားသော ရူပကအလင်္ကာတစ်ခုသည် အပိုအဆင်တန်ဆာ သက်သက်မျှမဟုတ်ပါ။ ထိုစကားပြေထဲ တွင် တစ်သားတည်း ပါဝင်ဖွဲ့ယှက်နေသော အစိတ်အပိုင်းဖြစ်ပါသည်။ ထို အလင်္ကာပါဝင်ဖွဲ့ယှက် နေသည့်အတွက် ထိုကဗျာ၊ ထိုစကားပြေမည်မျှ အသက်ဝင်သွားပါသနည်း၊ မည်မျှပေါ်လွင်ထင်ရှား သွားရပါသနည်း၊ မည်မျှနှစ်သက်ဖွယ် ဖြစ်သွားရပါသနည်း၊ အချုပ်ဆိုရလျှင် ရူပကအလင်္ကာကို သက်ဆိုင်ရာကဗျာ၊ စကားပြေမှ ဆွဲထုတ်ပြီး စိစစ်ကြည့်ရုံ သာမက သက်ဆိုင်ရာကဗျာ၊ စကားပြေ နှင့် တစ်သားတည်း ဆက်စပ်ကြည့်ရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။

အတိသယဝုတ္တိအလင်္ကာ

အလင်္ကာများကို အမျိုးအစားခွဲမည်ဆိုလျှင် ယေဘုယျအားဖြင့် နှစ်မျိုးခွဲနိုင်ပါသည်။ တိုက်ရိုက် ဖွဲ့သောအလင်္ကာနှင့် သွယ်ဝိုက်ဖွဲ့သော အလင်္ကာဟူ၍ဖြစ်သည်။ တိုက်ရိုက်ဖွဲ့သော အလင်္ကာသည် သဘာဝအတိုင်း မုချသဘောကို ပြခြင်းဖြစ်သည့်အတွက် သဘာဝဝုတ္တိအလင်္ကာဟုခေါ်သည်။ တိုက်ရိုက်မဟုတ်ဘဲ သွယ်ဝိုက်ဖွဲ့သောအလင်္ကာကို ဝက်ဝုတ္တိအလင်္ကာဟုခေါ်သည်။ အလင်္ကာ ကျမ်းများတွင် ဝက်ဝုတ္တိအလင်္ကာ သုံးဆယ့်ငါးမျိုးဟူ၍ ခွဲခြားပြလေ့ရှိသည်။ ဝက်ဝုတ္တိ အလင်္ကာမျိုးခွဲ များထဲမှ ကျောင်းသားများသိဖို့လိုအပ်သော အလင်္ကာတစ်မျိုးမှာ အလွန်အကဲဖွဲ့ဆိုသော အလင်္ကာ ဖြစ်သည်။ အတိသယဝုတ္တိအလင်္ကာဟုခေါ်ပါသည်။

ဗုံကြီးသံတစ်ပုဒ်တွင် ဗုံတီးသည့် ဗုံတော်သားတစ်ယောက်က ကောက်စိုက်သမကလေး တစ်ယောက်ကို “ရွှေနားတောင်းကိုလ ဗုံခေါင်းလောက်ဝတ်စေမယ်” ဟု ပြောဟန်ဖွဲ့ထားသည်။ ဗုံခေါင်း လောက်ကြီးသော နားတောင်းကြီးဝတ်ဆင်စေမည်ဟု လွန်လွန်ကဲကဲဖွဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ မြန်မာ စကားပုံများထဲမှ “မာလျှင်သံချောင်း ပျောလျှင်ဖယောင်း” ဟူသော စကားပုံမျိုးသည် အလားတူပင်ဖြစ် သည်။

ဖွဲ့စည်းပုံအရ ဥပမာအလင်္ကာ၊ ရူပကအလင်္ကာများ ဖြစ်ချင်ဖြစ်နေပါစေ။ လွန်လွန်ကဲကဲ ပြောသည့်သဘောက ထင်ရှားနေလျှင် အတိသယဝုတ္တိအလင်္ကာဟု ကောက်ယူသင့်ပါသည်။ ဦးပုညက “ စက္ကဝါတင်းတောင်း”ဟု ဖွဲ့ဖူးပါသည်။ တင်းတောင်းနှင့်စကြဝဠာကို ထပ်တူပြုထားခြင်းဖြစ်သည်။ ရူပက အလင်္ကာသဘောကိုဆောင်ပါသည်။ သို့သော်တင်းတောင်းကြီးမားပုံကို လွန်လွန်ကဲကဲ ပြောဆိုလိုရင်းဖြစ်သည့်အတွက် အတိသယဝုတ္တိအလင်္ကာဟုပင် ကောက်သင့်ပါသည်။

ဝင်္ကဝုတ္တိအလင်္ကာ

ဝင်္ကဝုတ္တိအလင်္ကာ၏နယ်ပယ်သည် ကျယ်ဝန်းလှပါသည်။ တိုက်ရိုက်မဆိုဘဲ သွယ်ဝိုက်ဆိုပုံ အမျိုးမျိုးရှိနိုင်ခြင်းကြောင့် ဤသို့ကျယ်ဝန်းခြင်းဖြစ်သည်။ ဤနေရာတွင် အရေးကြီးသောအချက်မှာ “သွယ်ဝိုက်ဖွဲ့ဆိုမှု”ပင်ဖြစ်သည်။ မူလကသွယ်ဝိုက်သော သဘောရှိခဲ့သော်လည်း နေ့စဉ်သုံး စကားထဲတွင် အသားကျအနည်ထိုင်နေပြီး သွယ်ဝိုက်သောသဘော မသက်ရောက်တော့ဘဲ တိုက်ရိုက်သဘောဆောင်နေသော စကားမျိုးကို ဝင်္ကဝုတ္တိအလင်္ကာဟူ၍ ကောက်ယူမိလျှင် မသင့်တော်ဘဲ ရှိတတ်ပါသည်။ “စိတ်ညစ်”ဆိုသောစကားသည် ညစ်နွမ်းတတ်သော အကောင်အထည် အရာဝတ္ထု၏သဘောကို အကောင်အထည်မရှိသော စိတ်ဆီသို့ ပြောင်းရွှေ့တင်စားခြင်းဖြစ်သဖြင့် မူလက သွယ်ဝိုက်သောသဘောဆောင်ခဲ့ပါလိမ့်မည်။ သို့သော်ယခုဆိုသော “စိတ်ညစ်” ဟူသော စကားသည် နေ့စဉ်သုံးစကား၊ တိုက်ရိုက်စကားဖြစ်နေပြီဖြစ်သည်။ ထိုစကားမျိုးကို ဝင်္ကဝုတ္တိအလင်္ကာ ဟု မကောက်ယူသင့်ပါ။

မြည်သံစွဲအလင်္ကာ

မြည်သံစွဲအလင်္ကာမှာမူ ဝင်္ကဝုတ္တိအလင်္ကာ ၃၅ မျိုးတွင် မပါဝင်ပါ။ ပါဠိဘာသာတွင် “အနုကရဏ” သဒ္ဒါဟူ၍ ခေါ်ပါသည်။ “မိုးအုန်းအုန်း၊ လေတရွန်းရွန်း၊ ဝုန်းဝုန်းမြေသို့လေ” စသည်တို့ကဲ့သို့ မြည်သံများ ထည့်သွင်းဖွဲ့ဆိုသော အဖွဲ့များဖြစ်ပါသည်။

ရသ

ရသသည် ပါဠိစကားဖြစ်ပြီး အရသာဟု မြန်မာမှုပြုခဲ့ကြသည်။ ယောမင်းကြီးဦးဖိုးလှိုင်က ထိုအရသာ၏သဘောကို ဖွင့်ဆိုရာတွင် ပျားရည်ထောပတ်တို့ကို စားသောအခါ နှစ်သက်သာယာသကဲ့သို့ စိတ်ထဲတွင် နှစ်သက်သာယာသည့်သဘောဖြစ်ကြောင်း ဥပမာပေး၍ ဖွင့်ဆိုခဲ့သည်။ ပျားရည်ထောပတ်စားရသောအခါ လျှာမှာအရသာပေါ်ပြီး နှစ်သက်သာယာသွားသကဲ့သို့ စာပေအရေးအဖွဲ့တစ်ခုကို ဖတ်လိုက်ရသောအခါ စိတ်ထဲမှာနှစ်သက်သာယာသွားခြင်းသည်ရသ၏သဘောပင်ဖြစ်သည်။ စင်စစ် ရသဟူသည်မှာ နှစ်သက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ရသစာပေဟူသည်မှာ ရသကိုးပါးရှိသည့်အနက် အနည်းဆုံး ရသတစ်ပါးပါသောစာဖြစ်သည်။ ရသစာပေသည် စာဖတ်သူတို့အား ခံစားမှုရသတစ်မျိုးမျိုးကို ပေးစွမ်းနိုင်သည်။ စာပေရသကို ရသစာပေများ၌သာ ခံစားရနိုင်သည်။ “ဟင်းခွက် တစ်ခွက်တွင် ဆားသည် အဓိက ဖြစ်သကဲ့သို့ ရသစာပေတွင် ‘ရသ’သည် အဓိကဖြစ်သည်။ ရသ ၉ ပါးတို့မှာ -

- (၁) ချစ်ခင်နှစ်သက်ခြင်းကိုဖြစ်စေသည့် သိင်္ဂီရရသ
- (၂) ရယ်မောပျော်ရွှင်ခြင်းကို ဖြစ်စေသည့် ဟဿရသ
- (၃) သနားခြင်းကိုဖြစ်စေသည့် ကရုဏာရသ
- (၄) ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်ခြင်းကိုဖြစ်စေသည့် ရုဒ္ဒရသ
- (၅) ရဲရင့်တက်ကြွခြင်းကိုဖြစ်စေသည့် ဝီရရသ
- (၆) ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ခြင်းကိုဖြစ်စေသည့် ဘယာနကရသ
- (၇) စက်ဆုပ်ရွံရှာခြင်းကိုဖြစ်စေသည့် ဝိဘစ္ဆရသ
- (၈) အံ့ဩခြင်းကိုဖြစ်စေသည့် အဗျူတရသ
- (၉) ငြိမ်းအေးကြည်နူးခြင်းကိုဖြစ်စေသည့် သန္တရသ

တို့ ဖြစ်ပါသည်။

သိင်္ဂီရရသ

စာထဲပေထဲတွင် မောင်နှင့်မယ်တို့၏ ချစ်ခြင်းအကြောင်းကို ဖွဲ့ဆိုထားသော အဖွဲ့တို့သည် သိင်္ဂီရရသကို ဖြစ်ပေါ်စေသည့် ခံစားမှုကိုပေးစွမ်းနိုင်သော အဖွဲ့များဖြစ်သည်။ အမိနှင့်သား၊ မောင်နှင့်နမ၊ ဆရာနှင့်တပည့်ကဲ့သို့ ၅၂၈ သွယ်မေတ္တာဘွဲ့ကိုဖွဲ့လျှင် ဝစ္ဆလရသမြောက်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အလှဘွဲ့များကိုဖွဲ့လျှင် ‘သန္တရသ’မြောက်သည်ဟုလည်းကောင်း အလင်္ကာကျမ်းများတွင်ဖော်ပြသည်။

ဟဿရသ

ပုံမှန်အပြုအမူ၊ အပြောအဆို၊ အတွေ့အကြုံများအတိုင်း မဟုတ်ဘဲ ပုံမှန်မဟုတ်သော အပြုအမူ၊ အပြောအဆို၊ အတွေ့အကြုံများအကြောင်းကို စိတ်နှလုံးရွှင်မြူးဖွယ် ရေးသားထားသောအဖွဲ့တို့မှာ ဟဿရသကို ဖြစ်ပေါ်ခံစားစေသောအဖွဲ့များ ဖြစ်ပါသည်။

ကရုဏာရသ

အကြောင်းအရာ၊ အဖြစ်အပျက်တစ်ရပ်ကို စာနာသနားဖွယ်၊ ကြေကွဲဝမ်းနည်းဖွယ်၊ စိတ်နှလုံး ထိခိုက်ဖွယ် ဖြစ်အောင် ရေးသားထားသောအဖွဲ့သည် ကရုဏာရသမြောက်အဖွဲ့ ဖြစ်ပါသည်။

ဘယာနကရသ

ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ဖွယ်မြင်ကွင်း၊ အဖြစ်အပျက်၊ စိတ်အခြေအနေစသည့် အကြောင်းအရာ တို့ကို အသည်းတထိတ်ထိတ်၊ ရင်တဖိုဖိုဖြစ်အောင်၊ ကြောက်စရာလန့်စရာကောင်းအောင် ရေးဖွဲ့ ထားသော အဖွဲ့တို့သည် ဘယာနကရသမြောက် အဖွဲ့များ ဖြစ်ပါသည်။

ဝိဘစ္ဆရသ

စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ်မြင်ကွင်း၊ စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ်ဇာတ်ဆောင်တို့၏ ကိုယ်၊ နှုတ်၊ နှလုံး သုံးပါး သော အမူအရာများ၊ ရွံရှာဖွယ် ချွဲ၊ သလိပ်တို့အကြောင်းကို ရေးသားထားသောအဖွဲ့တို့သည် ဝိဘစ္ဆရသမြောက်အဖွဲ့ ဖြစ်ပါသည်။

ရဒ္ဒရသ

ကြမ်းကြုတ်ခက်ထန်စွာ ပြုမူသောအပြုအမူများ၊ အပြောအဆိုများ၊ တိုက်ခိုက်လှုပ်ရှားမှုများ ကို ဖွဲ့ဆိုထားသော အဖွဲ့တို့သည် ရဒ္ဒရသမြောက်သော အဖွဲ့များဖြစ်သည်။

ဝီရရသ

လုံ့လဝီရိယကို အရင်းခံ၍ တက်ကြွစွာ အားထုတ်ကြိုးပမ်းသော အပြုအမူ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ရင်ဆိုင် ပြုမူသော အပြုအမူတို့ကို ရေးသားထားသည့် အဖွဲ့သည် ဝီရရသမြောက်အဖွဲ့ဖြစ်သည်။

အဗ္ဗတရသ

သာမန်ဖြစ်ပျက်စဉ်တို့ထက် ကျော်လွန်၍ အလွန်အမင်း အံ့ဩဖွယ်ဖြစ်အောင် အဆန်းတကြယ် ရေးသားထားသောအဖွဲ့တို့သည် အဗ္ဗတရသမြောက်အဖွဲ့များ ဖြစ်သည်။

သန္တရသ

လောကုတ္တရာနှင့်ဆိုင်သော တည်ငြိမ်အေးချမ်းသည့် အကြောင်းအရာ၊ အဖြစ်အပျက်နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၏ သာယာလွမ်းမောဖွယ်မြင်ကွင်းတို့သည် စိတ်အေးငြိမ်းသာယာမှုကို ပေးစွမ်းသည့် သန္တရသမြောက် အဖွဲ့များဖြစ်သည်။

စာပေအဖွဲ့အနွဲ့တို့မှ 'ရသ' ကို ကောက်ယူရာတွင် 'ဂုဏ်၊ အလင်္ကာ'တို့ကို ဖော်ထုတ်သကဲ့သို့ 'စကားအသုံးအနှုန်း'၊ 'အနက်အဓိပ္ပာယ်'၊ 'အချက်အလက်'တို့အပေါ်မူတည်၍ ကောက်ယူ၍မရဘဲ စာဖတ်သူတို့၏ စိတ်အခြေအနေပေါ်မူတည်၍သာ ရသကို ကောက်ယူရခြင်း ဖြစ်သည်။ စာပေ တစ်ရပ်ကို ဖတ်ရှုခံစားပြီးနောက် စိတ်ထဲ၌ နှစ်သက်သာယာသွားလျှင် ထိုအဖွဲ့ကိုရသမြောက် အဖွဲ့ဟု သတ်မှတ်ပါသည်။ 'ရသ'သည် ဖတ်ရှုသူ၏ စိတ်အခြေအနေကိုလိုက်၍ အမျိုးမျိုးကွဲပြားနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် စာပေအဖွဲ့အနွဲ့ တစ်ရပ်မှ 'ရသ'မြောက်အဖွဲ့များ ဖော်ထုတ်လေ့လာခြင်းသည် သိမ်မွေ့ခက်ခဲသည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။

လေ့ကျင့်ရန်မေးခွန်းများ

- ၁။ အလင်္ကာ ၅ မျိုး၏အမည်ကို ဖော်ပြပါ။
- ၂။ ဥပမာအလင်္ကာနှင့် ရူပကအလင်္ကာတို့သည် မည်သို့ ကွာခြားသနည်း။
- ၃။ ဝင်္ကဏ္ဍိအလင်္ကာနှင့် အတိသယဝတ္ထိအလင်္ကာတို့သည် မည်သို့ ကွာခြားသနည်း။
- ၄။ အလင်္ကာ ၅ မျိုးကို အဖတ်အရွတ်သင်ခန်းစာမှ စကားပြေ၊ ကဗျာများပါ အရေးအသားများဖြင့် သာကေပြပါ။
- ၅။ အလင်္ကာမြောက်သော အရေးအဖွဲ့များကို သင်၏ကိုယ်ပိုင်စိတ်ကူးဉာဏ်ဖြင့် ဖန်တီးရေးသားပါ။ မည်သည့်အလင်္ကာမြောက်ကြောင်းကိုလည်း ဖော်ပြပါ။
- ၆။ ရသအမျိုးအစားအရေအတွက်နှင့် အမည်များကိုဖော်ပြပါ။
- ၇။ ကဗျာနှင့်စကားပြေကို လေ့လာဖတ်ရှုသည့်အခါ မည်သည့်စာက ရသခံစားမှုကို ပိုမိုဖြစ်ပေါ်စေသည်ဟု သင်ထင်မြင်ယူဆပါသနည်း။